II/95

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE 1934 ÉVI ÁPRILIS HÓ 5 NAPJÁN NAGYSZALONTÁN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

ÖSSZEÁLLITOTTA:
JAKAB VIKTOR
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ HELYETTES

A NAGYSZALONTAI REF. EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADÁSA.

Manuscris pentru comunitatea bisericii reformate din Salonta.
Kézirat gyanánt a nagyszalontai ref. egyházmegye egyházközségei számára.

8-ik példány

I/95

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE 1934 ÉVI ÁPRILIS HÓ 5 NAPJÁN NAGYSZALONTÁN TARTOTT

KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

ÖSSZEÁLLITOTTA:
JAKAB VIKTOR
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ HELYETTES

A NAGYSZALONTAI REF. EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADÁSA.

Manuscris pentru comunitatea bisericii reformate din Salonta.
Kézirat gyanánt a nagyszalontai ref. egyházmegye egyházközségei számára.

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE 1934 ÉVI ÁPRILIS HÓ 5-IK NAPJÁN NAGYSZALONTÁN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE

Jelen voltak: Arday Aladár, espereshelyettes tanácsbiró és gróf Tisza Kálmán, hivatali korra legidősebb világi tanácsbiró elnöklése mellett:

I. Tanácsbirák:

Lelkészi részről:	*Világi részről:*
Fogarassy Bálint	gróf Tisza Kálmán
Szakáts Dénes	Mészáros Dániel
Arday Aladár	Fráter Emil
Jakab Viktor	Miskolczy Jenő
Nagy Zoltán	Dr. Balogh Ernő

II. Ügyész:

Dr. Kapéri Béla.

III. Jegyzők:

Jakab Viktor helyettes főjegyző lelkészi, dr. Olosz Lajos és Szatmáry Sándor világi részről.

IV. Tanügyi bizottságból:

Arday Aladár h. esperes elnök, Balogh László előadó, Jakab Viktor, Nagy Zoltán, Nánássy Dániel lelkészi, Mikó Pál és Kilin Sándor tanitó tagok.

V. Számvevőszéktől:

Rácz Gyula elnök, Nánássy Dániel előadó, Balogh László, Jakab Viktor, Szücs Antal.

VI. Missiói bizottságból:

Arday Aladár h. esperes elnök, Nagy Zoltán előadó, Jakab Viktor és Szücs Antal tagok.

VII. Lelkészek:

Fogarassy Bálint ágyai, Patay István anti, Boros Gábor árpádi, Jakab Viktor belényesi, Liszkay Kálmán belényesujlaki, Igyártó Sándor bélzerindi, Bitay L. Zoárd csermői, Bugyi János erdőgyaraki, Nagy Zoltán kisjenői, Bokor Sándor feketegyarmati, Nánássy Dániel feketetóti, Szakáts Dénes köröstárkányi, Szüts Antal mezőbajji, Dohy Árpád és Arday Aladár nagyszalontai, Balogh László nagyzerindi, Unghváry Gyula tamásdai, Vass Jenő vadászi, Juhász András várasfenesi, lelkészek és Nits István J. aradi, Csép Gergely borosjenői és Lengyel József belényessonkolyosi helyettes lelkészek.

VIII. Tanitóképviselők:

Mikó Pál.

IX. Az egyházak világi képviselői:

Ágyáról: Hadi M. Sándor gondnok, Antról: Kiss Béla tanitó, Aradról: Nagy Dezső főgondnok, Árpádról: Demeter Sándor gondnok, Belényesről: Szatmáry Sándor presbiter, Belényessonkolyosról: Kádár Ferencz gondnok, Bélzerindről: Puskás Sándor gondnok, Borosjenőről: Nagy Gy. Péter presbiter, Borossebesről: Patkó István gondnok, Csermőről: Szijjártó Szabó Antal gondnok, Erdőgyarakról: Araló Mályás gondnok, Kisjenőről: Biró Ferenc gondnok, Feketetótról: Boros Imre gondnok, Gyantáról: Boros Balázs gondnok, Mezőbajjról: Osváth Lajos gondnok, Nagyzerindről: Boros Imre presbiter, Tamáshidáról: Kiss Ferenc tanitó, Tenkéről: Jenei Ferenc gondnok, Nagyszalontáról: T. Balogh Lajos és Csepregi Imre.

1. szám. A Nagyszalontai ref. egyházmegye 1934 évi, tavaszi közgyülését Nagyszalontán, a központi iskola termében tartotta meg. A **„Tebenned biztunk eleitől fogva“** buzgó éneklése után Arday Aladár helyettes esperes a következő imában emelte a közgyülés tagjainak lelkét az örökké való Isten szine elé:

„Mindenható Istenünk, mennyei édes Atyánk! Alázattal hajlik meg előtted e szined előtt álló kicsiny gyülekezet, melynek minden tagja sokszor megtapasztalta már a Te jóságodat s ezért csak Tebenned, — egyedül csak Tebenned veti bizodalmát.

Szolgáid gyültek itt, — édes Atyánk — össze, akikre az igehirdetés áldott, szent kiváltságát biztad s egyházad világi őrállói, akiket azért emeltél kisebb nagyobb gyülekezetek élére, hogy mindenképen való hüséges vigyázással s egész életük ragyogó példaadásával tündököljenek a Te néped előtt.

Nem dicsekszünk Atyánk, hiszen ha öszinték vagyunk, nem is dicsekedhetünk azzal, hogy mindig hüségesen teljesitettük Töled vett szolgálatunkat. Ha voltak sikereink, — ha értünk el kisebb nagyobb eredményeket, — nem ami érdemünk, — Te adtál áldást munkáinkra s Te dicsőitetted meg erődet erőtelenségünkben. Mi őszintén beismerjük, sokszor gyöngék voltunk, többet is tehettünk, hüségesebben is szolgálhattuk volna; beismerjük sok fogyatkozás tapadt a munkáinkhoz és sok salak az életünkhöz. Magunkat vádoljuk, hogy nem jöhettünk Eléd több öröm hirrel s hogy nem fényesitheti jobban orcánkat a mindig hiven végzett munka édes boldogsága.

Magunk is többször elestünk, — hogyne estek volna el velünk együtt a mi ránk bizott lelkek és ügyek, — mi sem tudtunk mindig jó kedvvel dolgozni, hogyne lettek volna hát körülöttünk sokan önzőkké és a Te ügyed iránt érzéktelenekké, — mi sem voltunk mindig Krisztus bizonyságtevői és drága igéinek hű tolmácsai, hogyne hajoltak volna sokan uj világ megváltók uj evangélioma felé; mi magunk sem tudtunk a jóban példaadólag előljárni, hogyne állottak volna akkor mások gonosz, istentelen törekvések szolgálatába.

Oh irgalmas Atyánk, bocsásd meg gyarlóságunkat, szánd meg esendő voltunkat! Állits talpra, hogy másokat is felállithassunk, — fogd a kezünket, hogy biztos vezetők lehessünk, épitgesd életünket, hogy gyülekezeteket épithessünk. Adj mindig Rád figyelő, Téged nagyon szerető szivet, melyet a tisztátalan érzés és szenvedély nem huzhat sárba, adj erős lelket, melyet az idők nehéz próbája nem ver le s adj hüséges kitartást, amelyet méltatlan szándék nem térithet el Te tőled.

Áldj meg értelemmel, hogy ismerjünk Téged, — buzgósággal, hogy keressünk Téged, — bölcsességgel, hogy megtaláljunk Téged s hüséges szeretettel, hogy örökre átöleljünk Téged.

Te légy mai munkánkban bölcs vezérünk, tanits minden dolgainkban Rád figyelni, a Te nevedben határozni s itélkezni, minden jót csak Tőled kérni s magunk és anyaszentegyházunk minden ügyét, egész életét csak Reád bizni. Valljuk Atyánk, hogy Nálad nélkül minden igyekezetünk hiába való, ezért mielőtt munkához fognánk, — Téged hivunk, — Utánad kiáltunk, óh hallj meg minket s jelenj meg mindenható segitségeddel szent fiadnak a Krisztusnak érdeméért. Ámen.

Z szám. Imádsága után h. esperes a következő beszédben emlékezett meg Kassay Béla haláláról :

Mielőtt tanácskozásunkat megkezdenénk, egy nagyon szomoru köteleségteljesités vár reánk.

Egyházmegyénknek nagy személyi vesztesége van. Alig másfél hónappal ezelőtt, — február 19-én, — régebbi gyöngélkedés s pár heti sulyos betegség után meghalt Kassay Béla, egyházmegyénk kiváló hüségü s fáradhatatlan buzgóságu esperese. Mindnyájunk szivére őszinte bánat borul, — ha reá tekintünk tanácskozó asztalunknál az Ő üresen maradt helyére. — Minden tiszteletet és szeretetet kiérdemelve, ritka hüséggel és kötelesség tudással — egész emberként — töltötte be Kassay Béla nehéz időben az esperesi tisztet.

Az emlékezés bánatos csöndjében idézzük magunk elé néhány percre külső emberét s tekintsünk utána a mulandó lét kortátait már átlépett belső emberének

Külsőre is vezérnek termett. Szép sugár alakja, fejjel magaslott ki közülünk. Nyilt barátságos arcával, lekötelező kedves modorával, a rokonszenv és bizalom érzését költötte fel mindenkiben. Belső adottságai: — szorgalma, köteleségtudása, nagy munkabírása, kiváló szellemi képességei is vezetésre predesztinálták. A szolgálatban mindig hű s a végletekig lelkiismeretes. Nem ismeri s ostorozza a hanyagságot, — felületességet. Odaadó; egész lényével benne van minden munkában. Ha kell, végig utazza az egész egyházmegyét. Mindig ott jelenik meg, ott vizitál, ahol legnehezebb a helyzet. Amit maga elvégezhet, nem szereti másra bizni, — nem bizalmatlanságból, hanem végletekig menő kötelesség tudásból. Betegségében sem kiméli magát. Hivatalos esperesi utjáról lép a halál utjára. Betegségőrölt, lázemésztett testtel jött halála előtt két héttel Szalontára, hogy egy egyszerü bizottsági ülést személyesen levezessen.

Szeretném egy pillanatra legbelső emberének is félrevonni a fátylát. Egy két bizalmas órán családi körében láttam meg, hogy egészen bent ki volt? Szive meleg forrás! Hitvest, gyermeket gyöngédebben szeretni, családért önfeláldozóbban élni már nem lehet. Mindig boldogság ömlött el az arcán, ha gyermekeiről beszélt. Láttam családi örömök kőzt, a boldogság fényében s láttam csapások alatt a szenvedések éjszakájában, melynek sötétjében soha le nem tünő csillagként tündökölt a hite. Nemcsak a szája mondta, hitte is, hogy az Ur mindeneket javunkra igazgat. Ezért tudott mindig, — mindenben megnyugodni. Akkor is mikor neki kellett járni szomoru Kálváriát s akkor is mikor fiának, szemefényének kellett belépni az örök sötétség országába. S mert igazán hitt, — sohasem csalódott. Isten a mélységeken át szüntelenül nagyobb magasságok felé vezette.

A külső embere összeomlott, — de a belső ott áll már az élet ormán, — Isten szine előtt. Itt lent, — az emberek részéről, — akik nem ismerték, — érhették csalódások, ott fent, — hiszem, — nem érik, Ura jól ismerte.

Látta ki volt családjának, — ki volt gyülekezetének és ki nekünk. Fogyatkozásait Krisztus érdeméért elfedezte, hűségéért megjutalmazta. A hű szolga osztozik már az ő Urának örömében,

Mi, akik még ide lent szolgálunk, — lehajtjuk a fejünket és megköszönjük Istenünknek, hogy nekünk adta: Vezérül, — Példaadóul, — Barátul Kassay Bélát.

A nagyszalontai egyházmegye közgyülése — mielőtt munkához fogna, — lélekben körülállja friss sirodat, — Kassay Béla. Bucsuzunk tőled szomoruan, — de nem reménytelenül, — mert a viszontlátásra. Isten veled! Legyen nyugodalmad csendes, — felébredésed boldog.

Egyházmegyei gyülésünk boldog emlékezetü esperesének, Kassay Bélának érdemeit méltató fenti beszédet megilletődve hallgatja végig s az egyházmegye nagy halottjának felállva fejezi ki elismerését és szivbeli hódalatát.

3. **szám.** Az egyházak világi képviselőit, megbizó leveleik alapján, az egyházközségek névsora szerint egyházmegyénk közgyülése igazolja.

4. **szám.** Szabó Zoltán egyházmegyei gondnok ur, Kun Zoltán, Nagy Dániel, Wesmás Károly lelkészek betegségük miatt, Boros Ferenc gyantai lelkész más elfoglaltsága miatt, a köröstárkányi és vadászi egyházak világi képviselői, szintén betegség miatt nem jelenhettek meg egyházmegyénk közgyülésén.

Egyházmegyei közgyülésünk a bejelentett távolmaradásokat sajnálattal tudomásul veszi és igazolja. A többi távollevőknek az utólagos igazolásra 30 napos határidőt ad. Az igazolatlan mulasztókat a 62-1926 sz. egyh. m. határozat alapján 200 Lei rendbirsággal bünteti.

5. **szám.** A közkézen forgó tárgysorozatot közgyülésünk felolvasottnak tekinti s a tanácskozás rendjéül elfogadja azzal a változtatással, hogy a 19-ik (A tanitói értekezetről jelentés) és a 23-ik (Bokor Sándor felebbezése) pont kimaradnak s igy a tárgysorozat sorszámai eszerint megváltoznak.

6 **szám.** *a)* Esperes jelenti, hogy a mult gyülésről elmaradtak közül igazolta magát a szentleányfalvai egyház világi képviselője.

Tudomásul szolgál.

b) Esperes jelenti, hogy a kanonika vizitáció alkalmával a presbiteri gyülésről hiányzó presbiterek igazoló iratait beterjesztették a mezőbajji, vadászi, anti és feketetóti egyházak.

Egyházmegyei közgyülésünk az igazoló iratok alapján a mulasztásokat igazoltaknak tekinti.

7. **szám.** Kun Zoltán pankotai lelkész bejelenti, hogy betegségéből ugyan felgyógyult, de miután — jelentése szerint — tökéletes munkabiró talán soha nem lesz, — megköszöni a nagytiszteletű egyházmegyei közgyülés bizalmát és jóindulatát, lemond iskolalátogató dékáni, köri lelkészelnőki és egyházmegyei aljegyzői tisztségéről.

Egyházmegyénk közgyülése bár örvend Kun Zoltán lelkész felgyógyulásának, mégis sajnálattal kénytelen sulyos érveit respektálni s a köri lelkészi elnöki tisztéről való lemondását tudomásul veszi, iskolalátogató dékáni és egyházmegyei aljegyzői tisztségéről való lemondását elfogadja azzal, hogy a dékáni tiszt betöltésére V. Wesmás Károly gyoroki lelkészt választja meg, mig az aljegyzői állás betöltését a törvényes formák között elrendeli s a szavazatok beadásának határidejét 1934 május 1-ben állapitja meg.

8. **szám.** Arday Aladár h. esperes jelenti, hogy ömaga az esperesi teendőkkel van elfoglalva, Kun Zoltán lelkészi aljegyző pedig állásáról lemondott, ezért a jegyzői teendők elvégzésére Szakáts Dénes, Nagy Zoltán és Jakab Viktor tanácsbirákat kérte fel, utóbbit magbizván főjegyzői helyettességgel is.

Egyházmegyei közgyülésünk h. esperesnek a jegyzői helyettesitésekre vonatkozó intézkedéseit jóváhagyó tudomésul veszi.

9. **szám.** A szavazatbontó bizottság eljárásának eredményéről Fogarassy Bálint em. tb. főjegyző a következő jegyzőkönyvet terjeszti egyházmegyénk közgyüléséhez:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Tenkén 1934 szeptember 1-én az egyházmegyei közgyülés által elrendelt szavazatok felbontása alkalmával.

Jelen voltak: Kassay Béla esperes, Arday Aladár e. m. főjegyző s tanácsbiró és Molnár Zoltán tenkei s. lelkész, mint jegyző, Dr. Bernáth Lajos e. m. ügyész.

Kassay Béla esperes a bizottság elé terjeszti a 29 anyaegyházból beérkezett szavazatokat, melyek felbontatván a következő eredményt mutatták: Egyházmegyei lelkészi tanácsbiróságra szavazatokat nyertek: Jakab Viktor belényesi lelkész 38 szavazatot, Nagy Zoltán erdőhegyi lelkész 30 szavazatot, Balogh Lászlóó nagyzerindi lelkész 7 szavazatot, Juhász András várasfenesi lelkész 1 szavazatot. — Ennélfogva egyházmegyei lelkészi tanácsbirókul Jakab Viktor 38 szavazattal és Nagy Zoltán 30 szavazattal megválosztottaknak jelentettek ki a bizottság által.

Egyházmegyei világi aljegyzőül szavazatot nyertek: Szatmáry Sándor belényesi ügyvéd 30 szavazatot, Szatmáry István 7 szavazatot és igy a bizottság Szatmáry Sándort 30 szavazattal megválasztott egyházmegyei világi aljegyzőnek jelentette ki. — Végül megjegyeztetik, hogy Tamáshida egyházmegyei világi aljegyzőre nem adott szavazatot.

K. m. f. *Dr. Bernáth Lajos, Kassay Béla esperes, Arday Aladár em. főjegyző és tanácsbiró, Molnár Zoltán s. lelkész jegyző s. k.*

Egyházmegyénk közgyülése, midőn a maga részéről szintén megállapitja, hogy a presbitériumok Jakab Viktor belényesi lelkészt és Nagy Zoltán kisjenői lelkészt egyházmegyei tanácsbiráknak, Szatmáry Sándor belényesi ügyvédet világi aljegyzőnek jogérvényesen megválasztották, a szavazatok eredményét jóváhagyólag tudomásul veszi s felhivja a megválasztott tisztviselőket, hogy az E. T. I. tcz. 148, illetőleg 155 §-a rendelkezése szerint az előirt hivatali esküt tegyék le.

Az eskü elhangzása után közgyülésünk uj tisztviselőit hivatalukban megerősiti, őket uj munkakörükben szeretettel köszönti, müködésük elé bizalommal és jó reménységgel tekint, reájuk és munkájukra Isten áldó kegyelmét kéri.

10. szám. Sajti Károly pankotai helyettes, és Kiss Mária feketegyarmati helyettes és Faragó Ilus bélzerindi helyettes tanitók a hivatali eskü letételére jelentkeznek s azt le is teszik.

Egyházmegyei közgyülésünk a hivatali esküt letett tanitók munkájára Isten áldását kéri s őket állásukban megerősiti.

II. szám. Tárgyaltatott h. esperesnek az egyházmegye állapotáról, az Egyházlátogatási jegyzőkönyvek és az egyházlátogató bizottságok jegyzőkönyvei alapján összállitott alábbi jelentése :

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés :

Az egyházlátogató küldöttségek által beterjesztett jegyzőkönyvek és jelentések alapján egyházmegyénk 1932 évi életéről, annak különböző viszonyairól szóló jelentésemet a következőkben van szerencsém megtenni, megjegyezvén, hogy a jelntéseket 29 anya és 8 fiók egyháztól kértük be.

1. Az egyházak belélete.

A hivek a templomot lélekszámutáni százalékban kifejezve átlagban nagyünnepeken 42, vasárnap délelőtt 27, délután 14, hétköznap délelőtt 3 és délután 2 százalékban látogatják. Az ünnepi és vasárnapi Isteni tiszteletek megtartatnak 38 egyházban. Bélben két hetenként, Selénden havonként, Simonyifalván havonként, Tenkeszéplakon pedig minden vasárnap délután.

Ünnep és vasárnap délelőtt mindenütt hirdettetett az Isten igéje. Vasárnap délután minden alkalommal káté magyaráztatott 8 egyházban, felváltva 16 egyházban. Csak biblia magyarázat volt 3 egyházközségben (B. Ujlak, B. Sebes és Pankota). Káté magyarázat összesen 808, bibliai magyarázat 610 alkalommal. Az egyházak lelkészi utasitandók a káté rendszeres magyarázására.

Hétköznapi isteni tisztelet minden nap tartatott 21 egyházban, hetenként ötször 2 egyházban, háromszor 1 egyházban és kétszer 1 egyházban. A hétköznapi isteni tiszteleteket végzik 6 egyházban bibliamagyarázattal, 7 egyházközségben felváltva bibliaolvasás és biblia magyarázat, kettőben biblia magyaràzat és könyörgés, 11 egyházban biblia olvasással, 4 egyházban csak könyörgéssel. Hétköznap délután minden nap van 1 helyen, (Nagyszalonta), 7 helyen csak bünbánati héten és 4 helyen csak szombaton. Bibliamagyarázat tartatott összesen 15 egyházban 1057 alkalommal Bibliaolvasás 6 egyházban 1091 alkalommal. (Ez a szám azért kevés, mert akik mindennap tartottak, nem jelentették be, hogy hány alkalom volt az).

Gyermek isteni tisztelet volt 15 egyházban 117 alkalommal. Nem volt 22 egyházban. A gyermekek a vasárnapi isteni tiszteten részt vesznek 35 egyházban, nem vesznek részt 2 egy-

házban. (Selind, Simonyifalva.) Hétköznap részt vesznek minden alkalommal 18 egyházban, kettőben csak kétszer hetenként és 1 egyházközségben csak bünbánati héten. Nem vesznek részt 16 egyházban. (A részvétel szorgalmazandó).

Vasárnapi iskala van 33 egyházközségben, összesen 2093 növendékkel. A növendékek számát nem jelöli meg 5 egyházközség (Borosjenő, Szinte, Magyarcséke, Nagyzerind). A vasárnapi iskolák vezetői: 8 helyen lelkész. 1 helyen segédlelkész, 5 helyen lelkész és tanitó, 6 helyen tanitó, 5 helyen lelkész és laikus vezetők, 2 helyen lelkészné, 2 helyen laikus leány, 1 helyen lévita és 1 helyen előkönyörgő. Három nem jelöli meg a vezetőt: (Szinte, Magyarcséke, Tamáshida). Nincs még vasárnapi iskola 4 egyházközségben. (Körösjánosfalva, Bél, Selénd, Simonyifalva).

Konfirmációt előkésziti: 26 helyen lelkész, 1 helyen lelkész és segédlelkész, 3 helyen tanitó, 1 helyen lévita, 2 helyen előkönyörgő és 1 helyen vallástanitónő. A további lelki gondozást végzi 14 helyen bibliakör, 6 helyen ifjusági egyesület, 3 helyen vallásos est, 4 helyen gyülekezeti isteni tisztelet, 2 helyen vasárnapi iskola? (felnöttek is vannak ott Kisháza és Tenke széplakon), 1 helyen bibliakör és dalárda, 1 helyen vallásos est és ifjusági egylet, egy helyen ismétlő iskola. Nem jelent 4 egyházközség. (Simonyifalva, Szentleányfalva, Magyarcséke, Selénd).

Ifjusági egysület van 19 egyházban. Öt egyházban külön fiuk és leányok részére, háromban csak fiuk részére, egyben csak leányok részére, Együttesen 10 egyházközségben. Ezek közül 15 csoport lelkész, kettő segédlelkész, 1 tanitó és 1 lévita vezetése alatt áll. A tagok száma összesen 16 egyházközségben 650, nem jelenti a számot 3 egyházközség és nincs ifjusági egyesület 18 egyházban.

Felnőttek számára bibliakör van 23 egyházban. Külön férfiaknak 2 egyházban (Gyanta, Erdőhegy), nőknek 9 egyházban és együttesen 14 egyházban. A tagok száma férfiak 13 egyházban 313, 3 nem jelent, nők 20 egyházban 733 és nem jelent 3 egyházközség.

Férfiszövetség van 10 egyházban. A tagok száma kilencben összesen 358, 1 nem jelent. Jó eredménnyel müködik a férfiszövetség 5 egyházban, háromban a kezdet kezdetén, 1 nem jelent müködést. Nincs férfiszövetség 26 egyházban. Oka: kö-

zöny 5 egyházban, alakulóban 3, 2 egyházban lelkész most lépett állásba, egyben hiányzik a munkaerő, kettőben nem alakult meg és egyben, mert a gazdakörben vannak megszervezve. Nem okolja meg a hiányt 12 egyházközség.

Nőszövetség van : 28 egyázközségben. Tagok száma 23 egyházban 1159, nem jelenti a számot 15 egyház. Ezek közül jó eredménnyel müködik 22, gyengén 2. Csak névleges egy, szervezésre vár egy helyen és nem jelent 2. Nincs 9 egyházközségben. Oka : feloszlott 2 egyházközségben. főszolgabiró nem engedi Kisházán és nem jelenti miért Selénd, Tenkeszéplak, Köröstárkány, Tamáshida és Simonyifalva.

Énekkar van 21 egyházban. Ezek közül 9 férfi, 1 női és 11 vegyeskar. Vezetők : 11 egyházban tanitó, hatban kántor, kettőben lelkész, egyben lévita és egy nem jelent. Tagok száma 18 egyházban : 517, kettő nem jelent. Anyagi áldozatot az énekkar fenntartása csak Ágyán kiván, fütés, világitás cimén. Nincs énekkar 17 helyen. Oka : 5 helyt vezető hiány, 5 helyt részvétlenség, egy helyen kevés lélekszám és nem jelent négy egyház.

Lelkész látogatást végez 28 egyházban, 965 alkalommal. Négy minden családot meglátogatott, kettő a látogatást rendszeresen végzi és egy sokszor. Nem jelent egy egyházközség. A presbyterek részt vettek a látogatásban 17 egyházközségben. Nem jelent 11. A tanitók látogatják a növendékek családját 23 egyházban. Tizben nincs iskola, egyben, — ha szükséges, — és nem látogatják 3 egyházban.

Házi isteni tiszteletet tartottak 20 egyházban, amelyeken 13 esetben lelkész is megjelent. Ezeken hitelveinkkel ellenkezőt lelkész nem tapasztalt. Nem tartanak házi istentiszteletet 17 egyházban.

Iratterjesztés van 28 egyházban. Lelkész végzi 23, lelkész és s. lelkész 1, s. lelkész és gondnok 1, lévita 1, vallástanitónő 1 egyházközségben. Eladatott 43 teljes biblia, 123 Ujszövetség, 1371 református naptár és 697 más vallásos irat. Nincs iratterjesztés még 7 egyházban, nem jelent 2 egyházközség. Vallásos lap jár 30 egyházba, 498 példány. Egy helyre sok. Református népkönyvtár van 8 egyházban. Használta 226 egyháztag. Nincs 29 egyházában.

Szegényekről gondoskodtak 26 egyházban s azokat nyilvántartják 25 egyházban. Segély adatott felnőtteknek 21 egy-

házban 76770 Lei és két egyházban természetbeni segély. Gyermekeknek 18 egyházban 43.975 Lei és két egyházban természetbeni segély. Segély összesen pénzben kiadatott 135.745 Lei.

Külső jótékony célra kiadatott 28 egyházban összesen 28.749 Lei. Nem jelent 9 egyház. Hivek jótékonyságának összege 35 egyházban: 197.011 Lei.

10.000 Leit meghaladó adományt tettek: Aradon Csécsi Imre: 50.000 Lei, Árpádon Besenyi István 50.000 Lei, Belényesen Balla István s özv. Juhász Lajosné és Borosjenőn Liszkay Kámán.

Urvacsora osztatott 26 egyházközségben hatszor, kettőben kilencszer (Erdőhegy és Borossebes) és egy helyen — Gyorok — ötször. Leány és fiók egyházban: két egyházban hatszor, kettőben háromszor és egyben kétszer. Szórványban urvacsorát osztott 10 lelkész 21 alkalommal. Minden alkalommal urvacsorával élt 30 egyházban 127 presbyter. A hivek közül 6705 férfi, 10.371 nő, összesen: 17.076. A betegek közül urvacsorát kért 54 férfi és 85 nő. Összesen 149. A szórványokban urvacsorát vett 115 férfi, 219 nő. Összesen 334. Betegeknek kiszolgáltatják az urvacsorát bármikor 27 egyházban és csak a rendes alkalomkor 10 egyházban.

Szekták: Baptista van 34 egyházban. Ezeknek számáról még hozzávetőleges adat sincs, mert a bejelentett 249 fi és 394 nő, összesen 644 lélek nem fedi a valóságot. Nem jelent baptistát 3 egyház. (Gyorok, Csermő, B. ujlak). Baptisták számáról szükséges volna pontos adatokat beterjeszteni. Baptistává lett az 1932 évben: Ágyán 4, Magyarremetén 2, Nagyszalonta 2, Arad 2, összesen: 10 fi. Tamáshidán 5, Magyarremetén 4, Nagyszalontán 4, Vadászon 4, Aradon 1, összesen: 18 nő. Kitért tehát összesen 28. Szombatista jelentés van 6 egyházközségből, de számuk bizonytalan. Kilérés 1 esetben történt. Aradon. Egyébb szekták közül, 7 egyházból nazaránusokat, kettőből reszketőseket és egyből ruszelistákat jelentenek. (Feketetót).

Hitelveinkkel ellenkező szokás van 3 egyházban. Kettőben — Belényessonkolyos és Jánosfalva, — gyász esetén ruhát nem változtatnak. Egy helyen sirok kivilágositása. (Pankotán). Utóbbi ellen lelkész felvilágositással és dorgálással küzd.

Vallásos összejövetelt tartottak 32 egyházban, 625 alkalommal. Nem tartottak 5 egyházban (Tamáshida, Csermő, Bél,

Selénd, Körösjánosfalva), kettőben mert fiókegyház, egyben mert nincs aki tartsa, egy helyen helyiség hiánya és egy helyen részvétlenség miatt. Nagyobb ünnepély volt 19 egyházban, amelyen más egyház is részt vett.

Közönséges büncselekményekért a polgári hatóság elitélt 1 egyházban 4 tagot. (Nagyzerind). Urakodó bünről 10 egyház jelent. (Iszákosság, verekedés, tolvajlás fordultak elő). Vadházasságot jelent 24 egyház, 138 párt, ami ellen 16 esetben intéssel, 1 esetben urvacsora nem adással, két esetben ingyenes esketés felajánlásával próbál hatni a lelkész. Egy helyen kétszeres egyházi adót vetnek ki reájuk. (K. jànosfalva).

Egyházi esküvést mellőzte 14 egyházban 70 pár, 8 egyházban felkereste őket a lelkész, hatban nem. A munkában 5 helyen segitettek a presbyterek is, 3 helyen nem.

Vegyes házasság köttetett 14 egyházban 51 pár. A gyermekek vallására 1 esetben történt megegyezés egyházunk kárára. A keresztelést mellőzték 5 egyhàzközségben 18 esetben.

Temetést mellőzték 4 egyházközségben 6 esetben.

Sérelem 2 egyházat ért, Csermőn az agrárföldet visszavették és Kisházán, ahol a főszolgabiróság nem engedélyezte a bibliaórákat. Minden esetről jelentés tétetett az espereshez.

II. Az egyházak külélete.

Az egyházi adózók száma 34 egyházban 9323. A választók száma 6096. Egyházközségi közgyülés van 13 egyházban és nincs 24 egyházban. (Egyházmegyénk az egyházközségi közgyülések tartását egyházmegyénk területére megszüntette). A presbyterek száma 37 egyházközségben 494.

A lelkészi hivatal 35 helyen fel van szerelve naplókkal, az anyakönyveket pontosan vezeti 36 lelkész, a presbyteri jegyzőkönyvek törvény szerint vezetettnek. Levéltár van 35 egyházban. Vagyonleltár van 35 egyházban. A változások át vannak vezetve 33 egyházban és nincs két egyházban (Borosjenő, Selénd).

Az ingatlanok az egyház nevén állanak 32 egyházban. Az agrárföld nincs az egyház nevén Csermőn és Erdőgyarakon, a temető Ágyán.

Az agrárreform elvett 4 egyházközségtől 122 hold földet. Négy lelkésztől 32 holdat, egy tanitótól 5 holdat, összesen 158 holdat. Agrárreform folytán nyert 14 egyházközség 261 holdat,

tiz lelkész 113 holdat, 12 tanitó 86 holdat, összesen 360 holdat. A kapott földeket zavartalanul használjunk 17 egyházközségben.

Az egyházközségek alapitványai tőkéinek összege: 1932 december 31-én: 2,298.301 Lei. Takarék maglára van 11 egyházközségnek. Àllaga 598 mázsa buza és 158 mázsa tengeri. Magtári tőke pénzben 11 egyházközségben 180.913 Lei. Az alapok és magtári tőkék ki vannak helyezve 19 egyházközségben 14% mellett. Egyházaknál kamattal és kamat nélkül és bankokban.

Adóssága van 13 egyházközségnek 3,205.695 Lei.

Jogerős költségielőirányzata van 29 egyháznak. Nincs 8 egyháznak. (Árpád, Belényes, Bélzerind, Borossebes, Pankota, Simonyifalva, Várasfenes), Esperes látta 27 és nem 2 esetben (Nagyzerind és Magyarcséke).

Egyházi adó összege pénzben 30 egyházban: 1,759.584 Lei. Pénzkivetés nincs 7 egyhàzban. Természetben adózik 18 egyház, 813 mázsa buzát és 12 egyház 470 mázsa tengerit. A kivetett adó 22 esetben fedezi a szükségletet, 13 esetben nem.

A számodàsokat az egyházmegyei számvevőszék felülvizsgálta és a közgyülés jóváhagyta minden egyházközségben. A számadások mérlege:

Bevétel	2,914.542	Lei
Kiadás	2,633.725	„
Maradvàny . . .	280.725	„

Terményben bevétel: 642 mázsa buza és 467 mázsa tengeri. Kiadás 570 mázsa buza és 410 mázsa tengeri. Maradvány 72 mázsa buza és 57 mázsa tengeri.

A templom jókarban van 27 egyházközségben, javitásra vár kettőbben (Jánosfalva és Árpád), a tető rossz egyben és nincs négyben.

Lelkészlak jókarban van 25 egyházközségben, gyenge négyben, javitásra vár egyben (Árpád), javitás alatt áll egy helyen és nincs 5 helyen (Fiókegyházak).

Iskolák jó karban vannak 23 helyen, javitásra várnak Nagyzerinden, padok hiányoznak B. ujlakon.

Uj épitkezésre kiadatott 4 egyház községben 33.074 Lei. Az épületek jókarban tartására forditottak 29 egyházközségben 142.432 Leit.

Tüzkár ellen biztositva van 34 egyházközség épülete,

16,625.950 Lei értékben. Jelentés szerint a biztositási összeg mindenütt mogfelelő. A biztositási dij 34 egyházközségben : 26.465 Lei, ami mindenütt ki van fizetve.

A belhivatalnokok ki vannak fizetve 24 egyházközségben. Hátralékban van 11 egyházközség 106.503 Leivel. Oka : 3 helyen rosz termés, 5 helyt szegénység, egy helyen kevés lélekszám, Vadászon pedig a presbyterek megtagadták.

Köztartozásokkal hátralékban van 21 egyházközség 134.994 Lei egyházkerületi járulékkal és 3 egyházközség 3438 Lei egyházmegyei járulékkal. Közalappal tartozik 2 egyházközség 3.173, nyugdijintézeti járulékkal 10 egyházközség 5.500, kulturtaxával 22 egyházközség 212.928, és tanulmányi segéllyel 8 egyházközség 60.030 Lei összegben. A hátralék oka 14 egyházközségben fedezet hiány, hétben gazdasági válság, egyben kevés lélekszám, szegénység és épitkezési adósság.

Segélyt kapott 14 egyházközség. Három a kerülettől, nyolc a községtől, egy a közalaptól, egy gyüjtésből, összesen 143.859 Leit Pere egy egyháznak se volt.

A temető 22 egyházközségben az egyház, 13 egyházközségben a község, Csermőn a róm. katolikus egyház, Szentleányfalván pedig közbirtokosság tulajdona. Mindenütt kellő gondozás alatt áll.

III. Az egyházak iskola ügyei.

Iskolát 20 egyházközség tart fenn. Fenntartási teher 999.071 Lei. Középiskolánk nincs. A vallástanitás négy helyen 132.700 Lei-el terheli a költségvetést. Rendes tanitó 31, hellyettes tanitó 13 van szolgálatban. A tanitók részt vesznek az egyházépitő munkájában. Ünnepély rendezés és más közremüködés által 21 egyházközségben. A többi nem jelent. A vallást és nemzeti tárgyakat 16 jó, 3 elegendő, egy jeles eredménnyel tanitja. A felszerelés 15 egyházközségben törvényszerü, ötben nem. A szellemi állapot 16 helyen jó, három helyen kitünő, egy helyen jeles.

IV. Statisztikai adatok az anyaegyházakban.

Született : Törvényes fi 364, nő 385, összesen : 749. Törvénytelen fi : 39, nő 38, összesen 77. Összesen : fi 403, nő 423, összesen : 826.

Állami anyakönyv szerint fi : 415, nő : 429, összesen : 844.

Meghalt fi 399, nő 404, összesen: 803. Áll. anyakönyv szerint fi: 402, nő: 406 összesen 808. Házasságot kötött és megesküdött 237 tiszta és 42 vegyes pár. Állami anyakönyv szerint 286 tiszta és 150 vegyes pár. Konfirmált: 288 fi, 326 nő, összesen: 614. Áttért 8 fi, 23 nő, összesen: 31. Beköltözött: 350 fi, 380 nő, összesen: 730. Kitért: 14 fi, 26 nő, összesen: 40. Elköltözött: 17 fi, 64 nő, összesen: 81. A lélekszám 1932 december 31-én: 22.490 fi és 22.948 nő, összesen: 45.438. 1933 december 31 én: 22.159 fi és 22.616 nő, összesen: 44.775.

A statisztikai adatok egyezése miatt meg kell jegyezni, hogy az anyaegyházak lélekszám gyarapodása a szórványok csatolásának tulajdonitható. Például: Arad, Szentleányfalva és Borosjenő szorványai.

V. Statisztikai adatok a szórványokban.

Született: Törvéyes 15 fi, 13 nő, összesen: 28. Törvénytelen: 1 fi, 3 nő, összesen: 4. Összesen: 16 fi és 16 nő, összesen: 32. Állami anyakönyv szerint: 18 fi, 16 nő, összesen: 34. Meghalt: 21 fi, 14 nő, összesen: 35. Állami anyakönyv szerint 21 fi, 14 nő, összesen: 35. Házasságot kötött egyházilag: 3 tiszta, 4 vegyes, összesen: 7 pàr. Állami anyakönyv szerint: 3 tiszta, 5 vegyes, összesen: 8 pár. Konfirmált: 4 fi, 5 nő, összesen: 9. Beköltözött: 102 fi, 114 nő, összesen: 216. Kitért: 3 fi, 1 nő, összesen: 4. Elköltözőtt: 414 fi, 433 nő, összesen: 852.

Ezt a nagy számot az anyaegyházhoz csatolás okozza. Lélekszám: 1932 december 31-én: 916 fi, 1035 nő, összesen: 1951.
„ 1931 „ 31-én: 1241 fi és 1353 nő, „ 2594.

A szórványokban a lélekszám apadást az anyaegyházhoz való csatolás és a fiókegyházzá szervezés okozta.

Ezen statisztikai adatok előterjesztése után az 1933 évben teljesitett törvényszerü egyházlátogatásról szóló jelentést a következőkben van szerencsém megtenni:

Az egyház és iskola látogatásokat Nagyszalonta, Arad, Szentleányfalva, Gyorok, Pankota, Borosjenő, Selénd, Bél, Borossebes és Csermő egyházközségekben *Jakab Viktor* egyházmegyei pénztáros és *Balogh László* tanügyi előadó: Nagyzerind Feketegyarmat, Szinte, Ágya, Vadász Simonyifalva, Bélzerind, Tamáshida, Ant és Erdőhegy egyházközségekben *Fogarassy Bálint* tanácsbiró és *Nagy Zoltán* belmisziói előadó, Mezőbajj

Erdőgyarak, Árpád, Feketetó, Tenke, Kisháza és Gyanta egyházközségekben *Arday Aladár* egyházmegyei főjegyző tanácsbiró és *Szücs Antal* mezőbajji lelkész és Belényes, Köröstárkány, Kisnyégerfalva, Magyarremete, Várasfenes, B. Sonkolyos, Körös-Jánosfalva B. Ujlak, Magyarcséke egyházközségekben *Szakáts Dénes* tanácsbiró és *Juhász András* várasfenesi lelkész végezték esperes felkérése folytán.

A látogató keldöttségek mindenütt megvizsgálták az egyházak külső és belső rendjét. A felekezeti iskolákban végzett tanitást és az állami iskolákban teljesitett vallás és ének oktatást.

A felekezeti iskolákban müködő tanitók közül kitünő eredményt mutattak fel: Kiss Ferencz tamáshidai, Kilin Sándor és Kilin Sándorné erdőhegyi, Juhászné Tatai Emma várasfenesi, Nagyné Kiss Juliána mezőbajji, Koós János és Madaras Károly árpádi, Bátori Julia, Tébi Béla és Vass Lajos tenkei, Szentesi Elek, Medgyessy Gyula, Sikosné Kornya Juliánna, Kircsi Erzsébet, Seres Lászlő és özv. Szatmáry Istvánné nagyszalontai tanitók. Tehát egyházmegyénk 45 tanitója közül tizenhatan.

A vallás és énnektanitást kiváló eredménnyel végezték: Liszkay Kálmán b. ujlaki, Balogh László nagyzerindi, Jakab Viktor belényesi, Pálfy István magyarremetei, Bugyi János erdőgyaraki, Nánássy Dániel feketetóti, Arday Aladár gyantai lelkészek, Kovács Zoltán és Nitsch István aradi segédlelkészek és Kálnoki István gyantai kántor.

A kanonika vizitációt teljesitő küldöttségek jegyzőkönyvéből a következő fontosabb és részben hatósági intézkedést igénylő ügyeket van szerencsém jelenteni.

A nagyszalontai egyházközségben a bizottság rámutatott azokra a szent kötelességekre, melyekre ezt a nagy egyházat az örökkévaló Isten elválasztotta. Figyelmeztette a presbytériumot, hogy minden mellékes érdeket félretéve küzdje ki az egyháznak békességes jelenét, jobb jövőjét és boldog felvirágoztatását. Gyüjtse össze azt a sok népet, melyet az Isten ezen hatalmas egyházközségben magának elválasztott s azt lelkészei által örizze és pásztorolja. Legyen gondja arra, hogy a gyülekezet lelki vezetése a hivatalosokra bizassék, ezért a város külső részein állitson imaházakat, szervezzen uj lelkészi, vagy legalább is segédlelkészi állásokat. Az ugynevezett „gyülekezetekben" a lelki pásztorok vegyenek cselekvő részt a vezetésben s a szeretet eszközeivel mindenben hassanak oda, hogy e nagy egy-

házközségünk rendje teljes és példaadó legyen. Az egyházközség által fenntartott iskolákban a tanitók hüségesen végzik feladatukat. Az egyházlátogotó küldöttség 6 tanitónak a mükődését kitünőnek minősitette s a többi tanitók munkájával is meg volt elégedve. Az állami tanfelügyelő azonban a Mikó Pál által vezetett IV. leányosztályban és a Torday Ferencz által vezetett III—IV. vegyes osztályban vizsgálata alkalmával sulyos kifogásokat emelt. Egyházlátogató küldöttség a kifogásoltak helyrehozatalára a tanitókat szigoruan elkötelez e.

Aradon a bizottság örömmel állapitotta meg azt a szép egyházépitő munkát, mely a lelkész vezetésével, a presbytérium komoly támogatásával, továbbá a s. lelkészek és kántor lelkes részvételével az egyházközségben folyik. A nőszövetség, férfiszövetség, ifjusági egyesületek, vasárnapi iskolák szolgálják itt anyaszentegyházunk ügyét, az Örökkévaló dicsőségét. A vallás és énektanitást a magyar nyelvü állami elemi iskolában és a középiskolákban Kovács Zoltán, Nitcs István segédlelkészek és Hirsch József kántor szép eredménnyel végzik.

Szentleányfalván a vizitáció alkalmával 12 presbyterből csak 4 jelent meg. Ez által is bizonyságot téve, hogy egyházuk iránt nem viseltetnek kellő érdeklődéssel és talán leljes hüséggel sem. Ez a közöny magyarázza, hogy a beinditott és szép eredményeket felmutató nőszövetségi munka egyszerre véget ért s a nőszövetség is feloszlott. Bizottság az egyházhoz való hüségre és ragaszkodásra intette a presbytériumot s megróvásban részesitette a gyülésről elmaradt presbytereket. Az állami iskolában a vallást Nagy Dániel lelkész, az éneket pedig a róm. katólikus vallàsu állami tanitó tanitja jeles eredménnyel.

Gyorokon a presbytérium teljes számmal megjelent a vizitáció előtt. Ebben a gyülekezetben megdöbbentő tény, hogy a gyülekezeti lélekszám napról napra apad, ma már alig tesz ki 170-et. Félő, hogy az „Elnémult harangok" tragikus története fog itt is megismétlődni, ha a gazdasági váltság tovább szedi áldozatait a kűlönben is gyenge existenciáju hiveink megritkult sorai közül. Szükséges lenne, hogy az egyházközség kerületi segélye a régi összegekre emeltessék fel. Tanitónő, aki jeles buzgósággal müködik a nehezen fenntartott felekezeti iskolában, fizetését az egyház nehéz viszonyai miatt, a presbytérium minden igyekezete mellett sem kapja rendesen.

A pankotai egyházközség lelkészi irodai és egyházi vagyonkezelése mintaszerü rendben találtatott. A presbytérium tagjai közül egy presbyter hiányzott. Az egyházi iskolában Szabó Dániel tanitó jeles eredménnyel végzi a munkáját.

Borosjenő egyházközség vizsgálatánál szomorusággal állapitotta meg a bizottság, hogy a gyülekezet békessége nem teljes. Major László presbyter nemcsak a lelkész személye ellen fordult méltatlan módon, hanem a seléndi fiókegyház elszakadási mozgalmának kezdeményezésével és az egyház fenntartás terhében önkéntes adományokkal résztvevő luteránus testvérek ellen kezdett támadással, magának az egyháznak nyugodt élet képességét is veszélyezteti. Annál szomorubb ez a tény, mert a vizsgálóbizottság meggyőződött róla, hogy a presbytérium és hivek nagy többsége meg van elégedve lelkész müködésével s azon a véleményen van, hogy a luteránus testvérek megbántása nemcsak erkölcsi igazságtalanság, hanem kiszámithatatlan erkölcsi és anyagi károk forrása is. Major Lászlót intette a bizottság, hogy a személyes kérdéseken felülemelkedve, hűséggel álljon ismét református egyházunk szolgálatába. A helyettes lelkész által végzett vallás és énektanitás eredménye jó. 1933 évi költségvetés egyensulyba hozására presbytérium utasittatott, valamint arra is, hogy a luteránus egyházból áttért apatelki hiveket testvéri hüséggel s ne nehezen teljesithető megállapodások kötésével igyekezzenek odacsatolni az anyaegyház testéhez. A presbytérium tagjai közül — tizből — hét presbyter jelent meg.

SeléND vizsgálata az előző napi óriási eső miatt Borosjenőn tartatott meg. Bizottság Major László presbyteren át figyelmezteti a seléndi presbytériumot, hogy a borosjenői anyaegyháztól való elszakadási mozgalom céltalan. Nemcsak azért mert a pankotai egyház a csatlakozást nem vállalná, hanem mert az egyházi föhatóságok sem engedélyeznének olyan törekvést, mely az anyaegyház életképességét veszélyezteti.

A *béli* fiókegyházba a bizottság nem tudott kiszállani, lelkész jelentése szerint az egyházközségben teljes egyetértés és szép rend honol, bár a rossz akarat itt is megpróbálkozott ellentéteket támasztani a hivek és lelkész között, azonban eredmény nélkül.

A *borossebesi* egyházközségben a megujitott templom láttán a vizsgáló bizottság boldog örömének adott kifejezést,

annyival inkább, mert az összes javitási munkálatok az egyház és nőszövetség megtakaritott pénzéből, adósság nélkül eszközöltettek. A vallásoktatás megvizsgálása alkalmával fájdalmasan tünt ki a felekezeti iskolának egyházi életünkben való felbecsülhetetlen értéke. Az állami iskolában a gyermekek nemzeti öntudata, a katólikus vallásu iskolában pedig a gyermekek hite forog komoly veszedelemben. Bizottság elkötelezte a presbytériumot, hogy még nagyobb igyekezettel, — ha kell, áldozattal is — igyekezzék elérni, régi felekezeti iskolája visszaállitását. Nyolc presbyter közül hat jelent meg a vizsgálaton.

Csermőn a bizottság lelkész és presbytérium között békességet, megegyezést létesitett a papi lakás melléképületének használatára nézve. Figyelmeztette a presbytériumot, az egyházi épületek javitására és községi segély kieszközlésére. Szomoru tényként állapitotta meg a bizottság, hogy a hivek lélekszáma egyre csökken. Félő, hogy az elnéptelenedés még tovább tart. A hivek szegények s az egyházi főhatóságnak a lehetőséghez képest módot kellene keresni e kis egyházközségnek, — mely egyetemes egyházunknak egyik végvára, — segélyezésére és megmentésére. Az állami iskolában vallást és éneket lelkész tanitja kielégitő eredménnyel. A presbytérium nyolc tagja közül négy jelent meg.

Nagyzerinden husz presbyterből tizennégy jelent meg. Az egyházépitő munkák tekintetében egy-két presbyter oktalan magatartását sikerült a bizottságnak megváltoztatni. A köztartozások kifizetését a bizottság a presbytériumnak kötelességévé tette. Valamint az énekkar megalakitását is s az iratterjesztés bevezetését is a felnőttek körében. Az iskólák müködése általában kitünő.

Feketegyarmaton tizenkét presbyterből nyolc jelent meg. A kerületi hátralékok befizetését bizottság itt is szorgalmazta. A tanitók elismerésre méltó munkát végeznek, Karikó Jenő tanitó a mult évihez képest jeles eredményt mutatott fel.

Szintén a presbyterek teljes számmal jelentek meg, özv. Soós Jánosné a tőle megszokott lelkiismeretséggel látja el e kicsiny gyülekezetben az oktatás és lelkinevelés teendőit.

Ágyán husz presbyterből tizennyolc jelent meg, a kettő is igazolta távolmaradását. Az iskolákban itt is komoly munka folyik, Nagy Péter tanitót két hangu éneklés tanitásáért megdicsérte a bizottság.

A vadászi gyülekezetben tizennégy presbyter közül kilenc jelent meg. Sem lelkész, sem tanitó fizetését hosszabb idő óta nem fizették itt ki. Nagyon sok az egyházi adóhátralék. Bizottság utasitotta a presbytériumot az egyházi adó alkalmas időben való, szigoru végrehajtására. Az iskolákban Nagy Sándor jó eredményt, Nagy Sándorné pedig kielégitő eredményt produkált. Az iskola felszerelése hiányos, tér és szemléltető képek beszerzésére utasittatott a presbytérium.

Simonyifalván Boros Lajos kovácsmester végzi a hit és énekoktatást. Szükség volna egy pedagógus hitoktatóra, akinek beállitása azonban csak a templom felépitésével kapcsolatosan remélhető. Presbytérium teljes számban megjelent, látogató bizottságnak alkalma volt a közös templom felépitésére vonatkozóan ugy a református, mint a luteránus hiveknek a szükségesnek mutatkozó irányitásokat megadni.

Bélzerinden minden presbyter megjelent a vizsgálaton. Küldöttség utasitotta a presbytériumot az egyházi köztartozásoknak a fizetésére s az iskolának történelmi és szemléltető képekkel való felszerelésére. Faragó Ilonka tanitónőnek tanitási eredménye kielégitő. Tánitó még nincs véglegesitve.

Tamáshida iskolájában Kiss Ferencz tanitó minden tekintetben kitünő eredménnyel müködik. A hivek adófizetési készsége a minimumra csökkent, Egyházlátogatók igyekeztek odahatni, hogy a presbytérum tagjainak szivében felébredjen a kötelességérzet és jóra hangolják a hiveket is az anyaszentegyházzal szemben. Bizottság sürgette az egyházi énekkar szervezését, annál is inkább, mert kiváló és zeneértő tanitójuk van.

Anton a presbytérium tizenkét tagja közül négy hiányzik. Bizottság komoly figyelmeztetést intéz a presbytérium tagjaihoz, szorgalmazzák az adók behajtását és tegyenek meg minden lehetőt arra nézve, hogy az eladósodott anti egyházat sulyos anyagi helyzetéből kimentsék. A felekezeti iskolában Kiss Béla tanitó jeles eredményt mutatott fel, az állami iskolában a hittant és éneket Patay István tanitotta, kit a bizottság figyelmeztetett, hogy a törvényben biztositott hittan órákat az állami iskolában is igyekezzék kiharcolni.

Erdőhegyen a presbytérium tagjai közül huszonnégyből tizennégyen jelentek meg. A távolmaradók igazolták magukat

A viziláció tagjai az itt veszélyesen pusztító egyke ellen emelték fel szavukat. Az iskolában Kilin Sándor és Kilin Sándor-né kitünő eredményt mutatott.

Mezőbajjon tizenkét presbyterből kilenc jelent meg. Bizottság elkötelezte a presbytereket a templomlátogatás és urvacsorával való élés fokozottabb gyakorlására és a tanitók hátralékos fizetésének mielőbbi lerovására. Nagyné Kiss Juliánna tanitónőt, — aki munkáját kitünő eredménnyel végzi, — felhivta az autorizációs vizsgának mielőbbi megszerzésére. Juhász László a III—VI osztályokat jeles eredménnyel oktatja.

Erdőgyarakon tizennégy presbyterből kilenc jelent meg. Bizottság felhivta a presbytériumot a belmissziós intézmények támogatására s a templomlátogatás és urvacsorázás fokozása végett jó példa adásra. A felekezeti iskolákban Csősz Lajos és Külüs Margit jeles eredménnyel müködnek. Az állami iskolai inspektor Csősz Lajos román nyelvtudását kifogásolta, ezért a tanerők a jövő évben helyet cserélnek, Csősz az alsó osztályokat fogja tanitani. Bugyi János lelkész az állami és a Csegőd pusztai iskolában a vallást és éneket kitünő eredménnyel oktatja.

Árpádon a presbytérium husz tagja közül tizenhárom volt jelen, bizottság a távolmaradtak igazolását elrendelte. A felekezeti iskolában Madaras Károly és Koós János kitünő eredménnyel tanitanak. Az egyházlátogató küldöttséd örömmel állapitotta meg itt a gyülekezeti béke visszatérését és annak már is mutatkozó áldásait. A torony festés munkája már be van fejezve. A lelkészi lak kivül renoválva. A belmissziói szervek áldásosan müködnek. Dicséretre méltó az a nemes felbuzdulás, amellyel elhatározták hogy a templomot a mostani nehéz időkben orgonával ékesitik. Erre a célra Besenyi István a falu birája, az egyház presbytere egymaga 50.000 Leit ajánlott fel. B. Sárközi Mihály nemesszivü egyháztag pedig biztositotta az egyházat, hogy amennyiben az orgona átadása napjáig az odahelyezett 30.000 Lei orgonaalap a helybeli Hitelszövetkezetből nem lesz kiutalható, ő maga fogja azt kamatmentesen rendelkezésre bocsátani. E református nagy elődeikhez méltó áldozatkész utódok érdemesek arra, hogy az önzés és szükkeblüség mai sötét világában, mint világitó lámpások magasra emeltessenek. Közölte bizottság a presbytériummal,

hogy Besenyi István nevét, nemes tettének az egyházkerület minden egyházában szószékről leendő meghirdetés végett illetékes helyre bejelenti.

Feketetót egyházi administrációját a látogató küldöttség a legszebb rendben találta. Az állami iskolában Nánássy Dániel a hitoktatást kitünő módszerrel és eredménnyel végzi. Kár hogy negyven gyermekből a vizsgán csak tizenöt volt jelen. Bizottság felhivta a presbytérium figyelmét, hogy nagyobb gondot forditsanak a gyermekek pontos iskolába járására.

Tenkén huszonhat presbiterből husz jelent meg. Bizottság itt is felhivta a presbyterek figyelmét, ugy a templomlátogatás, mint urvacsorával való élés tekintetében a hüséges példaadásra és az egyházi épületek jókarban tartására. A felekezeti iskolában Bátori Julia, Tébi Béla és Vass Lajos tanitók kitünő eredménnyel müködnek.

Gyantán husz presbyterből tizennyolc jelent meg, a hiányzó kettő pedig nem tartózkodott a községben. Bizottság tagjai elismeréssel adóztak azért a megértésért, amellyel a prebyterek feleségei és családtagjai a nőszövetségi és ifjusági munkát felkarolták, ennek tulajdonitható, hogy a gyülekezeti tagok minden rétege az egyház szolgálatában áll s hogy minden belmissziós szerv eredményesen müködik. A presbyteri kötelességteljesitésből bizottság kiemelte az urvacsora vételt, azokat a presbytereket, akik ezt eddig kellőképen nem gyakorolták, e tekintetben is elkötelezte a jó példa adásra. Az állami iskolában a vallást és éneket Arday Aladár és Kálnoki István tanitották kitünő eredménnyel.

Belényesen a presbytérium egy tag kivételével teljes számban megjelent. Bizottság elismeréssel emlékezett itt meg a presbytérium komoly, egyházépitő munkásságáról s további kitartó munkára buzditotta őket. Dicséretre méltó tény, hogy a belényesi gyülekezet, tanitójának az állami iskolai tanitókéval azonos fizetést ad. A hittant a felekezeti iskolában Jakab Viktor lelkész tanitotta kitünő eredménnyel.

Köröstárkányban a presbytérium tagjai egy hiján megjelentek. Bizottság megállapitotta, hogy a presbytérium az egyházmegyei közgyülésnek, az iskolalátogatás szorgalmazása, valamint a hiányzó tanszereknek beszerzése tekintetében magnyugtató határozatot hozott. Komolyan figyelmeztette bizottság a pres-

bytériumot, hogy felekezeti tanitóinak a törvény által megállapitott fizetés minimumot szolgáltassa ki. Erdélyi Gyula tanitási eredménye elegendő, Ujvárosy Terézé elégtelen. Tanitónő fegyelmi vizsgálat terhe alatt kötelezendő hűségesebb kötelesség teljesitésre.

Kisnyégerfalván a presbytérium teljes számban megjelent. A bizottság örömmel állapitotta meg, hogy Saszet Győző lévita tanitó, ugy a lelkészi, mint a tanitói szolgálatában nagy buzgóságot tanusit és szép eredményt ér el.

Magyarremetén presbytérium teljes számban megjelent. Bizottság utasitotta presbytériumot a belhivatalnoki és egyházkerületi fizetés hátralékok mielőbbi lerovására. Az állami iskolában Páfy István helyettes lelkész tanitotta a vallást és éneket, kitünő eredménnyel. Gondnok utasittatott bekötött presbyteri jegyzőkönyv és iktatókönyv mielőbbi beszerzésére.

Várasfenesen tizennégy presbyterből, csak négy jelent meg. Küldöttség megállapitotta, hogy a presbytérium az iskola látogatás szorgalmazására vonatkozó egyházmegyei közgyülési határozatra megnyugtató intézkedéseket foganatositott. A felekezeti iskolában Juhászné Talay Emma és Faragó Károly kitünő eredményt produkáltak.

B. Sonkolyoson tiz presbyterből hat jelent meg. A bizottság utasitotta presbytériumot az egyházkerületi hátralékok kiegyenlitésére. A vallás és énektanitást az állami iskolában Lengyel József hitoktató végzi jó eredménnyel.

Körös-Jánosfalván megjelent nyolcból hat presbyter. Bizottság buzditotta a presbytériumot az egyház iránti szeretetre és jó példaadásra. A hittant és éneket az állami iskolában Kerékgyártó Mihály tanitja jó eredménnyel.

B. Ujlakon megjelent tizenkettőből nyolc presbyter. Bizottság utasitotta a presbytériumot az iskolai felszerelések pótlására s az egyházkerületi tartozások kiegyenlitésére. A tanitók jó eredménnyel müködnek. Lelkész hittan tanitása kitünő.

Magyarcsékén tizenkét presbyterből megjelent nyolc, az egyházközségben a belmissziói szervek zavartalanul müködnek, a hitoktatást az állami és katólikus felekezeti iskolában lelkész végezte kielégitő eredménnyel.

Visszatekintve a jelentésekre örömmel állapitható meg, hogy a gyülekezetek presbytériumai mindenütt megértették az egyházmegyei közgyülés rendelkezésének a célját s a vizitáció

alkalmával tartott gyülésen kivánt számban megjelentek. Az elmaradt presbyterek számára az utólagos igazolást a küldöttségek mindenütt elrendelték.

Az isteni tisztelet tartás tekintetében még mindig vannak fogyatékosságok. A hétköznapi isteni tiszteleteknél kérem elkötelezni az összes egyházközségek lelkészeit. Ugyancsak szigoru rendelkezést kérek a ká é magyarázatoknak vasárnap délutánonkénti megtartására.

Tekintettel arra, hogy az uj liturgia egyházkerületi határozat folytán kötelezőleg életbe lépett, kérem utasitani a gyülekezetek lelkészeit, hogy annak meghagyásaihoz mindenben ragaszkodjanak. Különösen kérem felhivni a lelkészek figyelmét a temetési szertartásoknál szokàsos, hosszadalmas és sokszor izléstelen névszerinti bucsuztatások megszüntetésére, amelyek csak az egyéni hiuság, nem pedig az Isten dicsőségének szolgálatára alkalmasok.

Egyházmegyénk területén az elmult esztendőben a következő emlitésre méltó örvendetes események történtek.

A borossebesi egyházközség teljesen kirenovált templomát 1933 julius 30-ik napján szép templomi ünnepség keretében a környékbeli lelkészek és az egész örvendező gyülekezet boldog részvételével felavatta.

A vadászi gyülekezet szeptember 28-án, az *árpádi* gyülekezet pedig 1933 november 19-ik napján orgonát avatott. Mindkét egyházközség a temesvári országos hirű Wégenstein gyárostól rendelte az Isten dicsőitését szolgáló templomi hangszert.

Legyen a megujult templomon, valamint az Örökkévaló Isten magasztalására épült bugó hangszereken gazdag áldás! A templom öleljen magába, az orgona emeljen ég felé Istenthivő és szolgáló alázatos, boldog népét.

Egy pár örvendetes kivételtől eltekintve, gyülekezeteink anyagi helyzetéről nagyon szomoru képet lehetne festeni. Az egyházi adók nehezen folynak. S emiatt személyi és dologi szükségletek maradnak fedezetlenül. Ezt a szomoru jelenségel nem lehet csak a rossz gazdasági helyzettel magyarázni. Nemcsak a pénz, hanem a jó akarat hiányaira is kell itt gondolni. Az önkéntes adományok és persely adományok tekintetében — ritka esetektől eltekintve, — különösen nincs okunk dicsekvésre. Vannak egyházközségek, melyekben az évi persely Leu

összege alatta marad a gyülekezeti lélekszámnak. Ez a szomoru documentum azt bizonyitja, hogy vannak kálvinisták, kiknek az Isten ige évente 1 leus koldus alamizsnát se érdemel. Pedig anyaszentegyházunk nélkülöző szolgák, repedezett és lehullt vakolatu egyházi épületek vádoló ajkával hangosan kiált hivei felé: „Jöjjetek segitségünkre! Lássátok meg nyomoruságunkat. Hisz ti sem lehettek gazdagok, amig én koldus vagyok. És ti sem lehettek boldogok, mig nekem a lelki anyának, sirnom kell azon, hogy részvétlen könyörtelenséggel jártok el szükségem mellett".

Legutóbbi egyházmegyei közgyülésünk óta lelkészi karunkban a következő változások történtek: A nyugdijazás folytán megüresedett egyik nagyszalontai lelkészi állásba előbb Szőke Sándor, majd az ő korai tragikus halála után Arday Aladár gyantai lelkész választatott meg, aki állását 1933 októben 1-én foglalta el. Az ő helyére Gyantára meghivás utján Boros Ferencz nagyvárad-olaszi-i segédlelkész választatott meg, aki november 14-én foglalta el állását.

Folyó év január 1-én nyugalomba vonult a nagylélekszámu és tekintélyes aradi gyülekezetünknek több mint négy évtizeden át hüséges, költői lelkülettel megáldott, kiváló lelkipásztora: Csécsi Nagy Imre. Az öt talentumos, hiven sáfárkodó szolgák közé tartozott. Ugy áll életünk délceg alakjával, kellemesen zengő hangjával, kiváló szónoki készségével, megfontolt bölcsességével, kedves rokonszenves modorával, mint a kálvinista papi tipus egyik legnemesebb képviselője. Fáradhatatlan, odaadó, minden áldozatra kész pásztora volt gyülekezetének, igaz, meleg szivü barátja lelkésztestvéreinek. Egyházmegyénknek hosszu időn át tanácsbirója. Az Isten, aki megáldotta, meg is probálta, mert szerette. Elvette életének hüséges társát. Hosszu idő óta bus magányosságban élte napjait, egyedül a munkának szentelve életét. Napja lehajlott, a sok munkában kifáradt, pihenni óhajt. Mindnyájunk öszinte szeretete s jókivánsága kiséri hátralevő utján.

Folyó év március 20 án nyugdijaztatott Szatmáry István magyarremetei lelkésztestvérünk is. Egyszerű, tiszteséletü, hüséges sáfár volt Ő is. A gondjaira bizott nyájat szeretettel vezetgette, gondviselte. Az utóbbi évet gyengélkedése miatt már Belényesen töltötte. Áldásunk kiséri jól kiérdemelt nyugalmába.

Az elmut évben a halál sulyos áldozatokat követelt egyházmegyénktől. A tanitói karból elszólitotta az egyik legkiválóbb, leghüségesebb nagyszalontai tanitót, Seres Lászlót aki 37 évig szolgálta egyházát, mindig példaadó hüséggel, köteleségtudással. Értékeit feletteshatóságai, mint kollegái felismerték és méltányolták. Az egyházmegyén és kerületen közbizalmat élvező, komoly képviselője volt a tanitóságnak. A szelid, csendes kertészt, aki olyan hüségesen nevelgette az egyház veteményes kertjében a gondjaira bizott lélekpalántákat, a gazda hazahivta számadásra. Hisszük, elnyerte a hüség jutalmát: a mennyei koronát.

A lelkészi karból elszólitotta a halál — a mult év julius 12-én — ifjan, megdöbbentő hirtelenséggel Szőke Sándor nagyszalontai lelkésztestvérünket. Éppen csak hogy elfoglalhatta lelkészi állását, visszahivta az Ur ezt a szelid, mindenkihez kedves, lekötelező modoru, kiváló szorgalmu és képességü s fáradhatalanul munkás szolgáját. A törékeny, gyenge testben izzó lélek lakozott, ez hajtotta testi erejét meghaladó feladat elvállalására. A nagyon kedves pásztort szülővárosa népének őszinte szeretete s mindnyájunk igaz részvéte és nagyrabecsülése kisérte korai sirjába.

A mult év december 18-án elvesztettük Szabó József borossebesi lelkésztestvérünket, aki hosszu évtizedeken állott kis gyülekezete hüséges szolgálatában s aki különösen anyagiakban sokat épitett és jól megalapozott gyülekezetet hagyott maga után.

Végül f. év február 19-én itt hagyott bennünket *Kassay Béla* tenkei lelkipásztor, egyházmegyénk kiváló hüségü s fáradhatatlan buzgóságu esperese, mindnyájunk szeretőszivü, őszinte igaz barátja is. Kimagasló alakja volt egyházmegyénknek, nemcsak termetére, de szellemi és lelki képességeire nézve is. Szerető, meleg szivü, minden áldozatra kész gondviselője volt családjának, hüséges pásztora gyülekezete népének s példásan lelkiismeretes, biztos kezü vezetője egyházmegyéjének. Bár régen megtámadta már az emésztő kór, reméltük, hogy a hatalmas fizikum visszaveri a támadást s ő továbbra is velünk maradhat, szerethet és bölcsen vezérelhet bennünket. S most, hogy váratlanul Ő is kidölt, itt hagyván kedveseit, gyülekezetét s szeretett egyházmegyéjét ajkunkra illik Jeremiás siralmas szava: „Oda van a mi szivünk öröme, elesett a mi fejünknek koronája, jajj most nekünk!"

Az Isten vigasztalja meg a szomorkodókat, s jutalmazza a hazahivott hű szolgákat. Fáradt testüket pihentesse, hazatért lelküket pedig gyönyörködtesse az örök élet soha nem hervadó virányain.

A segédlelkészi és tanitói karban történt változásokról az elnökileg elintézett ügyek között fogok jelentést tenni.

Kiváló tiszteletem kifejezésével vagyok,

Nagyszalontán 1934 március hó.

ARDAY ALADÁR
h. esperes.

Egyházmegyei közgyülésünk az esperesi jelentést általában tudomásul veszi s az intézkedést igénylő ügyekben a következő határozatokat hozza:

Mivel még most is több egyházközségünk van, melyben a Heidelbergi káté nem magyaráztatik rendszeresen, sőt három egykázközségben lelkész kátét egyáltalában nem is magyaráz, lelkészeink — az idevonatkozó egyházkerületi határozatokra való utalással is — ismételten elköteleztetnek a rendszeres vasárnap délutáni káté-magyarázat tartására.

Hasonló módon elköteleztetik minden egyházközség — ahol még bevezetve nem volna — a naponkénti reggeli és a szombat esti hétköznapi istentisztelet megtartására, mely istentiszteletekre az iskolás gyermekek pontosan elviendők.

Köszönetet mond egyházmegyei közgyülésünk Csécsi Imre, volt aradi lelkésznek, aki az aradi egyháznál 50.000. Leies alapitványt tett, Besenyi István, árpádi lakosmak aki az ottani orgona beszerzési árához 50.000 Leijel járult hozzá, B. Sárközi Gergelynek aki ugyan erre a célra 30 000. Leit adományozott, Horhi Balla István, belényesi lakos nyugalmazott állatorvosnak, aki a ref. iskolás gyermekek könyvvel való ellátására tett a belényesi egyháznál 10.000 Leies alapitványt, özvegy Juhász Lajosné belényesi lakosnak, ki házastelkét adományozta az egyháznak s végül Liszkay Kálmán belényesujlaki lelkésznek, ki a borosjenői egyháznak a parohiális könyvtár tizenhárom értékes kötetét ajándékozta. Esperest felkéri: intézkedjék hogy e

kegyes adakozók nevei a következő ujév első napján az egyházkerület minden templomában felolvastassanak.

Felhivja a lelkészeket, hogy az egyházközségükben élő baptisták és más szektákról, a valóság megismerhetése céjából, pontos adatokat szolgáltassanak már az 1933-k évről szóló jeletéseikben, mert fájdalom a kimutatott szám (644) nem fedheti a valóságot, mikor az 1932-ik évben is, hiveink közül 28-an lettek baptistákká.

Egyházvizsgáló bizottságok felhivatnak, hogy a kanonika vizitáció során, hol a vadházasságok nagyobb számban fordulnak elő, ez egyre divatosabbá váló bünös szokás megszüntetésére különös komolysággal hivják fel a lelkész és presbytériumok figyelmét.

Egyházmegyei gyülésünk kötelességének tartja köszönetetét kifejezni azoknak a tanitóinknak, akik hüséges és fáradtságos munkájukkal iskolájukban kitünő eredményt mutattak fel, — mégpedig: Kiss Ferenc tamáshidai, Kilin Sándor és Kilin Sánodrné erdőhegyi, Juhászné, Tatay Emma és Faragó Károly várasfenesi, Nagyné, Kiss Juliánna mezőbajji. Koós János és Madaras Károly árpádi, Bátori Julia, Tébi Béla és Vass Lajos tenkei, Szentessi Elek, Medgyesy Gyula, Sikosné, Kornya Juliánna, Kircsi Erzsébet, Seres László és özv- Szathmáry Istvánné nagyszalontai tanitótestvéreinknek. — Köszönet illesse vallásttanitó és a tanitásban kitönő eredményt elérő lelkészeinket is.

A nagyszalontai egyház presbytériumának szivére köti azokat a nagy érdekeket, melyekre a kanonika vizitáció alkalmával figyelme már felhivatott: hogy gyüjtse össze azt a sok népet, melyet Isten ebben a hatalmas gyülekezetben a maga számára elválasztott és lelkészei által őrizze és pásztorolja azt. E célból a város külső részein épitsen imaházakat, szervezzen lelkészi, vagy legalább is segédlelkészi állásokat s a szeretet, hüség és áldozatkézség eszközeivel hasson oda, hogy Nagyszalonta csakugyan

viharálló bástyája és messzevilágitó fáklyája legyen református anyaszentegyházunknak.

A szentleányfalvai presbytériumot, melynek tagjai az egyházvizsgálat alkalmával is távollétükkel tettek bizonyságot az anyaszentegyház és annak ügyei iránt való közönyösségükről, meginti és elkötelezi több buzgóságra és nagyobb egyházszeretetre. Sajnálattal látja itt a nőszövetség feloszlását, mely szintén a lélek meghidegülésének szomoru bizonysága.

Egyházmegyei közgyülésünk felir a Főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez, kérve, hogy találjon módot a gyoroki, egyre apadó lélekszámu és szegényedő egyház iskolájának nagyobb segély juttatására, mert mostani anyagi eszközeivel nem képes azt az egyház fenntartani. Hogy pedig egy református iskola feladása mit jelent egyházunkra nézve, arról nagyon szomoru példák beszélnek.

A borosjenői egyház presbytériuma felhivatik, hogy az egyház megzavart békességét igyekezzék a testvéri szeretet és megbékélés erejével visszaállitani s megőrizni, ápolni és megszilárditani az ott élő lutheránus testvérekkel is a jó viszonyt.

A seléndi egyház presbytériuma komolyan utasittatik, hogy a borosjenői egyháztól való elszakadás gondolatával, ezzel az egyházrontó tervvel hagyjon fel. Ne hallgasson hitető beszédekre, hanem hüségesen munkálja a saját, s ezzel együtt a borosjenői és egész anyaszentegyházunk ügyét is.

Fájdalommal veszi egyházmegyénk tudomásul azt a különben érthető tényt, hogy borossebesi egyházunkban gyermekeink vallásos nevelésére valóságos katasztrófát jelent a felekezeti iskola szünetelése. Különösen a róm. kat. iskolába járó gyermekek vallásos öntudata teljesen elmosódott s hitük komoly veszedelemben forog. Éppen ezért kéri és kötelezi a presbytériumot hogy az eddiginél is nagyobb igyekezettel, ha kell áldozatok árán is igyekezzék kiküzdeni régi iskolájának visszaállitását.

Egysázmegyei közgyülésünk kéréssel fordul a Fő-

tiszteletü egyházkerületi közgyüléshez, a csermői egyháznak segélyezése iránt, az egyházvizsgáló bizottság jkvi jelentése alapján.

A nagyzerindi és feketegyarmati egyházak presbytériumai felhivatnak a központi rovatalok befizetésére.

Megdöbbentő tudomásvételül szolgál, hogy a vadászi egyház presbytériuma a belhivatalnokok fizetésének kiszolgáltatalását megtagadta. Egyházmegyei gyülésünk a vadászi presbytériumnak e méltatlan és törvénytelen eljárását mélyen elitéli, — egyszersmint kötelezi presbytériumot a hátralékos fizetések haladéktalanul való kiszolgáltatására s figyelmezteti, hogy az ilyen — az egyházi rend és törvények felforgatására alkalmas — magatartást és eljárást a törvény minden eszközével megtorolja s ha kell a presbytérium tagjainak anyagi terhére is jóváteteti. A rendelkezés teljesitéséről, a vonatkozó presbyteri határozat csatolása mellett, esperesi hivatalhoz, 30 napon belül jelentés teendő.

A mezőbajji presbytérium tagjait figyelmezteti, hogy a templombajárás és urvacsorával való élés a református presbyternek nemcsak ékessége, hanem erkölcsi és hivalalos kötelessége is s ezért őket erre el is kötelezi.

Nagyné, Kiss Juliánna, mezőbajji tanitónőt az autorizációs vizsga letételére utasitja.

A feketetóti presbytériumot utasitja, hogy a ref. gyermekeknek vallás órára való járását a szülőknél szorgalmazza.

A köröstárkányi presbytérium anyagi felelőség mellett figyelmeztetik, hogy tanitóinak az egyházkerület által megállapitott fizetési létminimumot szolgáltassa ki.

Ujvárosy Teréz köröstárkányi tanitónő, fegyelmi eljárás megindításának terhe alatt kötelezteték el, tanitói kötelességeinek hüségesebb teljesitésére.

A magyarremetei gondnok utasittatik, hogy az egyház részére bekötött presbyteri jegyzőkönyvet és iktató könyvet szerezzen be s hogy a központi rovatalok mielőbbi befizetéséről intézkedjék.

Belényesujlak presbytériuma elköteleztetik a hiányos iskolai felszerelés pótlására, és ha még meg nem történt volna, a rozoga padok kicserélésére.

Tekintettel arra, hogy az uj egyházi liturgia, egyházkerületi határozattal életbe lépett, közgyülésünk utasitja lelkészeket, hogy anak meghagyásaihoz. mindenben ragaszkodjanak, — különösen mellőzzék a hosszadalmas, sokszor izléstelen, névszerinti bucsuztatókat, melyek csak az egyéni hiusàg, nem pedig az Isten dicsőségének szolgálatára alkalmasak.

Egyházaink igen nehéz anyagi helyzetében felhivja em közgyülésünk a lelkészi kar és presbytériumok figyelmét az önkéntes adakozásban rejlő nagy erőforrásra, mely forrást felbuzogtatni egyházunk létérdekében, buzditással, hüséggel, jó példaadással minden lelkésznek és minden presbyternek legkomolyabb kötelessége.

Örvendetes tudomásul szolgál, hogy az elmult évben a borossebesi egyház templomát teljesen és diszesen átrenoválta s hogy az árpádi és vadászi gyülekezetek uj orgonát szereztek be. Cselekedje meg a kegyelem Istene, hogy a megujult templomban és az Isten dicsőségét szolgáló hangszerek szárnyaló hangja mellett Krisztusnak megszentelt népe keresse és találja meg ami az ő békességére és megtartására való.

Tudomásul veszi em. közgyőlésünk egyházmegyénk kebelében, az almult évben történt lelkészi változásokat, mégpedig, hogy a nyugdijazás folytán megüresedett egyik nagyszalontai lelkészi állásra előbb Szőke Sándor, majd az ő korai, tragikus halála után Arday Aladár, gyantai lelkész, az ő helyére pedig, Gyantára Boros Ferenc, volt nagyvàradi s. lelkész választatott meg. Nevezett lelkészeknek uj állomáshelyükön való munkálkodásukra Isten áldását kéri.

Testvéri szeretettel bucsuzik a nyugalomba vonult lelkészektől : Csécsi Nagy Imre aradi és Szathmáry István magyarremetei lelkipásztoroktól. Istentől nyert tehetségeiket egyforma buzgósággal és áldozatos hüség-

gel állitották Krisztus anyaszentegyházának szolgálatába s megadatott nékiek életükben megtapasztalni Uruknak drága üzenetét: „Oszloppá teszem azt az én Istenemnek templomában és onnét többé ki nem jő, és felirom reá az én Istenemnek nevét és az én Istenem városának nevét." Életüket az Isten óvja, tartsa. áldja a hüséges munka után megérdemelt nyugalom idejében sok-sok esztendőkig.

Az igazi kegyelet és őszinte fájdalom érzésével amlékszik meg egyházmegyénk azokról az igaz és hüségas munkásokról, akiket legközzelebbi kőzgyülésünk óta magához hivott az Ur.

A tanitói kar egyik leghüségesebb, legkiválóbb tagjáról, Seres László nagyszalontai tanitóról s em. közgyülésünk tanitó-képviselőjéről, aki 37 éven át szolgálta egyházát példaadó hüsséggel és kötelesség tudással. Hisszük megnyerte a hüség jutalmát, a mennyei koronát. — Az ifjan, tragikus sorsban véget ért Szöke Sándor nagyszalontai lelkészről, Istennek erről a szelidszivű, fáradhathatatlan munkás szolgájáról, kinek erőtelen és törékeny teste nem birta a lángoló lélek által boldogan vállalt nagy munkamező fizikai terhét s korán itt hagyta őt sirató gyülekezetét. — Szabó József borossebesi lelkészről, aki hosszu évtizedeket töltött, idegen világba ékelt kis gyülekezete komoly és lelkiismeretes szolgálatában. A hüséges munkásnak emlékezete legyen áldott!..

Végül a váratlanul jött veszteség felett megdöbbent sziv égő fájdalmával emlékszik meg Isten szolgái közül az első szolgának, a hű munkások közül az első munkásnak, egyházmegyénk bölcs és igaz vezérének, Kassay Béla tenkei lelkész, — és a nagyszalontai református e, m. esperesének 1934, február 19-én történt haláláról. — Ezuttal elrendeli nevének jegyzőkönyvben való megörökitését, felhivja azonban az egyházmegye elnökségét, hogy Kassay Béla emlékezetének megünneplésére és nevének megörökitésére keressen alkalmas módokat és eszközöket.

Megemlékezik még közgyülésünk a régi, teljes nagy-

szalontai egyházmegye volt esperesének, Balogh Ambrus lelkésznek haláláról is.

A Seres László halálával megüresedett em. tanitó képviselői állás és a Kassay Béla halálával megüresedett esperesi szék betöltésére, em. közgyülésünk a szavazást elrendeli, a szavazatok beadásának határidejét a folyó év május első napjában állapitja meg, a szavazat-felbontó bizottságba pedig gróf Tisza Kálmán tanácsbiró ur Őméltósága elnöklete alatt közgyülésünk Nagyszalontán lakó alkotó-tagjait és Jakab Viktor belényesi lelkészt, helyettes főjegyzőt delegálja.

12. szám. Tárgyaltatott esperesnek, az elnökileg elintézett ügyekről szóló alábbi jelentése:

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

Egyházmegyénk mult évi közgyülése óta a következő fontosabb ügyeket intézte el az esperesi hivatal; melyeknek részben tudomásul vételét, részben pedig helyben hagyását, megerősitését kérem.

1. *Május 18.* 744. A feketetóti presbytérium azon egyezség kötését, mely a presbytérium 43 és 77/1932, 18, 32, 40, 43/1933 sz. határozatain alapszik és a feketetóti református egyház s Dehel János és neje Agut Teodóra feketóti lakósok között a Feketekörös jobb partján szomszédos földjeik közt egyezményes határ megállapitása és ennek fejében egyház részére dülőut átengedése dolgában mindkét részről a telekkönyv érintése, elbirtoklás nélkül, a Kardos Mihály mérnök legutóbbi földmérése kapcsán kötetett, megerősitettem.

2. *Junius 28.* 1082. A borosjenői presbytérium azon határozatát, mely szerint elavuit haranglábja helyett az imaházra fatornyot készittet és ennek előállitási költségét gyüjtés utján szerzi be, megerősitettem.

3. *Julius 30.* 1331. Püspök ur 4230 sz. kirendelése alapján Gavallér Lajos s. lelkészt meghatalmaztam, hogy a nagyszalontai egyházban minden s. lelkészi teendőt végezhessen.

4. *Augusztus 10.* 1258. A feketegyarmati presbytérium 25 sz. határozata alapján Kiss Mária okleveles tanitónőt a feketegyarmati tanitóságban ideiglenes minőségben, az 1933—34 iskolai évre megerősitettem.

5. *Augusztus 10.* 1355. A gyoroki presbytérium 1933 julius 15-én hozott 12 sz. határozata alapján Kabai Eszter okleveles tanitónőt, a gyoroki kántor tanitóságban, ideiglenes minőségben, az 1933—34 iskolai évre megerősitettem.

6. *Augusztus 10.* 1406. Az anti presbytérium 95/1930 sz. határozatát, mely szerint az öt alapjából 22.931 Leit rövid lejáratu kamatmentes kölcsön gyanánt felvehessen és használhasson, jóváhagytam.

7. *Augusztus 1.* 1361. Gavallér Lajost nagyszalontai s. lelkészt, a nagyszalontai egyik lelkészi állás üresedése idejére, helyettes lelkésszé kineveztem.

8. *Augusztus 18.* 1459. Püspök Ur 4702 sz. kirendelése alapján Kenéz János s. lelkészt meghatalmaztam, hogy 1933 szeptember 1-étől a nagyszalontai egyházban minden s. lelkészi teendőt végezzen.

9. *Augusztus 18.* 1460. Püspök Ur 3446 sz. kirendelése alapján Lengyel József s. lelkészt meghatalmaztam, hogy 1933 szeptember 1-től, a Belényessonkolyosi egyházban minden segédlelkészi teendőt végezzen.

10. *Augusztus 18.* 1461. Püspök Ur 3733 sz. kirendelése alapján Molnár Zoltán s. lelkészt meghatalmaztam, hogy 1933 szeptember 1-étől a tenkei egyházban Kassay Béla rendes lelkész oldala mellett és felelősségére, minden segédlelkészi teendőt végezzen.

11. *Szeptember 6.* Lengyel József belényessonkolyosi s. lelkészt a b. sonkolyosi egyházban Kecskeméthy Kálmán nyugalmazott lelkész mellé h. lelkészül kineveztem.

12. *Augusztus 28.* 1521. Az ágyai presbytérium 1933 augusztus 23-án hozott 37 sz. határozata alapján Nagyné Gólián Margit okleveles tanitónőt az ágyai tanitóságban ideiglenes minőségben az 1933—34 iskolai évre megerősitettem.

13. *Szeptember 4.* 1577. A nagyszalontai presbytérium 1933 aug. 20-án 131 sz. alatt hozott határozata és bemutatott okmányai alapján Koós Ferencz okl. tanitót a nagyszalontai tanitóságban az egyházmegyei közgy. jóvágyása reményében megerősitettem.

14. *Szeptemder 4.* 1585. A nagyszalontai presbytérium 1933 aug. 20-án 131 sz. alatt hozott határozata és bemutatott okmányai alapján Bődy Imre okleveles tanitót, a nagyszalontai

tanitóságban ideiglenes minőségben az 1933—34 iskolai évre megerősitettem.

15. *Szeptember* 7. 1602. A belényesujlaki presbytérium 1933 aug. 13-án 62 sz. alatt hozott határozata alapján Fekete Vilma okleveles tanitónőt a belényesujlaki kántortanitóságban, ideiglenes minőségben, az 1933—34 tanévre megerősitettem.

16. *Szeptember* 7. 1605. A nagyzerindi presbytérium 1933 aug. 27-én 51 sz. alatt hozott határozata és bemutatott okmányai alapján Péteri Etelka okl. tanitónőt, a nagyzerindi tanitóságban ideiglenes minőségben az 1933—34 tanévre megerősitettem.

17. *Szeptember 18.* 1656. A pankotai presbytérium 1933 aug. 13-án 34 sz. alatt hozott határozata és bemutatott okmányai alapján Sajti Károly okl. tanitót a pankotai kántortanitóságban ideiglenes minőségben, az 1933—34 tanévre megerősitettem.

18. *Szeptember 30.* 1709. Gavallér szalontai h. lelkészt 1933 okt. 1-től ezen tisztének viselésétől felmentettem. Ez időtől fogva mint s. lelkész fog szolgálni a nagyszalontai egyházban.

19. *Október 5.* 1726. Ujvárosy Teréz köröstárkányi tanitónőt orvosi bizonyitvánnyal igazolt kérésére, az iskolai énektanitás alól, az 1933—34 iskolai évre felmentettem és a presbytériumat felhivtam, hogy tanitónő osztályaiban az énektanitásról gondoskodjék.

20. *Október* 23. 1814. A vadászi presbytérium 1933 szept. 13-án hozott 33 sz. határozata és bemutatott okmányai alapján Deési Varga Anikó okl. tanitónőt, a vadászi kántor tanitóságban az egyházm. közgyülés jováhagyása reményében megerősitettem.

21. *1934 Január 11.* 63. A borosjenői presbytérium 1933 december 17-én hozott 3 sz. határozatát, mely szerint a nőszövetségtől bizonytalan időre 7400 Lei kamatmentes kölcsönt vesz fel, megerősitettem.

22. *Február 28.* 159. A borosjenői egyházközség presbytériumának 3/1934 sz. határozata alapján engedélyt adtam arra, hogy nevezett testület tagjainak anyagi felelőssége mellett az egyházközség sürgős kiadásainak fedezésére, az egyházkerület nyugdij pénztárából 15.000 Lei ideiglenes kamatos kölcsönt felvehessen.

Kiváló tiszteletem kifejezésével vagyok,

Nagyszalontán, 1934 március hó.

ARDAY ALADÁR
esperes.

Egyházmegyénk közgyülése az elnökileg elintézett ügyekről szóló esperesi jelentést általában tudomásul veszi, egy intézkedés kivételével jóváhagyja és megerősiti a következőkben:

ad. 1) hogy a feketetóti presbytérium azon egyességkötését, mely a feketóti ref. egyház és Dehel János és neje, Augut Teodora, feketetóti lakosok közt a Feketekörös jobb partján egyezményes határ megállapitása és ennek fejében egyháznak dülöut átengedése tárgyában kötetett, megerősitette,

ad. 2) hogy a borosjenői presbytérium azon határozatát, mely szerint elavult haranglábja helyett, az imaházra tornyott készitett és ennek előállitási költségét gyüjtés által szerzi meg, megerősitette,

ad. 3, 8, 9, 10) hogy püspöki kirendelésre Gavallér Lajost és Kenéz Jánost a nagyszalontai, Lengyel Józsefet a belényessonkolyosi, Molnár Zoltánt a tenkei egyházban, delegálásuk időpontjától, az összes segédlelkészi szolgálatok elvégzésére felhatalmazta,

ad. 4, 5, 12, 14, 15, 16, 17) hogy az illető presbytériumok határozatai és a beküldött okmányok alapján Kiss Mária okleveles tanitónőt a feketegyarmati, — Kabai Eszter okleveles tanitónőt a gyoroki, — Nagyné Góliáth Margit okleveles tanitónőt az ágyai, — Bődi Imre okleveles tanitót a nagyszalontai, — Fekete Vilma okleveles tanitónőt a belényesujlaki, — Péteri Etelka okleveles tanitónőt a negyzerindi, — Sajti Károly okleveles tanitót a pankotai tanitóságban, idéglenes minőségben, az 1933—34 iskolai évre megerősitette,

ad. 6) hogy az anti egyháznak saját alapjaiból 22.931 Lei-nek ideiglenes kölcsönként való felvételét és felhasználását engedélyezte,

ad. 7) hogy Gavallér Lajos segédlelkészt, a nagyszalontai egyik lelkészi állás megüresedési idejére Nagyszalontára,

ad. 11) Lengyel Józsefet a belényessonkolyosi egyházban helyettes lelkészül kinevezte.

ad. 18) hogy Gavallér Lajos nagyszalontai helyettes lelkészt ezen állásától, 1933 október 1-től felmentette,

ad. 13) hogy a nagyszalontai egyház presbytériumának határozata és a beterjesztett okmányok alapján Koós Ferenc okleveles tanitót a nagyszalontai egyik rendes tanitói állásban megerősitette,

ad. 18) hogy Ujvárosy Teréz köröstárkányi tanitónőt orvosi bizonyitvány alapján, az énektanitás alól felmentette s presbytériumot utasitotta, hogy tanitónő osztályaiban az énektanitásról gondoskodjék,

ad. 21) hogy jóváhagyta és megerősitette a borosjenői egyház presbytériumának a nőszövetségtől felveendő s bizonytalan időre szóló 7.400 lei kamatmentes kölcsönre vonatkozó határozatát,

ad. 22) s végül, hogy engedélyt adott a borosjenői egyháznak, hogy a presbytérium tagjainak anyagi felelőssége mellett, az egyházközség sürgős kiadásainak fedezésére, az egyházkerületi nyugdijintézet pénztárából 15.000 Lei idéiglenes, kamatos kölcsönt vehessen fel.

Nem járulhat azonban hozzá egyházmegyei közgyülésünk az esperesi jelentésben 20 szám alatt foglalt azon intézkedéshez, mellyel Deésy Varga Anikó okleveles tanitónő, a vadászi kántortanitói állásban, az em. közgyülés utólagos jóváhagyásával megerősittetett, hanem a felmerült igen komoly indokok alapján kimondja, hogy nevezett tanitónőt állásában nem erősiti meg.

13. szám. Olvastattak és tárgyaltattak a számvevőszék alábbi jelentései:

a) Rendben találta és jóváhagyásra ajánlja az e. m. számvevőszék a borosjenői, béli, seléndi, csermői egyházak 1932 évi gondnoki, alapiszámadásait.

E. m. közgyülésünk a borosjenői, béli, seléndi, csermői egyházak 1932 évi gondnoki, alapiszámadásait jóváhagyja s gondnokok részére 1932 évről a szokásos fentartások mellett a számodások terhe alól a felmentvényt megadja.

b) Redben találta és jóváhagyásra ajánlja az e. m. számvevőszék a nagyszalontai egyház 1932 évi követeléseiről pótlólag beterjesztett kimutatást.

E. m. közgyülésünk a nagyszalontai egyház 1932 évi követeléseiről pótlólag beterjesztett kimutatást jóváhagyja s a gondnoknak 1932 évről idevonatkozólag is a szokásos fenntartások mellett a számadás terhe alól a felmentvényt megadja.

c) Rendben találta és jóváhagyásra ajánlja az e. m. számvevőszék az ágyai egyház gondnoki jelentését az 1932-beli haszonbérhátralékok befizetéséről, a 1932-beli lelkészi és 2 tanitói fizetési hátralékok kiszolgàltatásáról.

E. m. közgyülésünk az ágyai egyház gondnoki jelentését az 1932-beli haszonbérhátralékok befizetéséről, az 1932-beli lelkészi és 2 tanitói fizetési hátralékok kiszolgáltatásáról jóváhagyja, de a gondnoknak kötelezettségét továbbra is fenntartja a még fent lévő hátralékok befizetetésénél, ugyszintén a polgári községtől 1932 és 1933-ról esedékes összeg kifizettetésének szorgalmazásánál és bevétel után céljára, belhivatalnoki javadalmakhoz felhasználásánál.

d) Rendben találta és jóváhagyásra ajánlja az e. m. közgyülésnek a számvevőszék az ágyai, anti, aradi, árpádi, belényesi, belényessonkolyosi, körösjánosfalvai, belényesujlaki, bélzerindi, borossebesi, cserméi, erdőgyaraki, erdőhegyi-kisjenői, szapáriligeti, szintei, feketegyarmati, feketetóti, kisházai, tenkeszéplaki, köröstárkányi, kisnyégerfalvai, mezőbajji, nagyszalontai, nagyzerindi, pankotai, világosi, tamáshidai, tenkei, vadászi, simonyifalvai egyházak 1933 évi gondnoki, alapi, épitési, termény és takarékmagtári számadásait.

E. m. közgyülésünk az emlitett egyházak gondnoki, alapi, épitési, termény és takarékmagtári számadásait jóváhagyja s gondnokok részére a 1933 évről a szokásos fenntartások mellett a számodások terhe alól a felmentvényt megadja.

e) Rendben találta és elfogadásra ajánlja a sz. szék Jakab Viktor e. m. pénztárosnak a továbbitott pénzekről készitett, 1933 évi átmeneti pénztári számadását.

E pénztár összes bevétele: 669.333 Lei,
„ „ kiadása: 669.333 Lei volt.

E. m. közgyülésünk a rendben talált számadást elfogadja s Jakab Viktor pénztárosnak a szokásos fentartások mellett az 1933 évről a felmentést megadja

f) Rendben találtatott az e. m. közpénztárnak Jakab Viktor e. m. pénztáros által készített 1933 évi számadása, melyet számvevőszékünk elfogadásra ajánl.

E szerint: I. Közigazgatási pénztár állaga . 3417 Lei.
(Terhe: 1866'50 L.)
II. Parohiális könytárdij állaga . 3524 Lei.
III. Közalapi pénztár hátraléka (kerületi) 752 „
összesen: 7693 Lei.

Fedezet a Tenkei tkptr. 195 sz. betétkönyvében elhelyezve. Összeg: 3484 Lei.

E. m. közgyülésünk e rendben talált számadást elfogadja s Jakab Viktor e. m. pénztárosnak a szokásos fenntartások mellett az 1933 évről a felmentést megadja.

g) Rendben találtatott az e. m. gyámintézeti pénztárnak Jakab Viktor gy. intézeti pénztárostól készített 1933 évi számadása, melyet sz. szék elfogadásra ajánl.

E szerint a gyámintézet összes vagyona: 182.937 Lei.

Ebből pénzmaradvány . . . . 6027 Lei 50 b. (5000 L. tem. segély lev. után)
Tagdijhátralék 1933 évről s régibb 7460 „ — „ 1933-ból: 5813 L.
Kölcsönök kötvényen . . . . 96043 „ — „ Régebbi: 1647 L.
„ Ideiglenes Közig. pénztárnál 1241 „ 50 „
Kamathátralék . . . . . 6270 „ — „ (1933-ból: 2763 L.)
Takarékbetét . . . . . 65895 „ — „ (Régebbi: 3507 L.)

E. m. közgyülésünk e rendben talált számadást elfogadja s Jakab Viktor gyámintézeti pénztárosnak a szokott fenntartások mellett a felmentést a 1933-ik évről megadja.

h) Rendben találta és jóvágyásra ajánlja az e. m. közgyülésnek a számvevőszék a szentleányfalvai egyház 1933 évi gondnoki számadását, azzal, hogy utasittassék a presbytérium, hogy az 1933 ápr. 20 egyhm.-i jóváhagyó végzésben kimutatott 26.979 Lei egyh. fenntartó alappal — folyó pénztártól függetlenül — 1934 aug. 1-ig az e. m. számvevőszéknek pontosan számoljon el s addig is ezen alapért a presbytérium anyagi felelősségét megállapitani javasolja.

E. m. közgyülésünk számvevőszék javaslatára jóváhagyja a szentleányfalvai egyház 1933 évi gondnoki számadását, s e részben a gondnok részére az 1933 évről a szokásos fenntartások mellett a száma-

dás terhe alól a felmentvényt megadja, de egyszersmint utasitja a presbytériumot, hogy az 1933 ápr. 20-i egyhm. jóváhagyó végzésben kimutatott 26.979 Lei egyh. fenntartó alappal — a folyó pénztártól függetlenül — 1934 aug. 1-ig az em. számvevőszéknek pontosan számoljon el s addig is ezen alapért a presbytérium anyagi felelősségét em. küzgyülésünk megállapitja.

i) Rendben találta és jóváhagyásra ajánlja az e. m. közgyülésnek a számvevőszék a várasfenesi egyház 1933 évi gondnoki, alapi számadásait azzal, hogy utasittassék az egyház a magtári számadásnak f. évi augusztus 1-ig a számvevőszék elnökéhez beterjesztésére.

E. m. közgyülésünk a várasfenesi egyház 1933 évi gondnoki, alapi számadásait jóváhagyja s e részben a gondnoknak az 1933 évről a szokásos fenntartások mellett a számadások terhe alól a felmentvényt megadja azzal, hogy utasitja az egyházat a magtári számadásnak f. évi augusztus 1-ig a számvevőszék elnökéhez beterjesztésére.

j) Számvevőszék jelenti, hogy a gyoroki egyház 1930 óta alapi számadást nem küldött s ezért javasolja e. m. közgyülésnek, hogy hivassék fel alapi számadásainak haladéktalan beterjesztésére, amit ha 30 nap alatt nem tenne, akkor az egyházmegye esperese és a számvevőszéki elnök utján készitteti el nevezett számadást a gyoroki egyház, illetőleg annak terhére, aki a mulasztás oka.

Sz.-szék javaslatára e. m. közgyülés utasitja a gyoroki egyházat 1930 óta be nem terjesztett alapi számadásainak 30 nap alatt a számvevőszék elnökéhez beterjesztésére, aminek a határidőben elmulasztása esetén esperes és sz. széki elnök utján az egyház, ill. a mulasztó terhére az egyházmegye gondoskodik az alapi számadások elkészitéséről.

k) Számvevőszék jelenti, hogy számadásaikat nem küldték be 1932-ről a gyoroki, magyarcsékei, 1933-ról a borosjenői, seléndi, béli, gyantai, gyoroki, magyarcsékei, magyarremetei egyházak.

Sz.-szék javaslatára e. m. közgyülés utasitja a borosjenői, béli, seléndi, gyantai, magyarremetei egyhá-

zakat, 1933 évi, a gyoroki, magyarcsékei egyházakat az 1932 és 1933 évi számadásaiknak f. évi aug. 1-ig a számvevőszék elnökéhez beküldésére.

l) Sz.-szék jelenti, hogy az egyházmegyei internátus nem küldte be 1931-32-33 évi számadását.

Sz,-szék javaslatára e. m. közgyü'és utasitja az e. m. internátus számadásainak kezelőjét az1931-32-33 évi számodásoknak f. évi aug. 1-ig sz.-szék elnökéhez beküldésére.

m) Sz.-szék jelenti, hogy a nagyszalontai ref. em. tanitói és segélyegylet 1933-ról a szokásos évi számadását nem küldte be.

Sz.-szék javaslatára e. m. közgyülés utasitja Szabó Gyula pénztárost az évenként szokásos nagyszalontai ref. e. m. tanitói és segélyegyleti számadásnak f. évi aug. 1-ig a sz.-szék elnökéhez beterjesztésére.

n) Sz.-szék jelenti, hogy az egykázak egy része a számvevőszék elé nem terjeszti be kellő időre a számadását, ami, kivált ha hiányos, téves, indokolatlanul megnehezíti a számvevőszék tagjainak munkáját és veszélyezteti annak gondosságát, lelkiismeretességét; ezért i. v. javaslatot tesz.

Sz.-szék javaslatára em. közgyülés utasitja az egyházakat és a számadó pénztárosokat, hogy minden év március 10-ig terjesszék be számadásaikat az illetékes sz. széki taghoz, mert az ezen időn tul érkezők, mint elkésettek, számvevőszéki vizsgálat nélkül maradnak a tavaszi em. közgyülés előtt, el az őszi vagy ennek elmaradása esetén, a következő évi közgyülésig.

14. szám. Balogh László tanügyi előadó beterjeszti a tanügyi bizottság által 1934 április hó 4-én letárgyalt és elfogadott tanügyi jelentést.

Nagytiszteletü Egyházmegyei közgyülés!

A veszteség fájdalmának érzésével, de a Mindenható Istennek akaratán megnyugodva, kell jelenteni, hogy a mi nagyon szeretett Esperesünket, tanügyi bizottságunk elnökét — Kassay Bélát — az örökkévaló elszólitotta közölünk. Részvéttel adózunk szeretteinek és emlékét megörizzük sziveinkben. Még számot kell adnunk egy másik veszteségről, mely Seres László nagyszalontai tanitó elhunytával ért bennünket. 47 évi tanitóskodása után — melyből 34 évet Nagyszalontán töltött el — szólitotta őt magához az Ur. A kiváló tanitó méltó arra, hogy neve megörökittessék. Kérjük Istenünket, hogy mig a fáradt

munkás testét csendesen pihenteti a sir ölében, lelkének égi boldog békességet adjon! Vigasztalódjanak meg kedvesei! Legyen a hüséges munkás emlékezete áldott!

Egy esztendő lelorgása alatt nagyon sok változás történt egyházmegyénk tanitói karában részint halálozás, részint eltávozás folytán. Azonban nekünk nemcsak az a kötelességünk, hogy a mi eltávozott igaz munkástársainkról megemlékezzünk, hanem az is, hogy veteményes kertjeink, iskoláink állapotát is megtárgyaljuk. Azokról a jelentésekről kell beszàmolnunk, amelyekben iskoláinknak ugy anyagi, mint szellemi állapota van feltüntetve. A sok változás, amit látunk, sajnos nem a jóra, hanem a rosszra enged következtetni. A mi tanitóink nehéz helyzete ma sem fordult jobbra! Mint szomoru dalosai, munkásai a Teremtőnek, most is hüséggel, odaadással teljesitik kötelességeiket, de nincs aki meglássa őket, nincs aki méltányolni tudná fáradozásukat, mert minden felhivó szavunk ezideig süket fülekre talált. Ők azonban — ha szomoru is daluk — tovább küzdenek, tovább verejtékeznek, hogy egyházunk veteményes kertjének, iskoláinknak palántáit kifejlesszék oda, ahol a sziv, a lélek elkezdi majd nemes munkáját és egy szebb jövendőnek veti meg alapját.

Minden tanitó, mint egy hős katona állja meg posztját, a miért is tisztelettel és szeretettel kell, hogy adózzon nekiek a mi népünk és biztositsa, ha nem is fehér, de elegendő kenyerét.

Ezek után az iskolák 1933—34-dik tanévének első feléről szóló jelentést van szerencsém tisztelettel előterjeszteni.

Egyházmegyénkben 19 anya és 1 leányegyház tart fennt felekezeti iskolát, 44 tanteremben 44 tanerő végzi a tanitás szép és gyönyörüséges, de tagadhatatlanul nehéz munkáját. A tanitói-kar 44 tanitója közül 26 férfi és 18 nő tanitó, (38 rendes és 6 helyettes).

Évközben tanitói változás Köröstárkányon volt. 10 anyaegyházunkban (Arad, Belényessonkolyos, Borosjenő, Borossebes, Csermő, Feketetót, Gyanta, Magyarcséke, Magyarremete, és Szentleányfalva) s a leányegyházakban, szórványokban gyermekeink más felekezeti, vagy állami iskolákba iratkoztak be. Iskolát fenntartó egyházközségeinkben: Anton, Árpádon, Belényesen, Erdőgyarakon, Nagyszalontán, Nagyzerénden és Tenkén az állami iskolákba járók száma nagy.

I. A tanulók. Tankötelesеink beiratkozásáról a következő adatok beszélnek: Egyházmegyénk tankötelesеinek száma 7—14 éves korig 5169 (2616 fiu, 2553 leány) Ref. felekezeti iskolába jár 2542 (1286 fiu, 1256 leány). Más vallásu magyarnyelvü felekezeti iskolába jár

97 (63 fiu, 34 leány). Magyarnyelvü állami iskolába jár 1230 (717 513 leány). Románnyelvü iskolába jár 893 (458 fiu, 435 leány). Németnyelvü állami iskolába jár 4 (2 fiu, 2 leány). Magyarnyelvü felsőbb iskolába jár 36 (34 fiu, 2 leány). Románnyelvü felsőbb iskolába jár 216 (114 fiu, 102 leány). Iparos, tanonc, ismétlő és gazdasági iskolába jár 221 (176 fiu, 45 leány). Iskoláinkba más vallásu jár 42 (22 fiu, 20 leány). Iskolába nem jár 222 (68 fiu, 154 leány). Iskolába járás alul felmentve nincs senkisem.

A folyó tanévben a mult év adataihoz mérve iskolaköteleseink száma 343-al apadt. Református iskoláknba járó növendékeink száma 163 fogyott. Más vallásu magyarnyelvü felekezeti iskolába járók száma 28-al szaporodott. Magyarnyelvü állami iskolába járók száma 54-el kevesebb. Németnyelvü állami iskolába 11-el kevesebb iratkozott be. Magyarnyelvü felsőbb iskolába 62-vel kevesebb tanul. Románnyelvü felsőbb iskolába 70-el több növendék van. Iskolába járók száma 4947, de ehhez még hozzá adva a 14-éven felüli közép, felső és más iskolákba járók számát — 292-öt — megállapithatjuk, hogy gyermekeink közül 7-től 18 évig 5239 iratkozott be ebben a tanévben az elemi és egyébb iskolákba.

Összehasonlitva az 1932—33 évi statisztikai adatokkal megállapitható, hogy 1933—34 tanévben a románnyelvü állami elemi iskolákba járók száma 134-el növekedett. Ezek az adatok az évvégi statisztikai adatok hiánya miatt itt-ott talán nem teljesen megbizhatók, de mégis megközelitő képét adják annak a szomoru valóságnak, hogy gyermekeink számának apadása dacára a románnyelvü iskolákba járók száma évről-évre növekedik.

II. Iskolák felszerelése. A jelentések arról tesznek bizonyságot, hogy iskoláink irattára mindenütt rendben van. Az iskola butorzata mindenütt megfelelő. Tanszerekkel 11 egyháznak iskolája van teljesen felszerelve, 9-é pedig részben ha nem is teljes mértékben, de több helyen igyekeztek az egyházközségek eleget tenni egyházmegyénk multévi meghagyásának. Vizes edény mindenütt van, mosdó szórványosan (Árpádon, Bélzerinden, Kisjenőn, Feketegyarmaton, Gyorokon, Pankotán). Iskoláinkban az egyházkerület által elrendelt tankönyveket használják és a gyermekek azokkal el is láttattak. Iskolai könyvtár — ha nem is teljes, de mindenütt van. Három csoporttal Bélzerind, Belényes, Kisjenő, Feketegyarmat, Gyorok, Pankota és Tenke, tehát 7 egyház, két csoporttal Ágya, Belényesujlak, Nagyszalonta, Nagyzerind, Tamáshida, Vadász és Várasfenes összesen 7 egyház, egy csoporttal 4 egyház iskolája (Ant, Árpád, Erdőgyarak, Köröstárkány) van felszerelve.

Mezőbajjon részben van egy csoport. Kisnyégerfalván vegyesen. Tekintettel a felszerelések nagy fontosságára, az esetleges mulasztások miatt a presbytériumok felelőssége kihangsulyoztatik. Az iskolai felszerelések közé kivánatos volna felvenni Saszet Győző kisnyégerfalvai tanitó által konstruált széjjelszedhető métert, melyett tanügyi bizottságunk megvizsgálva, sokkal jobbnak talált az állam által aprobált és használatban levő méternél. Kiváló tanitónk találmányát egyházkerületünk magas figyelmébe ajánljuk és kérjük annak aprobáltatását és használatát kötelezőleg elrendelni.

Tanitói változásról Köröstárkány jelent, hol évközben Erdélyi Gyula helyett kisegitő tanitót alkalmaztak. Igazgatói állás 11 iskolánál van. Tiszteletdijat csak Nagyszalonta és Nagyzerind ad.

III. Közegészségügy. A tantermek a követelményeknek mindenütt megfelelnek. Erdőgyarak azonban jelenti, hogy a beiratkozott tankötelesek számát a szubrevizor 17-el többnek találta mint a tanterem befogadó képessége és az állami iskolába utalt 17 gyermeket. Ilyen esetekben az egyházak a főtiszteletü Püspöki hivatal utján nyujtsanak be kérelmet az illetékes minisztériumhoz, hátha kérelmük sikerre vezet?

Az egyházmegye multévi meghagyásának az ürszék elkülönitése tárgyában Feketegyarmat még mindig nem tett eleget.

Az iskolákat iskola szolgák takaritják, Torna, játék tanitás mindenütt van. Kisjenő a legmodernebb tornaszerekkel láttatott el. Járványos betegség 5 helyen volt (Árpád, Kisnyégerfalva, Kisjenő, Köröstárkány és Magyarremete), azonban a tanitás nem szünetelt seholsem. Nem járványos betegségben egy gyermek halt meg. Közegészségügyünk a legjobbnak mondható.

IV. Az iskolák szellemi élete. Iskoláinkban a törvényes időben kezdődött meg a tanitás, kivételt képezvén Belényesujlak, ahol ügybuzgalomtól áthatva már szeptember 1 én megnyilt az iskola. Az iskolába járás tekintetében panasz nincs. Városfenes azonban most is jelenti, hogy a közigazgatás munkájában nem segiti. A növendékek mindenütt szép eredményt mutattak fel, de Vadásznál sajnálattal kell leszögezni, hogy a felsőbb iskolásoknak fejlődésében a legnagyobb mérvü visszaesés mutatkozik. Ezen osztályok (3—5) tanitója: Varga Anna 3 hónapi beteg szabadságot kapott. Tanitóink betegsége miatt nem szünetelt a tanitás. Az aradi és a magyarremetei állami elemi iskolákban járványos betegség miatt volt kisebb szünet. Magyarremetén a dékáni vizsgálat a járvány miatt még mindig nem volt megtartható.

Kézimunkát csak Feketegyarmat nem tanit. Tanitóink a magyar-

nyelv tanitásból mindenütt megfelelő eredményt mutattak fel. Varga Anna vadászi tanitónő azonban nem tudott megfelelő eredményt felmutatni. A dékáni vizitáció megállapitása szerint egyetlen egy tantárgyból sem tudtak a növendékek. Ugyanezt állapitotta meg a később kiszállott állami közeg is. Kisjenőn Kilin Sándor és neje: Faragó Jolán minden tekintetben kifogástalan rendet pedagogiai ügybuzgóságot és kitünő előhaladást mutattak fel. E két tanerő hivatásának magaslatán áll és életök, erejök naponkénti feláldozásával vezetik növendékeiket magyarnyelvi, hittani, erkölcsi és világi tudományokban az élet igazi célja felé. Tamáshidán Kiss Ferenc fejt ki nagy buzgalmat, bár fizetése a létminimumot sem éri el, — mégis fáradhatatlanul munkálkodik. Dicséretre méltó. Általában megállapitható, hogy tanitóink nagy többsége, dacára a nélkülözéseknek, derekasan megállja a helyét. Érdemesek arra, hogy érettük a felettes hatóság közbelépjen és a vonakodó egyházaknak ne engedje már tovább elodázni az egyházkerület által megállapitott létminimum megállapitását.

A vallást Belényesen és Belényesujlakon felekezeti iskoláinkban lelkészek, többi helyeken a tanitók tanitják. Az eredmény megfelelő. Az állami vagy más iskolába járók vallás tanitását Anton, Belényesen, Belényessonkolyoson, Borosjenőn, Borossebesen, Erdőgyarakon, Csegődön, Feketetóton, Gyantán, Magyarcsékén, Magyarremetén, Szentleányfalván és Világoson a lelkészek végzik megfelelő eredménnyel. Nagyszalontán a segédlelkészek és egyik lelkész, Aradon a hitoktató s.-lelkészek, pár helyen pedig önként vállalkozó ref. vallásu állami tanitók látják el a vallástanitást megfelelő eredménnyel. Müéneket 35 tanitó tanit.

V. Valláserkölcsi élet. Örömmel állapithatjuk meg, hogy gyermekeink hétköznapi templomba való járását csaknem mindenütt bevezették. Az állami iskolába járó gyermekek templomba járása akadályokba seholsem ütközött. Vasárnapi iskola mindenűtt van. Vezetői lelkészek, tanitók. Aradon biblia köri fiuk és leányok vállalkoztak e nemes munkára. Erdőgyarakon és Várasfenesen nincs iratterjesztés, de fell kell tételezni, hogy a Ref. Jövő ezekre a helyekre is eljutott és igy a gyermekek mégis csak hozzájutnak a nekik megfelelő szellemi táplálékhoz. A dékáni vizitációk február hónapban tartattak meg a helybeli lelkészek által. Ezen időtájban több helyen volt subrevizori látogatás, mely nem csak a tanitásra, hanem a naplók, levéltári ügyiratok kezelésére is kiterjedt. A tanitói kar figyelmét felhivjuk ez alkalommal is, hogy az irodai dolgokat a legpontosabban végezzék.

Presbytériumaink általában felhivatnak, hogy e tekintetben is legyenek segitségére tanitóinknak azzal, hogy a szükséges nyomtatványokat idejében beszerezzék. Különösképpen elköteleztetnek presbytériumaink arra, hogy ne tekintsék tanitóinkat mostoha gyermeknek és ne igyekezzenek sorsukat még bizonytalanábbá tenni, hanem egy évi szolgálat után véglegesitsék őket. Az iskolai vizsgálati jegyzőkönyvekbe a lelkész vagy dékán urak által minden alkalommal megjegyzendő, hogy a növendékek apadásának mi az oka?

Az egyes felekezeti iskolákban a hiányok és mulasztások megszüntetésére a tanügyi bizottság a következőket javasolja.

Bélzerind. A hiányzó taneszközök megszerzésére hivatik fel.

Feketegyarmat utasittatik az ürszékek elkülönitésére. A harmadik tanerő beállitására, továbbá a még hiányzó fizikai szerek beszerzésére.

Kisjenő felhivatik a fizikai szerek fokozatos beszerzésére.

Köröstárkány. Beszerzendők a fizikai szerek.

Mezőbajj. A presbytérium felkéretik, hogy eddigi szeretetével szeresse továbbra is gyermekeit és iskoláját. Kövessen el mindent, hogy iskolaköteles gyermekei részére — mig nem késő — a harmadik iskolát is minél előbb megnyithassa.

Nagyzerind. Felszólittatik az iskolai épületek nagyobb renoválására- fizikai szerek beszerzésére és a tanitói fizetések felemelésére, rendezésére.

Tamáshida. Ásványmintatár beszerzésére hivatik fel. A presbytérium utasittatik a kerületileg megállapitott tanitói fizetés költségvetésileg való biztositására és a tanitónak való pontos kifizetésére.

Vadász. A hiányzó szemléltető képek beszerzésére hivatik fel. D. Varga Anna tanitónőnek tanácsoltatik, hogy jól felfogott érdekéből, a presbytérium határozatának tegyen eleget.

Várasfenes. Természetrajzi és mennyiségtani hiányos felszerelése pótolandó.

Kisjenő. Kilin Sándor és neje Faragó Jolán kiváló érdemeinek jegyzőkönyvileg való elismerése javasoltatik.

Tamáshida. Kiss Ferenc tanitó kitüntetésre ajánltatik.

Nagyzerind. Dávid Károlyné a vallás tanitás terén szerzett érdemeiért elismerésre ajánltatik.

Gyorok. Mint aradhegyalján egyedül álló magyar iskola, mely fontos missiót tölt be, érdemes arra, hogy segélyben részesüljön. Az egyházmegye által kérelmeztessék, hogy a kerületnél elérhető legmagasabb segélyt megkaphassa.

Kisnyégerfalvai tanitó által konstruált szélyel-szedhető méter aprobálása iránt az egyházmegye tegye meg javaslatát az egyházkerülethez és kérelmezze, hogy annak elfogadása esetén kötelező használata a legsürgősebben elrendeltessèk.

Egyházmegyei gyülésünk megnyugodva veszi tudomásul a tanügyi bizottság jelentèsét.

I. Elismeri tanitóink kitartását, buzgóságát s egyházainknak érdekében szeretettel kér mindeneket, hogy jószántokból tegyenek eleget tanitóikkal szemben tartozó kötelességeiknek.

II. Lelkészeink, tanitóink, éberek és vigyázók legyenek, hogy anyaszentegyházunk és iskoláink kárt ne valljanak.

III. A hiányok megszüntetésére vonatkozó javaslatokat közgyülés határozati erőre emeli, a meghagyások teljesitésére az illetékeseket elkötelezi ennek mikénti teljesitésének ellenörzését az évvégi vizitáció tagjaira bizza.

a) Olvastatik Kun Zoltán pankotai lelkész, köri iskolai dékánnak a dékáni tisztségről való lemondása.

Egyházmegyei közgyülésünk Kun Zoltán lemondását indokaira való tekintettel elfogadja és a tanügyibizottság javaslatára ezen tisztségre Wesmás Károly gyoroki lelkészt választja meg.

15. szám. Nagy Zoltán missziói előadó beterjeszti a nagyszalontai egyházmegyében 1933 év folyamán végzett belmissziói munkákról szóló előadói jelentését.

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés:

Válságos változások korszakát éljük. Eljutottunk ahoz a megjósolt időszakhoz, amelynek nyommasztó légkörében, az Irás szerint is, az igaz is alig-alig áll meg és a szeretet sokakban meghidegül. Feszült a hangulat: az atmoszféra tulfütött. S a szivek hurjai, amelyeken Isten hangszereli az emberi tökéletesedés szimfóniáját, — nem birják el a hangolást, lepattanak, megszakadnak. S az Ur munkásai ellankadnak, sok helyen egészen el is hallgatnak s a belmissziói munka berkeiben itt-ott alább hagyott a lelkes zengedezés. Ami nem mondható kétségbeejtőnek hanem szinte természetesnek. A belmissziói munkáról ugyanis tudtuk, akik nem is állottak starthoz és igy nem is futhattak a többiekkel. Voltak azonban a régi harcosok között is, akik lendülettel indu tak de elfuladtak s most nyugalmat, pihenést kérnek,

vagy ifjabb erőket kivánnak állitani maguk helyett a pályára. Ezt mind megértjük és természetesnek véljük. Van azonban egy destruáló tünet a belmissziói téren. Az, hogy ebbe a szimfoniába, amit az Ur hangszerel, éktelenül bele akarnak hangolni fals hangokat s tudatosan belekurjongatnak a harmoniáért küzdők munkájába s a cél felé elindult futóknak gáncsot kivánnak vetni. Mondjuk ki minden képletesség nélkül, hogy még hivatalosak is kicsinyiteni próbálják itt-ott a belmissziói munka idestova tiz éves eredményeit, sőt az egyik egyházi lapunk hasábjain nem átallottak helyt adni egy cikknek, amely egyenesen károsnak minősiti a Krisztus parancsa értelmében folyó belmissziói munkák továbbvégzését. Tudjuk ugyan, hogy ó-hangszer avult hurjának mély zengése volt ez, ami már nem lehet hangadó többé, mert avult és disszonáns s igy ezt el nézzük megértő szeretettel, de a cikk szavainak intenciója ellen felemeljük szavunkat és arra kérjük fáradt atyánkfiait, hogy ha ők már letették a belmissziói munka lantját, — engedjék legalább irigység nélkül, hogy a fiatalabb generáció felvehesse és tovább szolgálhassa Isten intencióit. Sőt elvárjuk, hogy ha fontos nekik is az Isten országának a munkája, nesztori bölcsességgel in'sék, biztassák a szolgálni akarókat.

Mert vannak szolgálni akarók is, akik nem rugódoznak az ösztön ellen, hanem azt vallják a nagy munkában álló Pál apostollal, hogy kénytelen mindezeket megtenni, kénytelen vagyok az igét hirdetni, fáradozni, gyötrődni, könyörögni, ébreszteni, élni, vagy halni.

Mert csak ugy teljes a belmissziói helyzetkép, ha elismerjük, hogy vannak derék szószólói és vitézei az összes belmissziói munkáknak és igy az egész egyházmegyében a legtöbb helyen élt, virágzott, folyt, sőt egyes helyeken még gyarapodott is 1933-ban a belmissziói munka.

Legjobban a vasárnapi iskolát és a nőszövetségi munkát karolták fel, kevésbbé az ifjusági munkát és legkevésbbé a férfiszövetségi munkát. De említést kell még tenni a kötetező igehirdetésen és liturgiális funkciókon kivül az imaórákról, házi istentiszteletekről, vallásosestélyekről, énekkarokról, pásztori látogatásokról, gyermekistentiszteletekről és a különböző ünnepélyekről, amelyekről szintén beszámolnak a jelentések.

Ezekről már a Belmissziói Bizottság ülésén részletesen referáltam s leszek bátor a jelentéseket összefoglalni s a nagytiszteletü Közgyülés elé terjeszteni.

ANT. A vasárnapi iskolai tanitás három csoportban müködött. Az első csoport a tanitó, a második csoport a lelkész vezetése mel-

lett. A vasárnapi iskolások reformációi templomi ünnepélyt is tartottak. A nőszövetség 29 tagja megtartotta a heti bibliaórákat is, ezenkivül egy vallásos estélyt, egy templomi ünnepélyt és két szeretetvendégséget is rendezett. Urasztalai terítőt ajándékozott 1500 Lei értékben. Gyüjtött a nagyváradi árvaháznak készpénzt és terményt 1000 Lei értékben. A 26 tagu énekkart Kiss Béla kántortanitó vezeti s a gyakorló órákon kivül is három mükedvelő előadás rendezésével és templomi énekléssel buzgólkodott szép eredménnyel. Az egyháznak is ezer Leit adományozott. A 18 tagu férfiszövetség heti két összejövetelt tartott egy magánházban erre a célra kibérelt szobában előadásokkal megbeszélésekkel. Az ifjusági egyesület a konfirmándus növendékekből állott. Semmi produktiv munkát nem végzett.

ARAD. Az élénk belmissziói tevékenység városa lett Arad. Minden ilynemü munkát beinditottak s ezekről pontos és kimeritő jelentések futottak be az egyházmegyéhez, amelyeket a különböző alakulatok vezetői terjesztettek be. A Férfiszövetség, amely 1932 december 26-án alakult, jelenleg 418 tagot számlál s bevételeinek összege a tagdijakkal együtt, több mint 21.000 Lei. S bár helyiség nélkül áll, mégis igyekezett kulturális és gazdasági téren, nemkülönben egyháztársadalmi tekintetben is eredményes munkát végezni. Az egyházat 3000 Lei adománnyal is támogatta. A Nőszövetség ugy önnállóan, mint a többi szövetségekkel karöltve szintén igen eredményes, szép munkát végzett. Havonként választmányi ülést tartott, többrendbeli templomi ünnepélyen, jótékony előadáson és vidéki összejövetelen vett részt, segélyezte az egyházat, a szegényeket, a kórházba bekerült vidékieket, árvaházat és más egyházakat. S bár tagjainak a száma csak 100, mégis közel 30.000 Leies forgalmat produkált. Résztvett az ifjusági imahét megrendezésében is. A Fiubibliakör 21 taggal szintén megkezdte müködését ugy, hogy a Konfirmándusok Köréből fejlődik ki fokozatosan. A rendes Leányegylet mellett müködik még a Székely Leányegylet és a Serdülő Lányok Bibliaköre. Az első kettőt Nits István segédlelkész, az utóbbit Ajtay Béláné vezette. A 10—25 tagot számláló csoportok szép előrehaladást igérnek. Van 64 tagu énekkar is Hirs József kántor vezetése mellett. A tiz vasárnapi iskolai csoportot szövettséggé épitették ki, előkészitő órával, módszeres és egységes vezetéssel igen áldásos eredménnyel. Ezenkivül megtartották rendszeresen és szisztematikusan a havonkénti gyermekistentiszteletet is. Van Protestáns Kör is az ugynevezett Mosóczy telepen, ahol havonta kulturelőadásokat tartanak.

ÁGYA. A vasárnapi iskolai heti óra itt pénteken reggel van. A bibliakõri órát hetenként szerdán delelőtt 8—9-ig tartották meg a Józsué könyvét tanulták a lelkész vezetèse mellett. A Nőszövetség 22 alapitó és 15 rendes taggal müködik, összejöveteleit csütörtökön tartotta s odaadó munkálkodását élénk szegénysegélyezés, egyházépitès és több mükedvelő előadás bizonyitja. Az 1924-ben megalakult énekkar ma is 24 taggal müködik s tagjai sorából alakult ki a fuvós zenekar is. A Férfiszövetség munkáját a Gazdakör végzi heti két összejövetelen lelkész és tanitó közremüködésével.

ÁRPÁD. A vasárnapi iskola és Nőszövetség müködik szép eredménnyel. Az utóbbi gyakorolja a jótékonyságot. Volt néhány vallásos estély és egy pár mükedvelő előadás.

BELÉNYES. Vasárnapi iskolája a lelkész feleségének vezetése mellett 35 taggal müködik és szép karácsonyfa ünnepélyt rendeztek. Ifjusági egyletének 18 fiu tagja van, heti összejeveteleket is tartottak. Utóbbi időben a kedd esti vegyes bibliakör munkájába kapcsolódnak bele. A 70 tagu Nőszövetség végzi az egyház minden karitativ munkáját, a különböző segélyezéseket, amelyek az elmult évben 7118 Leit tettek ki, de az egyháznak is közel 2000 Leit jutattak. A tagok egyénileg is nagyon sokat áldoznak segélyezésre. Novemberben jól sikerült belmissziói napot rendeztek a belényesvidéki hivek részére. A Férfiszövetség havonkénti összejövetelein céltudatos, kulturális és egyházépitő munkát végez, 48 tagja van. Van énekkar is, amely a tanitó vezetése mellett szép munkát végez.

BELÉNYESSONKOLYOS. Lengyel József segédlelkész vezetése mellett folyik a belmissziói munka, amelynek ágai a szerda esti vallásos estély, vasárnap délutáni énektanitás, amelyből a tavaszi hónapoktól kezdve vegyes kar alakult ki. Megalakult az alapszabályszerü Nőszövetség is 45 taggal, amely a mult évben 3000 Leit gyüjtött s ezenkivül szép segélyezést végzett, négy nagyobb ünnepélyt rendezett. Az ifjusággal a fiuk szilajsága miatt még nem tudott eredményt elérni. A leányok a nőszővetségi bibliaórákra járnak s szivesen fogadják az igét.

BELÉNYESUJLAK. Lelkész vezetése mellett 40—60 tagot számláló vasárnapi iskola van. A Nőszövetség 30 tagja a lelkészpár vezetése mellett heti összejövetelein kivül is nagyban hozzájárult müködésével az egyházépitő és segélyező munkához. Karácsonyfaünnepélyt rendeztek 120 szeretetcsomaggal. Külön ima óra van egész éven át minden pénteken 10 résztvevővel. Az ifjusági bibliakõri munka a fiu és leánycsoportban csütörtök délután folyik a lelkész és felesége ve-

zetése mellett. Szerdaestenként házankénti családi istentiszteletet tart a lelkész, aki a 20 tagból álló énekkart is vezeti. Vasárnap estén-ként pedig vallásos estély van az iskolában. Az iratterjesztés is be van vezetve.

BÉLZERIND. Nem küldött jelentést.

BOROSJENŐ. A vasárnapi iskola lelkész és egy nőszövetségi tag vezetése mellett müködik. A nőszövetség a téli hónapokban elismerésreméltó eredményes munkát végzett heti munkaórával, bibliakörrel és 15 résztvevővel. A templomi és müsoros ünnepélyek, ugyszintén a teaestélyek szép jövedelmet hoznak a nőszövetségnek. Volt egy áldásos köri missziói nap is, amely jelentős támogatást biztositott az anyaegyháznak.

BOROSSEBES. Van vasárnapi iskolája 24 gyermekkel, 48 tagu nőszövetsége, amely szép és mozgalmas életmüködést fejtett ki több ünnepélyével, bőséges segélyezésével. Még szerda esti vegyes bibliakörről számol be a jelentés. De a Férfiszövetség nincs megalakitva.

CSERMŐ. A vasárnapi iskolát lelkész vezeti. A Bibliakör vasárnap délután nagyon változó létszámmal müködik. A Nőszövetség müködése a jelentés szerint ott káros volt az egyházra s igy felosztott. A Férfiszövetség munkája különböző épület javitásokban merült ki.

ERDŐGYARAK. A tanitónő által vezetett vasárnapi iskolának 20—40 tagja van. A belmissziói munkák többi részét a Nőszövetség végzi a téli hónapok alatt heti bibliaórák és havonkénti vallásos estélyek rendezése által.

FEKETEGYARMAT. A vasárnapi iskola két csoportban müködik. A leánybibliakörnek pedig vasárnap délután volt az összejövetele. Az énekkar a téli hónapokban müködik. Szerdán estenként vallásos estélyek vannak. A férfiszövetséget a közel jövőben megalakitják. Az egyes alakulatok müsoros előadásokkal is hozzájárulnak a kultusz és kultura fejlesztéséhez.

FEKETÓT. A vasárnapi iskolát lelkész vasárnap délelőtt tartja 11—12-ig ének és betütanitással kapcsolatosan, tekintettel az állami iskolás növendékekre. A tanulók száma 40. Van gyermekkar is 35 taggal s nyolc éneket két hangra is megtanultak. Az ifjusági egylet és a leányszövetség, ugyszintén a Nőszövetség is, bár szerény keretek között, de eredményes munkát végzett. A Nőszövetség tagjainak száma 38 s évi segélyző munkája pénzben 4000 Leit tett ki. Az énekkar a vasárnapi délutáni bibliaórákon fejt ki énektanulási tevékenységet. Volt 14 templomi ünnepély is. A Férfiszövetség csak 1934 elején alakul meg.

GYANTA. A gyermekek körében szép vasárnapi iskolai munka folyik lelkész és kántor vezetése mellett. Az ifjusági munka a leány és fiu bibliakörben folyik a heti bibliaórákon 23 leány és 27 fiu tag van a két alakulatban. A Nőszövetségnek 49 tagja van, heti munkaórákat tartanak, segélyeznek, szeretetvendégséget tartanak. A Férfiszövetséget az év végén ujonnan szervezték 120 taggal és albizottságokkal, péntek esti bibliaórákkal. Lelkész inkább a férfi vállakra kivánná helyezni a missziói munkák sulypontját, mivel szerinte a női munka komolytalanabb.

GYOROK. Nem küldött jelentést.

KISJENŐ. Az előirt igehirdetési alkalmakon és liturgiális funkciókon kivül folyik a vasárnapi iskolai tanitás a papné és tanitóné vezetése mellett. Az Ifjusági egylet havi 5 Lei tagsági dijjal, minden hétfőn munkaórát tartott este 7—10-ig a kulturházban, rendszeres bibliaköri programmal. A Nőszövetség 120 tagot számlál, heti munkaórát tart rendszeres bibliatanulással, imagyakorlattal. Bevétel a 21.000 Leit is meghaladta, ami 10 mázsa magtárba helyezett buza árának hijjával mind segélyezésre, épitésre, felruházásra fordittatott. A szegényeknek sorba főznek. Minden szellemi és anyagi munkáról rendszeresen vezetett napló és aranykönyv beszél. A Férfiszövetség 118 taggal müködik az általa renovált és bebutorozott kulturházban. Van könyvtára, játékszerei s hetenként bibliamagyarázatos énekes munkaórája, vallásos estélye, amelyekről pontosan vezetett jegyzőkönyv és munkanapló tesz bizonyságot. Az énekkar 36 tagból áll, magtára van, segélyez és ünnepélyeket rendez a tanitó szakszerü vezetése mellett igen szép eredménnyel.

KISNYÉGERFALVA. A lévita-tanitó vezeti a vasárnapi iskolát s vegyes bibliakört tart fenn 18 taggal, hetenként három összejövetellel. A Nőszövetség a bibliakör nőtagjaiból alakult s egyházépitő munkákkal foglalkozott. Dalkörről is szól a jelentés, amelynek tagjai szintén a bibliakör tagjaiból kerülnek ki.

KÖRÖSTÁRKÁNY. A tanitónő vezetése mellett müködő vasárnapi iskola igen élénk tevékenységet fejt ki még egyházépitő anyagi téren is. A vegyes bibliakör hetenként kétszer tartja összejöveteleit egész éven át a lelkész vezetése mellett. A köri munkával kapcsolatosan 16 házi istentisztelet is volt. A Leányszövetség szombatesti összejövetelein igen hasznos munkásságot fejt ki, mig a Nőszövetség vasárnap este tartott minden héten müsoros lelki munkaórát, amelynek jövedelmét javitásra és templomi kályha beszerzésére forditották

A Férfiszövetség is megkezdte munkáját és az imádságos munka itt is meghozza a maga eredményét.

MAGYARCSÉKE. Az uj lelkész megszervezte a tanév elején a vasárnapi iskolát 25 taggal és a siralmas lelki állapotban levő gyermekek között hiterősitő és erkölcsnemesitő munkát végzett. A Bibliakörnek egyelőre nincs anyaga, de fejleszthető idővel ez is. A Nőszövetség 20 taggal a kis Magyarcsékén is érdemes munkát végzett ugy szellemi, mint anyagi téren, de a Férfiszövetséget kellő számu férfi hiányában egyelőre csak a presbytérium tagjai alkothatják, azonban a megszervezés foyamatban van. Az elszegényedett kis egyház a sir szélén van és missziói jelentése is zokogó segélykiáltás.

MAGYARREMETE. A folytonos lelkészcsere miatt nem küldött jelentést.

MEZŐBAJJ. A vasárnapi iskolák a tanitók vezetése alatt fejlődő tendenciával müködnek. A fiubibliakör csütörtök délután tartja heti munkaóráját. Azt követi ugyanezen a napon a Leánybibliakör munkája azonos lelki programmal. A Nőszövetség munkája 49 taggal lendületesen megindult. Segélyezésen kivül a télen hat estélyt rendezett. A programszerüen még nem müködő Férfiszövetség 12 taggal megindult s időközönként összejövetelt tart. Az énekkart a tanitó szakértelemmel és sikerrel vezeti.

NAGYSZALONTA. Az összes belmissziói szervek müködéséről számol be a Dohi Árpád lelkész által beterjesztett szükszavu jelentés, sőt az eddig még hiányzó Férfiszövetség is megszervezve indul a munkába. A jelentés sajnos nem részletezi az egyes alakulatok müködését.

NAGYZERIND. A két csoportban müködő vasárnapi iskola 150 tagot számlál. A létszám apad. A Bibliakör a Nőszövetség keretein belül müködik 30 taggal, a téli hónapokban lelkész vezetése mellett. A Leányegyesületnek 18 tagja van, csütörtök délután tartanak munkaórát a tanitónő vezetése mellett hasznos programmal. A Nőszövetség az elmult év folyamán 17 vallásos estélyt és 2 mükedvelőt rendezett, segélyezett és felruházott. Az Énekkart még nem sikerült megalakitani.

PANKOTA. A vasárnapi iskola kivételével, amelyet a tanitó vezetett, lelkész betegsége miatt minden missziói munka szünetelt.

SZENTLEÁNYFALVA. — TAMÁSHIDA. Nem küldtek jelentést.

TENKE. A laikus leányvezetők a lelkész felügyelete mellett három csoportban végzik a vasárnapi iskolai tanitást. A gyermekek az egymás terhe viselésének szép példáját mutatták fel, amikor az álta-

luk összeadott perselypénzből karácsonyfaünnepélyt rendeztek a szegény gyermekek javára. Az Ifjusági Egylet vasárnap tartja bibliaóráit lehetőség szerint a négyes munkaprogram alapján számbavehető sikerrel. A vegyes énekkar szépen törekszik elérni kitüzött kulturális és egyházépitő célját. Azonban legtöbbet tett a lelki és szociális munka terén a Nőszövetség, amelynek heti bibliaóráiról, buzgó munkálkodásáról pontos jegyzőkönyvet vesznek fel. Ugy a lelki, mint az anyagi munkálkodásban kiváló munkát végzett. Férfiszövetségről nem szól a jelentés.

VADÁSZ. Hetenként van vasárnapi iskolai tanitás és havonként bibliaköri összejövetel. A Nőszövetség a havonkénti összejövetelen kivül két müsoros előadást tartott, amelynek jövedelméből az uj orgona költségeit pótolták. A Férfiszövetség a presbytériumból alakult meg.

VÁRASFENES. A vasárnapi iskolát a lelkész vezette és a téli hónapokban eredményesen müködik a többi belmissziói alakulat is, ugymint a nőszövetség, az ifjusági egylet, mig a tanitó vezetése mellett az Énekkar végez áldásos munkát. Az iskolát elhagyottak bibliakörét is lelkész vezeti. A téli hónapokban minden szerdán volt vallásos estély, mig december 3-án a vidék számára eredményes missziói napot rendezett a fenesi gyülekezet,

A 24 egyházból befutott jelentéseket áttekintve megállapitható, hogy a belmissziói munkákkal kimeritően foglalkozó jelentést a következő 17 egyház küldött be: Ant, Arad, Ágya, Belényes, Belényessonkolyos, Belényesujlak, Borosjenő, Feketegyarmat, Feketetót, Gyanta, Kisjenő, Köröstárkány, Magyarcséke, Mezőbajj, Nagyzerénd, Tenke és Várasfenes, ami a mult évi 11 kiemelt jelentéshez képest szép haladást jelent. Ami azonban nem zárja ki azt, hogy a kiemelt 17 egyháznál is vannak még hiányok, ugyszintén, hogy a fel nem sorolt gyülekezetek egyikében-másikában is lendületes munka indul. De nem lehet elhallgatni azt sem, hogy Aradon a belmissziói munkálkodás a teljes programmal és teljes lendülettel megindult, halad és dicséretes eredményeket mutat az egész vonalon. Belényesben a Nőszövetség áldozatkézsége alkot szép müveket. Belényessonkolyos népe bizonyságot tesz, hogy a lelkes munkára a lélek nemcsak felfigyel, hanem el is indul. Belényesujlakon is minden napra esik egy egy missziói munkaóra. Feketetóton kiskeretek között is lelkes és rendszeres munka folyik. Kisjenőben a kulturház megnyitásával lendületes és fejlődő munka indult meg a belmisszió minden ágában, mig Várasfenes az összes egyházépitő munkaágakat igyekszik bevinni a gyülekezet tudatába

Sajnálatos, hogy Bélzerind, Gyorok, Magyarremete, Szentleányfalva és Tamáshida nem küldtek jelentést, ami remélhetőleg nem a teljes leállást jelenti. Tudjuk ugyanis, hogy néhány helyen a betegség verte le a pásztort, azért nem ad életjelt a nyáj sem, de ez csak ideiglenes jellegü elhallgatás. Nagyobb baj az, ha odajut egy gyülekezet, vagy pásztor, hogy maga itéli halálra egyik-másik belmissziói szervét, ami nem más mint az organizmus lemondása olyan szervéről, amely élni akar. Mennyivel helyesebb életelv az, amit a köröstárkányi lelkész ir a nehezen induló Férfiszövetségről, hogy kitartó munka, türelem és nem fogyó imádság biztositja az eredményt. A cserméi rezignációval szemben többet ér egy kis aktiv munka, amely öt lélekkel is belekezd a szervezkedésbe. A magyarcsékei lelkész heroikus munkát végez, hogy az egykor virágzó kis gyülekezet szétbomló népét csatarendbeállitsa, bárha ajkain a vezényszó segélykiáltássá riad és pásztori reményei tört szárnyakkal hullanak alá. Erről tett jelentést a legkisebb gyülekezet. Viszont a legnagyobb gyülekezet, Szalonta, nem mutatta be a végzett munkát s igy nem tudtunk beszámolni evékenykedéséről. Pedig csak tartalmas jelentések mellett tudunk beszámolni arról a munkáról, amely nem más mint mentő munka a világégésben s amely munka minden évben mintegy előleges ellenőrzö seregszemle vonul el leki szemeink előtt a mi egyházmegyénkről, — készülvén az utolsó nagy egyetemes seregszemlére, amit már nem mi tartunk meg, hanem a minden seregek Fejedelme és a lelkek ama Pásztora, a Jézus Krisztus. Ő áldja meg a hősiesen munkàlkodókat és Ő erősitse meg a lankadókat, mert Ő az, akiért mi most vagyunk és aki által majd leszünk és akiben bizonyosan meg is maradunk.

Egyházmegyénk közgyülése a Belmissziói Bizottság által részleteiben és általánosságban letárgyalt belmissziói jelentést tudomásul vesszi, elfogadja és kimondja, hogy

a) a jelentést nem küldött Bélzerind, Gyorok, Magyarremete, Szentleányfalva és Tamáshida lelkészét felhivja, hogy az elmaradt jelentés beküldésének kötelezettsége mellett indokolják az elmaradás okát.

b) a cserméi lelkészt felhivja a nőszövetségi munka kellő lelkészi prudenciával leendő megindítására.

c) elismeréssel adózik ama 17 gyülekezet belmissziói tényezőinek, akik az egyházépitő és lélekmentő munkában Istentől áldott fáradozásaikkal olyan szép eredményt mutattak fel. Elismerését irásban is megküldi az illető egyház presbytériumának.

15. a) szám. A Nagyszalontai Egyházmegyei Nőszövetség a szokásos évi közgyülését az elmult évben is megtartotta Nagyszalontán 1933 október 2-án, amikor is 28 gyülekezetből közel 300 nőszövetségi tag jelent meg. A népes közgyülést áhitat előzte meg, amit Szücs Antal mezőbajji lelkész tartott. Ajtay Béláné ügyvezető Elnök lendületes beszéddel nyitotta meg a gyülést, majd ugyancsak Ő tartotta meg a pénztári jelentést is. Szünet után Nagy Zoltán belmissziói előadó tartotta meg az 1932 évről szóló titkári jelentését, amely után a javaslatokra került a sor. Az Elnöknő javaslatára elhatározta a közgyülés, hogy köri nőszövetségi napokat fognak rendezni a tagozatok közötti kapcsolatok elmélyitése céljából. Módositotta a közgyülés a tagdijat is aképen, hogy a 100 Leies tagdij minimum helyett minden nőszövetségi tagozat tagjai számának arányában igyekezzen emelést keresztülvinni. Végül az üresedésben levő titkári és pénztárosi állást töltötték be. Titkárrá egyhungulag Arday Aladárnét, pénztárossá Bogsa Gyulánét. Ellenörökké pedig Bugyi Jánosnét és Balogh Jánosnét választották meg. Délután 4 órakor igen sikerült konferencia volt, amelyen dr. Szaplonczay Bertalanné tartott épitő előadást. Este pedig szép müsoros előadás rekesztette be a mindvégig magas szinvonalu közgyülést, amely az egyházmegyei Nőszövetség negyedik évi közgyülése volt.

Egyházmegyénk közgyülése örömmel veszi tudomásul a Nőszövetségnek sikeres egyházmegyei közgyülését s annak régebbi és uj vezetőire azok munkálkodására Isten áldását kéri. Különösen üdvösnek tartja a belényesi köri nőszövetségi nap által kezdeményezett uj uttörést s a további ilynemü munkára Isten áldását kéri, egyuttal pedig kimondja, hogy az ilyen nőszövetségi konferenciák rendszeres megtartását felveszi programjába s e helyről is kéri az összes tagozatokat, hogy a nehéz gazdasági viszonyok között is tegyenek meg hittel és imádsággal minden lehetőt, hogy a nőszövetségi összejövetelek által is épitsék anyaszentegyházukat és az Isten országát.

15 b. szám. Nagy Zoltán missziói előadó beterjeszti a nagyszalontai egyházmegye szórványaiban 1933-ban végzett missziói munkákról szóló jelentését.

Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

A Krisztus misszióra elbocsátó parancsát sokan meghallgatják, meg is értik, elvileg elfogadják, de ténylegesen csak igen kevesen

állanak munkába, mert nehéz a teher, keskeny és göröngyös az ut, amelyen a misszió ügye halad, vagy marad. Azt lehet mondani, hogy minden missziói munka kezdetén számot kell vetni a herkulesi számvetés szerint azzal, hogy rávezessük-e szent ügyünk járművét a bizonytalannak látszó hepehupás utra, amelynek a legkezdetén rendszerint ott van az anyagi hiány mély kátyuja is, ahol meg szokott fenekleni a szórványmissziói munka 80 százaléka s maga az ügy stagnál, vagy egészen fekve marad, 20 percentjét pedig vagy a központi segély, vagy Istentől adott hiv szellemi felkészültség viszi előre a jól végzett munka kikötője felé.

A munka eredménye egyuttal a munka kritikája is és az eredmény szintézise magábafoglalja a munkás szorgalmának ismérveit is. Bontsuk hát fel a szórványmissziói jelentések hivatalos boritékait és vegyük sorba az elvégzett munka adatait, lássuk meg, hogy mit végeztek misszionáriusaink az 1933-ik évben.

Előre kell bocsátani, hogy egyházmegyénknek 16 olyan egyháza van, ahol szórványokról és azokban missziói munkákról lehet szólani s ezekben a missziói körzetekben a lélekszám a következő: Kisjenői kör 230, magyarcsékei 107, gyantai 180, borosjenő 450, borossebesi 74, seprösi 46, feketetóti 45, kisnyégerfalvai 60, nagyszalontai 300, pankotai 140, szentleányfalvai 50, tenkei 35, vadászi 80, mig az elnéptelenedett aradi, belényesi és magyarremetei szórványokról lehet még említést tenni, amelyekben már csak mintegy 150 református él. A szórványmissziói körzetek hiveinek 1933 évi lélekszáma 1957 ami a tavalyi 1832-vel szemben növekedést mutat.

Tekintettel arra, hogy vannak missziói körzeteink, amelyek központi segélyben részesülnek, elsősorban ezekről kivánom jelentésemet beterjeszteni.

KISJENŐI KÖR. Körlelkész Nagy Zoltán kisjenői lelkész. Ide tartozik Szinte fiókegyház 6 km. Szapáriliget 12 km. és Kerüllős 13 km. Varsánd-Pél 22 km. Református hivek lélekszáma Szintén 135, Sz. Ligeten 65 Varsánd-Pélben 30. Az utazási napló szerint 1933-ban volt 21 kiszállás. Istentisztelet volt Szintén 10, urvacsoraosztás 6-szor. Az urvacsorázók száma Szintén 88 fi, 72 nő, összesen 160. Lelkész keresztelt egy izben, megkonfirmált 3 fiut és egy leányt, presbiteri gyülés volt két izben. Ref. tankötelesek száma kilenc. 9) Eladott 10 énekes könyvet, 5 példány Ref. Jövőt, de kiosztott még 30 példányt ingyen, 2 naptárt, öt traktátust, eladott két ujszöv. bibliát. Látogatást végzett 2 alkalommal öt családnál. A gyermekekkel foglalkozó özv.

Soós Jánosné helyzetét csak központi segéllyel tudta lelkész szanálni.

Szapáriligeten virágzó kis gyülekezet van. Lelkész ott is meg jelent nyolc izben, 2 alkalommal az állami iskolában, de hatszor már az evangélikus templomban, mind a nyolc esetben prédikációval. Lelkész itt is urvacsorát osztott 4 izben, vett 13 fi és 52 nő összesen 65. Egy izben egyházi gyülés is volt. Lelkész női bibliakört alakitott 30 taggal, amely lelkész ellenörzése és irányitása mellett minden vasárnap délután összejövetelt tart. Eladott a felügyelő lelkész 12 darab uj énekes könyvet, 6 darab bibliát, kiosztott 10 drb. traktátust, 30 Ref. Jövőt, 2 naptárt, 30 képet.

Varsándon volt 3 kiszállás. Urvacsorát vett 1 fi és 2 nő. Jár a Harangszó egy példányban. Lelkész eladott két énekeskönyvet. Ajándékozott 2 naptárt. Két izben temetett, egy izben énekeket tanitott.

Kerüllősi körben jelenleg nincsenek reformátusok.

Az anyagi helyzet Szintén és Szapáriligeten némi javulást mutat. Szintén rendes adókivetés van. Ligeten pedig önkéntes adakozás. Az adók 80 százaléka be szokott folyni. A központtól kapott 3000 Lei segélyből nagyobb vonalu munka nem végezhető.

MAGYARCSÉKEI KÖR. Körlelkész Versenyi Sándor, majd 1933 juliustól Babicsák Jozsef m.-csékei lelkész. Hozzátartozó szórványok: Drágcséke-Dombrava 15 km. Szombatság-Rogoz 12 km., Dobrest 18 km. és Hollod-Venter 10 km. Legtöbb a protestánsok száma Drágcséke-Dombraván, ahol a lélekszám 50, mig az egész körzetben 107. Az utazási napló szerint lelkész az 1933 évben 54 kiszállást végzett. Rendes istentiszteletet tartott 35 izben, urvacsorát osztott a négy gócponton 6 esetben, családokat látogatott 6 alkalommal. Beteglátogatás volt 3 izben. Háziistentiszteletet tartott 9-szer. Mindenütt megtartotta a lelkész a reformációi istentiszteletet. Volt egy keresztelés és három temetés. Drágcsékén és Dobresten a református tankötelesek hitoktatást nyertek. Felügyelő lelkész vallásos iratokat is osztott ki. A központból kapott 6.000 Lei nem fedezi teljesen egy intenzivebb missziói munka költségeit.

GYANTAI KÖR. Felügyelő lelkész Arday Aladár, majd Boros Ferenc gyantai lelkész, aki missziói rendtartás szerint a liturgiális funkciókat végzi. Missziói beszolgáló Vidits János kisházai előkönyörgő. A körhöz tartozik Kisháza leányegyház, amely 7 km-re, Tenkeszéplak fiókegyház amely 9 km-re fekszik a központtól, Kisháza görögkeleti lakossága között 120 református van, mig a tenkeszéplaki román többség között 70 református él, vagyis az összlélekszám 190. Lelkész

a körzetben 3 izben osztott urvacsorát, 4 izben temetett. Az előkönyörgő a két helyen egész évben minden vasárnap végzett szellemi természetü szolgálatot, a 22 és 14 református tanulót hittanra oktatta. Betegeket és családokat több esetben látogatott. Vailásos iratokat osztott ki. Kisházának van temploma két haranggal és tanitói lakása. Tenkeszéplakon pedig imaház haranglábbal és haranggal. A 12.000 Lei missziói segély az előkönyörgő javadalmát képezi.

BOROSJENŐI KÖR. Felügyelő: Csép Gergely központi lelkész. Hozzátartozik 22 község, amelyek közül a legtávolabbi: Zaránd-Nádas 30 km.-re, a legközelebbi, Apatelek és Sikula 5 km.-re fekszik a központtól. A 22 községből Bél és Selénd fiókegyház, a többi pedig nagyon elnéptelenedett szórvány. Lélekszám Bél fiókegyházban 63, Selénden 15, mig a szórványok között legtöbb Apatelek lélekszáma, vagyis 34, mig az egész körzet lélekszáma 500. A nagyon szükszavu jelentés szerint a missziói munka rendszeresen folyt. A szórványokat egyszer a lelkész meglátogatta, mig Bokszegen és Bélben többször is tett látogatást és havonta egyszer istentiszteletet tartott. Több izben megjelent Apatelken és ott is isteni tiszteletet tartott. Selénd vidékét a hivek szétszórtsága és nagy távolság miatt kevésbé látogathata, ami nagy hanyatlás a tavalyi 13 istentiszteletthez képest. A seléndi nagy üggyel-bajjal, panasszal megépitett templom még most sem készült el teljesen és még ma sincs kifizetve. Ugyanitt egy háztelke is van a fiókegyháznak. Bélnek van kb. 2000 Leit kitevő nem kamatozó alapitványa egy kis tőkepénze és imaház berendezése. A központ 6.000 Lei segélyt ad a szórványok gondozására.

A többi körzetek segélyben nem részesülnek.

BELÉNYESI KÖR. Beszolgáló lelkész Jakab Viktor, akinek jelentése szerint a faüzemek leállitása következtében a szórványok elnéptelenedtek, Vaskóh vidékén élnek még reformátusok, akiket lelkész három izben látogatott meg, husvétkor, pünkösdkor és egy temetés alkalmával. A két első alkalommal istentiszteletet tartott és urvacsorát osztott, a hivekkel egyénenként is foglalkozott. A kiszállások költségeit a hivek nem tudják megtériteni.

BOROSSEBESI KÖR. Körlelkész Szabó József. Körzete 46 km. hosszuságban és 32 km. szélességben terül el 33 községgel. Lélekszám 74, akiknek gondozása a szétszórtság miatt igen nehéz, most pedig a lelkész betegsége miat nem is volt semmiféle missziói munka. Istentiszteletre a központba járnak a közellakó hivek.

CSERMŐI KÖR. Vezeti Bitay Loránt cserməi lelkész. Körzetébe tartozik Seprős szórvány 46 lélekszámmal, amiért is szükséges volt

a seprősi fiókegyház megszervezése, ahol havonta egyszer istentiszteletet tart és háromszor urvacsorát osztott a felügyelő lelkész, aki legalább évi 2000 Lei segélyt tart szükségesnek az eredményes munka végzése céljából.

FEKETETÓTI KÖR. Vezetője Nánássy Dániel. Szórványai Feketegyőrös 6 km., 12 lélek, Feketebátor 3 km. 17 lélek, Talpas 4 km. 16 lélek, vagyis az összes létszám 45. (Tavaly 94 volt) Lelkész 14 kiszállást végzett, amikor is a kántor vagy más hive kiséretében 59 látogatást tett. Istentisztelet volt Talpason négszer 38 résztvevővel urvacsorát osztott 2-szer. Látogatásai alkalmával hittant is tanitott Feketegyörösön 5, Talpason 6, Feketebátorban 1 gyermeknek. Keresztelt 1 izben, konfirmált 2 leányt, temetett 2-szer. Kitért román vallásra 1 nő az iskolásfiával. Lelkész iratterjesztést is végzett. A fuvarköltségre az anyaegyház 240 Leit adott. Lelkész szolgálata dijtalan.

KISNYÉGERFALVA. nem tett jelentést. Hozzátartozik Szedres és környéke.

NAGYSZALONTA a missziói körzetéről semmi értesitést nem küldött.

PANKOTAI KÖR. Gondozója Kun Zoltán Pankota. Hozzátartozik Világos fiókegyház. Lélekszáma 120, de a körülfekvő szórványokban már jó ha 10 református él. A fiókegyháznak külön vagyonkezelése van. A szórvány munka a lelkész szinte egész éven át tartó betegsége és az anyagi erők hiánya miatt szünetelt. A fiókegyház rendszeres gondozàsa azonban nem szünt meg. Havonként volt istentisztelet, 4-szer urvacsoraosztás és a hittantanitás sem szünetelt.

SZENTLEÁNYFALVAI KÖR. Körlelkész Nagy Dániel. Szórványai Fakert, Postakert, Ötvenes, Zimándköz, Zimándujfalu, Ujpanát. Lélekszám 50. Jelentés nem érkezett, de valószinü, hogy a lelkész sulyos betegsége miatt a missziói szolgálat majdnem egészen szünetelt.

TENKEI KÖR. Vezetője Kassay Béla esperes. Kötelékébe tartoznak Tenkegörbed 23 lélekkel, Kocsoba 2, Hosszuaszó 6, Bélfenyér 4, összesen 35 lélekkel. A közeli szórványok hivei Tenkére járnak Istentiszteletre, mig a meszebblakó szórványokat az anyagi fedezet hiánya miatt nehéz gondozni, mindamellett Görbeden egy izben volt urvacsoraosztás és Kocsobán egy temetés.

VADÁSZI KÖR. Gondozója Vass Jenő lelkész. Kötelékébe tartozik Simonyifalva fiókegyház, amelynek lélekszáma 84, akiknek részére lelkész két istentiszteletet tartott urvacsoraosztással, mig a te-

metés, keresztelés és esketés kivánt időben és alkalommal mindig elvégeztetett. Lelkész kiadásai nem térülnek meg.

A részletes jelentésekből, amelyeket a misszió bizottság is letárgyalt, kitünik, hogy a missziói körök lelkészei tehetségük, ugyszintén helyi és tárgyi adottságuk szerint igyekeztek valami eredményt elérni a szórványgondozás terén, ami egyik másik helyen meg is hozta a maga gyümölcsét. Ugy, hogy ezeken a helyeken határozottan eredményekről számolhatunk be.

A kisjenői kör megnyugtató, sőt konkrét eredményeket is fel mutató munkát végzett, különösen az eleven érdeklődést tanusitó Szapáriligeten, ahol bibliakőri munka is indult, 12 énekes könyv és 6 biblia került a hivek kezébe, ugyszintén több vallásos irat is. A magyarcsékei kör uj gondozója Babicsák József szép igéretekkel indult neki a misszió gondozásának és hihető, hogy főként a dombravai hivek nem lesznek hálátlanok. Az 54 kiszállás és 35 istentensztelet dicséretremélő buzgalmat jelent. Nagyon kivánatos, hogy a borosjenői és gyantai körben ahol ifju pásztorok állanak a munka elén, tovább haladjon a már megkezdett áldott közmissziói, amit éveken át már megszokott és ezután is elvár a közgyülésünk. Remélhető is, hogy a fontos örhelyeken levő fiatal erők életükkel éltetni fogják körzetüket. A feketetóti körzetben fáradhatatlanul végzi missziói munkáját Nánássy Dániel lelkész, aki 14 látogatása alkalmával 59 látogatást végzett. A többi körzetekben különféle felsorolt vagy fel nem sorolt akadályok miatt vagy stagnál, vagy lankad, vagy pedig egészen megszünt a missziói munka. Belényes, Tenke, Vadász az anyagi akadályok miatt nem tudott produktivabb munkát végezni, mig Borossebes, Pankota és Szentleányfalva szórványmissziója a lelkészek sulyos és tartós betegsége miatt csaknem egészen szünetelt. A cserméi kör munkája viszont Seprős szórvány bekapcsolásával erősitő injekciót kapott. Kivánatos végül, hogy Gyanta, Kisnyégerfalva és Nagyszalonta kielégitő értesitést küldjön a szórványgondozásról, hogy teljes képet alkothassunk missziói körzeteink munkálkodásáról.

Ezekben óhajtottam egyházmegyénk szórványmissziói munkáiról helyzetképet adni, kiemelvén a nagy távlat világosabb és sötétebb pontjait, mozgó vagy szunyadó alakjait, de a feltárt ellentétes szinek áthidalása végett záradéknak vigasztalásul és biztatásul egy szebb és eredményesebb jövő reményében szabad legyen még a kép alá odairni, hogy Istennél minden lehetséges. Övé az akarás és munkálás és Övé a dicsőség!

Egházmegyénk közgyülése a Missziói Bizottság jelentését általánosságban és részleteiben elfogadván, kimondja, hogy

a) elismerését fejezi ki a kisjenői, magyarcsékei és feketetóti eredményekért, de örömmel üdvözöl másutt is minden lelkes missziói megmozdulást.

b) felhivja a gyantai, kisnyégerfalvai, szentleányfalvai és a szalontai körzetek lelkészeit, hogy köri missziói munkálkodásukról tegyenek mindig részletes jelentést még akkor is ha csak negativ eredményeket terjeszthetnek be.

c) a cserméi missziói kört 2000 Lei segélyre ajánlja az egyházkerületi közgyülésnek.

16. szám. Egyházmegyei egyetemes lelkészi értekezletünk azon szomoru ténnyel kapcsolatban, hogy sok helyen olyan egyháztagokat választanak presbyterekül, akik urvacsorával nem éltek, sőt egyházi házasságot sem köitek: javasolja, hogy kéressék fel az egyházmegyei közgyülés egy olyan végzés meghozatalára, amely kimondja, hogy minden presbytérium hozzon határozatot az urvacsorával nem élő és egyházi esküt nem tett egyháztagok presbyterré megválasztása ellen, s ezen határozatot ujév első napján szószékről is hirdessék ki.

Egyházmegyei közgyülésünk ezen egyházi törvényekkel is megegyező s egyházaink javát óhajtó javaslatot magáévá teszi s felhivja a presbytériumokat. hogy választásoknál szigoruan alkalmazkodjanak az egyházi törvények betartásához, legfőképpen az urvacsoravétel, valamint a házassági eskü tekintetében.

16. a) szám. Egyházmegyei egyetemes lelkészi értekezletünk javasolja: egyházmegyei közgyülésünk kérje fel az egyházkerületi közgyülést, hogy egyházaink lecsökkent teherbiró képességére tekintettel s kerületi fentartó járulékok megállapitásánál a reális helyzetet vegye figyelembe s minden lehetőt kövessen el a teher lecsökkentésére.

Egyházmegyei közgyülésünk a javaslatot indokainál fogva elfogadja és szives teljesités végett pártolólag terjeszti fel az egyházkerületi közgyüléshez.

17. szám. Olvastatik a közalapi bizottság jegyzőkönyve, az 1933 évi országos-közalapi számadásnak és az 1934 évi közalapjárulékok kivetésének jóvágyásáról és megerősitéséről.

Egyházmegyei közgyülésünk a jegyzőkönyvben foglalt határozatokat jóváhagyó tudomásul veszi, esperest pedig felhatalmazza, hogy a kivetett közalap járulékok beszedéséről annak idején intézkedjék.

18. szám. Jakab Viktor em. pénztáros beterjeszti és ismerteti az egyházmegye 1934 évi kölségvetésének tervezetét, mely 1.10 leies lélekszám szerinti közigazgatási költség kivetésével irányozza elő az egyházmegye szükségeinek fedezését. Mivel ez a tervezet nem foglalja magában a közgyülési jegyzőkönyvek kinyomatási költségeit

egyházmegyei közgyülésünk, egyebekben a költségvetésbe beállitott minden szükségleti összeget helyben hagyva, mint uj kiadási tételt beveszi a gyülési jegyzőkönyvek nyomtatási költségeit 4668 Leiben. Kimondja, hogy az igy előállott kiadási többlet fedezésére a kivetendő egyházmegyei közigazgatási költség lélekszám szerinti összege 1 Lei 10 baniról 1 Lei 20 banira felemeltessék s a költségvetést ezek szerint 57.566 Lei 50 bani szükséglettel és 57.566 Lei 50 bani fedezettel, igy hiány vagy felesleg nélkül elfogadja és megerősiti.

19. szám. Bitay Loránt borossebesi felügyelő lelkész beterjeszti a borossebesi egyház presbytériumának az uj lelkészi dijlevelet megállapitó, 1934—35 és 8 szám jkvi határozatait. E határozatok szerint az uj dijlevelet 1) lakás kerttel, 2) 22 k. hold és 1.400 öl szántó föld, 3) 10 legelőjog, 4) 300 Lei készpénz, 5) öt köböl buza, 5 köböl tengeri, 6) stóla, 7) államsegély tételekben fixirozza a presbytérium.

Az uj dijlevélnek a régivel való összehasonlitásából kitünik, hogy a borossebesi presbytérium nagymérvü dijlevélcsonkitást követett el, mikor a régi dijlevélben biztositott 32 hold föld helyett az ujban csak 22 k. holdat vett fel s mikor a régi dijlevél szerinti 300 aranykorona készpénz fizetést nem hajlandó valorizálni. Általában megállapitható, hogy az uj dijlevél ügyében tartott presbyteri gyüléseken a presbytérium tagjai semmi megértést nem mutattak a lelkészi munka megbecsülése tekintetében.

Egyházmegyei közgyülésünk a legnagyobb sajnálattal állapitja meg, hogy a borossebesi presbytérium a lelkészi munka anyagi értékelése tekintetében semmi belátást nem tanusitott s mereven elzárkózott a lelkésznek tiszteséges megélhetést nyujtó dijlevél megállapitása elől.

Miután egyházmegyei közgyülésünk egyszersmindenkorra végét kivánja vetni az örökös dijlevélcson-

kitásoknak, a lelkészi méltóságot sértő és a lelkészi munka lebecsü'ését jelentő ö:ökös alkudozásoknak, — a nagymérvü csonkitásról tanuskodó bemutatott borossebesi lelkészi uj dijlevelet nem erősiti meg. hanem utasitja presbytériumot, hogy a régi dijlevelet a maga teljes egészében állitsa vissza. A benyujtott iratokból nem lehet megállapitani a régi és uj dijlevél között mutatkozó 10 hold föld különbség okát, de ha a presbytérium rajta kivül álló okokból nem tudja is biztositani a régi föld jövedelmet, köteles a mutatkozó különbség, teljes értékével kárpotolni a lelkészt és — köteles a régi dijlevél szerinti 300 arany korona pénzfizetést reális értékben valorizálni. — Egyben kimondja egyházmegyei gyülésünk azt is, hogy csak a régi dijlevél teljes értékü visszaállitása utánengedélyezi az üresedésben levő lelkészi állás betöltését.

20. szám. Az aradi egyházközség presbytériuma 17-1934 sz. alatti jegyzőkönyvi határozattal uj lelkészi dijlevelet állapitott meg, 1934 január 1-től kezdődő érvénnyel.

Az első pillanatra talán tetszetősnek látszik a dijlevél, melynek végösszege 64.000 leit mutat, de ha leszámitjuk az államsegély, az agrár föld s a kissé tulértékelt stóla változó, mégpedig inkább csökkenő, mint emelkedő jövedelmét, amit a presbytérium csak megváltással tudna a dijlevél szerinti összegben biztositani, — kitünik, hogy az uj dijlevélben — tisztán egyházi forrásból — 25.000 leit kiván a presbytérium lelkészi dijazásra forditani. Eltekintve attól a szomoru ténytől, hogy ez az összeg még a létminumot se biztositja, — a régi dijlevéllel való összehasonlitásból az is konstatálható, hogy itt nagymérvü dijlevélcsonkitás is történt. Ugyanis a legutóbbi, egyházfőhatóságilag is megerősitett dijlevél szerint — államsegély és stóla jövedelmen kivül — 4200 korona volt a lelkészi fizetés. Ha a korona valorizálásánál az egyh. ker.-i közgyülés által a tanitói fizetések megállapitása alkalmával használt átszámitási kulcsot: 1 kor. = 24 Lei vesszük alapul, — az uj dijlevélben tisztán egyházi forrásból származó fizetés gyanánt 4.200X24 = 100.800 Leit kellett volna beállitani, hogy a meg nem engedhető dijlevélcsonkulás elkerülhető legyen. Körülbelül ez lenne az az összeg, ami Aradon — az egykor elsőrangu stallumban — a lelkésznek rangjához illő megélhetést biztositana s amit a

közel 7.000 lelket számláló, iskolát nem, lelkészi állást is csak egyet fenntartó aradi egyház -- minden nagyobb megterheltetés nélkül — meg is adhatná lelkészének.

Egyházmegyei közgyülésünk sajnálattal konstatálja, hogy az aradi egyház presbytériuma a lelkészi munka anyagi értékelése tekintetében nem tanusitott kellő belátást, mikor 17-934 sz. jkv.-i határozatával olyan lelkészi dijlevelet állapitott meg, ami a szerény megélhetést is alig biztositja a lelkésznek.

Ezért, de a megállapitható dijlevélcsonkitás ténye miatt is egyházmegyei közgyülésünk az E. T. I. t. c. 56-ik §-a k. pontjában gyökerező jogánál és kötelességénél fogva nem erősiti meg, hanem utasitja presbytériumot hogy olyan korszerü, a lelkészi munka megbecsülését is bizonyitó dijlevelet készitsen, ami a megnem engedhető dijlevélcsonkitás elkerülése mellet a tisztességes megélhetést s az előkelő aradi gyülekezetben elkerülhetetlen reprezentativ kötelességek teljesitését is biztositja a megválasztandó lelkész részére.

21. szám. A tenkei egyházközség presbytériuma beterjeszti a lelkészi dijlevél restaurálása tárgyában hozott 27-1934 sz. jkvi határozatát s a szükséges 4 példány helyett egy pédányban az uj dijlevelet is. A hiányosan felszerelt és gondatlan kiállitásu beadvány már külső alakjából következtetést enged annak tartalmára s valóban, ha összehasonlitjuk az államsegély értékét is beszámitott 38.908 Lei értékü uj dijlevelet az államsegély nélkül is 2992 aranykorona végösszegü régi dijlevéllel — megdöbbenéssel konstatáljuk azt a nagymérvü dijlevél csonkitást, amit a tenkei presbytérium az uj dijlevél megállapitásánál elkövetett. Az uj dijlevél szerint a presbytérium az eredeti 80 köböl termény járandóságból csak 40 köblöt akar megadni, azon oknál fogva, hogy a földjövedelem a bizonytalan sorsu 10 hold agrár föld hozamával megnövekedett. A vasut által annak idején kisajátitott 2 hold lelkészi föld megváltási tőkéjéből élvezett 53 aranykorona és 97 fillér ellenértékéül semmi se vétetett fel az uj dijlevélbe, mig a régi dijlevél szerint 1 108 aranykorona érték ben élvezett 140 kor. készpénzfizetés, 12 korona iroda általány 134 q. széna és 15 bécsi öl kemény hasáb tüzifa megváltási ára 1 aranykororona = 1 Lei átszámitási kulcs szerint állapitta-

tott meg. Ha a régi dijlevél 2992 aranykorona összegét az egyházkerületileg megállapitott 24 Leies átszámitási kulcs szerint valorizáljuk, az uj dijlevél összegének államsegélyen kivül 2992 X 24 = 71.808 Lei végösszeget kellene mutatnia, holott az államsegéllyel együtt van 38.908 Leiben megállapitva.

Egyházmegyei közgyülésünk a legnagyobb sajnálattal állapitja meg, hogy a tenkei presbytérium az uj dijlevél elkészitése rendjén a lelkészi munka teljes lebecsüléséről tett bizonyságot, midőn lelkésze számára alig csak a létminimumot hajlandó biztositani. Ezért a nagymérvü fizetéscsonkitásról tanuskodó uj dijlevelet egyházmegyei közgyülésünk nem is hagyja jóvá. Hozzájárulását adja ugyan ahoz, hogy a 10 hold agrár föld jövedelemarányositása miatt a régi dijlevél szerinti 80 köböl termény járandóságból csak 40 köböl állitassék be az uj dijlevélbe, viszont kötelezi a presbytériumot, hogy a kisajátitott 2 hold lelkészi föld, a 140 aranykorona készpénz fizetés, a 12 aranykorona iroda átalány, a 134 q. széna és 15 bécsi öl kemény hasáb tüzifa járadóságnak — a régi dijlevél szerinti — 1162 aranykorona értékét vagy az egyházkerület által megállapitott 1 aranykorona = 24 Lei átszámitási kulcs szerinti összegben állitsa be az uj dijlevélbe, vagy pedig csak a pénz fizetést valorizálja, a széna és fa járadnóságot természetben szolgáltassa ki.

Kimondja egyben egyházmegyei közgyülésünk, hogy az elfogadható uj dijlevél bemutatásáig az üresedésben levő lelkészi állás betöltését nem engedélyezi.

22. szám. Az aradi egyházközség választásra jogositott tagjainak általános többsége számszerint a választói névjegyzékbe felvett 1094 választásra jogosult egyháztag közül 846 választó, a presbytériumhoz intézett, az aláirók életkorát, foglalkozását és lakásuk házszámát is feltüntető, 1933 év december hónapban kelt irásbeli beadványban azt az óhajtását fejezte ki, hogy a nyugdijba vonulás következtében megüresedett lelkészi állást meghivás utján kivánja betölteni, Kovács Zoltán aradi segédlelkész személyében a meghivandót is megnevezvén.

A beadvánnyal foglalkozó 1933 december 31-iki presbyteri

gyülés szótöbbséggel hozott határozatában kimondotta, hogy előbb a dijlevelet restaurálja s csak azután foglalkozik a megüresedett lelkészi állásnak meghivás utján leendő betöltése tárgyában benyujtott beadvánnyal.

E presbiteri határozat, illetve a presbytérium azon ténye ellen, hogy a beadványt tárgyalásra tüzte ki, holott azt — vonatkozó törvényes rendelkezések szerint — egyszerüen espereshez kellett volna továbbitani, Karczagi József és prespyter társai — törvényes időben megfelebbezték az egyházmegyei közgyüléshez.

Ugyan e tárggyal az aradi presbytérium 1934 március 7-iki gyülése másodszor is foglalkozott s most már érdemben is döntött a lelkész meghivást kivánó beadvány felett, midőn szótöbbséggel hozott 20-1934 sz. jekyzőkönyvi határozatában a beadvány mellőzésével, a lelkészi állásnak pályázat utján való betöltése mellett foglalt állást.

Karczagi József és társai — törvényes időn belől — ezt a határozatot is megfelebbezték emei közgyülésünkhöz, azzal a kihangsulyozott indokolással, hogy a presbytérium annál kevésbé volt jogosult másodszor is tárgyalni és határozni ez ügyben, mert az felebbezés alatt áll, már pedig a felebbezésnek a törvény értelmében felfüggesztő hatálya van.

A felebbezésre Nagy Dezső az aradi egyház gondnoka és Dömötör László presbyter társuk nevében és megbizásából benyujtott észrevételükben azt bizonyitgatják, hogy a meghivást kérő beadvány 846 aláirása közül, részint azon a cimen, mert nem választásra jogosultak, részint mert nem az illető név viselői irták alá, részint azért mert egyes aláirások kétszer is szerepelnek, egyes sorszámok át vannak ugorva, részint azért mert irásos dokumentumok szerint — egyeseket félrevezettek, vagy tévesen informálták, le kell számitani 445 aláirást s az igy megmaradt, érvényesnek ismerhető 401 aláirt név már nem képezi a választási névjegyzékben felvett 1094 választó abszolut többségét.

Bár egyházmegyei közgyülésünk a maga részéről is megállapitja, hogy az aradi presbytérium tullépte a hatáskörét, midőn a választásra jogosult egyháztagok abszolut többsége által a lelkészi állásnak meghivás utján leendő betöltését kérő beadvány fe-

lett érdemden határozott, holott a lelkész vállasztást szabályozó II t. c.-nek egyetlen §-a sincs, ami a presbytériumnak ilyen jogot adna, hanem u. ez a t. c. 9 §-ának 2-ik bekezdése a beadványt 15 nap alatt espereshez továbbitani rendeli, — mégis kénytelen Karczagi József és társai felebbezését is elutasitani.

El kell a felebbezést emei közgyülésünknek utasitania azért, mert a legutóbb érvényben levő lelkészi dijlevél kizárólag a Csécsi Imre nyugalomba vonult lelkész személyéhez kötötten rendezte a lelkészi fizetést s igy az aradi egyháznak a beadvány idején érvényben levő dijlevele nem volt, már pedig a megüresedett lelkészi állás akár meghivás, akár pályázat utján csak akkor tölthető be, ha az E. T. II. t. c. 6-ik §-ának d. pontjában a dijlevél rendezését illető megkivánt intézkedés a választást megelőzőleg megtétetett. Meghivás utján való választás esetén — az E. T. II. t. c. 9 §-ának 2-ik bekezdése szerint — a meghivást kérő beadvány csak ez intézkedés megtörténte után terjesztendő fel 15 nap alatt az espereshez. Ez a dijlevél restaurálás a beadvány benyujtása után jóval később, csak a f. év március 4-iki presbyteri gyülésen történt meg, de főhatósági jóváhagyást máig se nyert. Igy a meghivás kérő beadvány benyujtása időelőtti lévén, az e tárgyban beadott felebbezést is el kellett utasitani.

Emei közgyülésünk ezen határozata magától értetődőleg nem konfiskálja a választásra jogosult egyháztagoknak az E. T. II. t. c. 9 §-ában biztositott ama jogát, hogy az ugyanezen törvénycikk 6 § á. pontjában előirt dijlevél-rendezés után ne kérhetnék ismételten az üresedésben levő lelkészi állásnak meghivás utján való betöltését, még abban az esetben is, ha a presbytérium e tekintetben másként határozna, amenyiben az E. T, II t. c. 9 §-ában a választók számára biztositott jog szabad gyakorlásában egy ellentétes presbyteri határozat akadályul nem szolgálhat. Épen ezért emei közgyülésünk azt is kimodja, hogy az aláiróknak visszaadni rendelt bead-

vány — a dijlevél rendezése és annak egyházfőhatóságilag történt megerősitése után — ismét benyujtható lesz.

23. szám. A körösjánosfalvai ref. fiókegyház presbytériuma beterjeszti főhatósági megerősités végett, a presbytérium 1934 március 30-án tartott ülésében 18-1934 jkvi sz. szabályszerü határozatában elfogadott és az ottani állami tanitó által betöltött előkönyörgő-kántori állás részére készitett dijlevelet. E dijlevél javadalmi részében, melynek végösszege 13.200 Lei, az egyház által adott járandóságokon kivül fel van véve az állam tulajdonát képező lakás és a hozzá tartozó kert értéke is, mivel az egyháznak erre való joga a telek átengedése alkalmával a magyar állammal szemben kiköttetett s mivel ezt a jogot eddig a román állam is honorálta.

Egyházmegyei közgyülésünk a köröjánosfalvai fiókegyház presbytériuma által, szabály szerint készitett és megállapitott Előkönyörgő-kántori dijlevelet a következő pótlással erősiti meg: A javadalom 1) pontja alatt felvett lakás és kert haszonélvezetét, illetve annak értékét, bár az egyháznak erre való joga a magyar állammal kötött szerződésben kiköttetett s ezt a jogot a román kormány eddig szintén honorálta, az egyház nem garantálja.

24. szám. Anti lelkész 10-1934 szám alatt beterjeszti a presbytérium 164-1933 számu határozatát, amellyel az Egyházkerületi Nyugdij és Gyámintézeti pénztárból 50.000 azaz ötvenezer lei öt év alatt visszafizetendő kölcsön felvételét határozta el.

Az egyházmegyei közgyülés az anti presbytérium 164-1933 sz. határozatát, amely az E. T. 43 §-ban foglalt rendelkezés betartása mellett hozatott, jóváhagyja és utasitja az anti egyházat, hogy a kiállitott kötelezvényeket terjessze be, felhatalmazván az egyházmegyei elnökséget, hogy azt a szükséges jóváhagyási záradékkal lássa el és további megerősités végett az egyházkerületi közgyüléshez terjessze fel.

25. szám. A borosjenői egyházközség presbytériuma 3-1934 sz. alatt elhatározta, hogy az egyházközség sürgős kiadásainak fedezésére az egyházkerület pénztárából 15.000 azaz tizenötezer lei rövidlejáratu kölcsönt vesz fel. Az egyházkerület Nyug-

dijintézeti Végrehajtó Bizottság 97-1933 sz. határozatában 1-4 alatt kikötött feltételek mellett a kölcsönt megszavazta. Az egyházmegyei elnökség az ügy égetően sürgős voltára tekintettel a kölcsön felvételét 159-1934 sz. határozatával engedélyezte.

Az egyházmegyei közgyülés a 3-1934 sz. E. T. I. tc. 43 §-ban foglalt határozmányok betartása mellett meghozott presbyteri határozatot az E. T. I. tc. §. d. pontjához képest jóváhagyja, szigoruan utasitja azonban a borosjenői presbytériumot egyfelől a kikötött összes föltételek pontos betartására, másfelől a legkörültekintőbb gondosságra és takarékosságra. Jelen határozat további megerősités végett az egyházkerületi közgyüléshez felterjesztendő.

26. szám. A belényessonkolyosi ref. egyház presbytériuma beterjeszti 17-1933 sz. határozatát, mellyel elfogadta, hogy a vasut mellett fekvő és annak céljaira szükséges 229 négyszögöl területét négyszögölenként 35 Lei 90 bani, összesen 2431 Lei összegért kiegyezés utján a CFR. tulajdonába átbocsássa.

Az egyházmegyei közgyülés a belényessonkolyosi egyház presbytériumának 17-1933 sz. határozatát az E. T. 15 § B. illetve az 56 § K. pontjához képest jóváhagyja és kötelezi a B.-sonkolyosi egyházközség lelkészét és presbytériomát, hogy az elidegenedett ingatlan helyébe lépő összeget ujból megfelelő ingatlanba fektesse és addig is gyümölcsözőleg kezelje és kellően biztositsa, elrendeli továbbá, hogy jelen határozat megerősités végett az egyházkerületi közgyüléshez felterjesztessék.

27. szám. Major László és Bacsilla Géza borosjenői presbiterek az esperesi hivatalhoz 1933 április 28-án intézett és 850-1933 sz. alatt iktatott levelében Csepregi Zoltán jogerősen megválasztott borosjenői presbyter kizárását kérték a presbytériumból azon okból, miután nevezett nem református, hanem ágoetai evangélikus. Az esperesi hivatal leküldötte a levelet a borosjenői presbytériumnak, amely kérte a levelet aláirt presbytereket kérelmük visszavonására a két testvéregyház közötti békés barátság nevében és a borosjenői egyház jól felfogott érdekében. Miután nevezettek beadványukat fenntartották, azt a borosjenői egyházközség presbytériuma az egyházmegyei közgyüléshez terjesztette fel.

Az egyházmegyei közgyülés a kérelmet elutasitja, miután az E. T. I. Törv. cikk 37 §-hoz képest valamely presbyter megválasztása ellen emelt panasz a vállasztástól számitott 8 nap alatt terjesztendő elő, egyébként pedig a két testvéregyház békés összemüködését előbbre helyezi, semmint hogy a jogerőre emelkedett választás után, hatáskörnélkül foglalkozzék annak felülvizsgálásával.

27 a) szám. Ráday Imre és Major László borosjenői presbyterek felebbezése a borosjenői presbytérium 2-1933 sz. határozata ellen, amellyel a borosjenői lelkészi lakást egész terjedelemében átadta Csép Gergely helyettes lelkésznek. Az egyházmegyei közgyülés, miután Dr. Olosz Lajos előadó az ügyet ismertette, a következőképpen határozott:

Egyházmegyei közgyülés Ráday Imre és társa felebbezését elutasitja: Indokok: az E. T. I. törv. cikk értelmében eljáró borosjenői presbytérium, a lelkészlakás használatra leendő átadása tárgyában szabályszerüen és jogosan határozott, miért is a kellő alappal nem biró felebbezést elutasitani kellett.

28. szám. A nagyszalontai egyház presbytériuma 1933 december 18-án tartottt ülésében, 176 sz. határozatában 13 szavazattal 5 ellenében kimondotta, hogy 7854 Lei költséggel bevezetteti a villanyvilágitást a templomba, amely határozat ellen törvényes határidőn belül Tenkei Imre és társai szabályszerü felebbezést adtak be 257 aláirással. annak alapján, hogy a lelkészelnök nem szabályszerüen hivta össze a gyülést, másodszor, hogy az egy. ker. k.-gyülés két évvel ezelőtt hasonló felebbezési ügyben azt a végzést hozta, hogy még a szükséges fedezet megléte esetén is csak akkor végeztetheti el a presbytérium a bevezetést, hogyha a munkatervet és költségvetést a megfelelő szakemberrel elkészittette és a tervet az egyházmegye jóváhagyta. Harmadik felebbezési indok az, hogy erre a 7854 Leire nincs költségvetési fedezet, sőt most is fennáll az egyház 500.000 Leit kitévő tartozása. Negyedik indokuk pedig az, hogy Ők a templomot csak nappal óhajtják és fogják látogatni, mert az esteli kivilágitással teret látnak nyitni az alkalmatlan személyek megjelenésére.

Erre a felebbezésre a nagyszalontai presbytérium 1934

január 14-én tartott gyülésében az egész ügyét ujból tárgyalás alá vette s kellő megfontolás után arra az álláspontra jutott, hogy a világitás bevezetése nemcsak hitéleti és kulturális, hanem anyagi szempontból is feltétlenül előnyt jelent az egyháznak s a teljes felelősség minden következményének vállalásával 23 szavazattal 8 elenében kimondotta a világitás bevezetését, sőt a bevezetést egy szalontai szerelő céggel haladéktalanul el is végeztette.

Tekintettel arra, hogy a templomi villanyvilágitás bevezetését két gyülésen is abszolut szavazattöbbséggel mondotta ki a nagyszalontai presbytérium, egyhàzmegyénk közgyülése ebből azt látja, hogy a világitás bevezetésének igen komoly és fontos okai vannak s a maga részéről is örömmel üdvözöl minden ilynemü missziói célokat szolgáló kulturális és tehnikai megmozdulást, annál is inkább, mert a szalontai egyház ezidő szerint rendezett pénzügyi viszonyok között él. Előnyösnek látja közgyülésünk a villanyvilágitás bevezetését még abból a szempontból is, mert ez is növelni fogja a perselypénzek és másnemü adományok összegét. Semmiképpen nem osztozik azonban közgyülésünk a felebbezők aggodalmában a templomba bejövő idegen elemek miatt, mert hiszen azok is lelki javakat szerezhetnek a templomban s ott barátokká és segitő társakká válhatnak. Az pedig, hogy a presbyterium már bevezettette a világitást, alapot és feloldozást talál abban, hogy 23 presbyter a felelősség minden következményét vállalta. Ugy hogy ezeknek előrebocsátásával egyhàzmegyénk közgyülése szeretettel felhivja a szalontai felebbező presbytereket és társaikat, hogy legyenek ők is az előretörő világosság hivei. Járjanak elől maguk is jópéldával, sőt legyenek résen a jövőben, hogy Szalonta jó hirnevét ilyen kicsinyes felebbezgetéssel senki meg ne rongálhassa.

29. szám. Kun Zoltán pankotai lelkész azzal a panasszal fordul az egyházmegyei közgyülés elé, hogy özv. Fekete Józsefné rom. kath. vallásu pankotai lakos, akinek ref. vallásu férje 1927-ben meghalt, — két kiskoru gyermekét a kultusztör-

vények megsértésével áttéritette a katólikus hitre s az ügyet átvezetés végett a megyei gyámhatósághoz már el is juttatta. Nevezett ügyet a püspöki hivatalhoz is felterjesztette, ahol azt megvizsgálták s miután Főtiszteletü Püspök ur az ügyet sérelmesnek találta, a kultuszminiszterhez leendő felterjesztés végett az egyházmegyei közgyülés elé utalta letárgyalás végett.

Egyházmegyénk közgyülése a beküldött jelentés szerint nyilvánvaló, tervszerü áttéritési akciót állapit meg, amelynek hátterében a lélekhalászat mesterei huzódnak meg. S miután a hatósági asszisztálással végrehajtott téritések között a pankotai ügy nem egyedülálló, tisztelettel felkéri egyházmegyénk közgyülése az egyházkerület Elnökségét, méltoztassék az állami törvények segitségével tiltakozó szavát felemelni a fenti és hasonló természetü áttéritési eljárás ellen, hogy a törvénysértés jelen esetben korrigáltassék és hogy az állami törvény tiszteletbentartásánál a hatóságok járjanak elől jópéldával.

30. szám. A borosjenői anyaegyház szórványai közé tartozó Apatelek és a Vidékén fekvő Csigérszőlős, Kurtakér és Marót községek reformátusai 1932 április 17-én tartott alakuló közgyülésen Apatelek és vidéke cimen kimondotta a fiókegyházzá alakulást. Az anyaegyházzal szabályszerü egyeséglevelet készitettek, Azonban ezt az alakulatot az 1933 évi egyházmegyei közgyülés nem erősitette meg, mert hiányzott az adózók községenkinti pontos kimutatása ugyszintén az, hogy a különböző községeknek a presbytériumban van e megfelelő képviselete. A kiegészités végett visszaküldött jegyzőkönyvi határozatot az apateleki református hivek 1933 október 22-én tartott gyülésükön revizió alá vették és kimondották, hogy nem hajlandók fiókegyházzá alakulni azért, mert most már csak Apateleken található összesen 32 református, akik a négy kilométerre fekvő anyaegyházba kényelmesen bejárhatnak, és máskülönben is idegenkednek a fiókegyház gondolatától.

Egyházmegyénk közgyülése a szervezkedésben erőt lát és óhajtaná is a fiókegyház megalakitását, de az apateleki hivek mult év, október 22-én hozott gyülési határozatát és annak indokait mégis elfogadja azzal, hogy bár a jelen állapotok nem alkalmasak

arra, hogy Apateleken fiókegyház alakuljon, mindamellett, mihelyt annak eljön az ideje és módja, keressék az anyaegyházzal a szorosabb és szervesebb kapcsolatot aképen, hogy meg fogják alakitani mégis a fiókegyházat.

31. szám. A borosjenői anyaegyházhoz tartozó seléndi fiókegyház presbytériumának tagjai a gondnok és öt presbyter aláirásával 1933 április 24-én kérvényt nyujtottak be az egyházmegye elnökségéhez, kérvén, hogy a fiókegyház Pankotához csatoltassék, azért, mert földrajzilag, kereskedelmileg és kereseti lehetőségek szerint is Pankotához gravitál, másik indokuk szerint közlekedés szempontjából is előnyösebb a Pankotához tartozás. További indokuk szerint az anyaegyház részéről a seléndi templom épitésével kapcsolatosan ellenséges propaganda folyik ellenük, végül, mivel a seléndi gyülekezet nem lelkesedik a jelenlegi beszolgáló lelkészért. Az ügyet 1933 junius 13-án tárgyalta le a borosjenői presbytérium az egyházlátogató küldöttség jelenlétében s megütközéssel veszi tudomásul anyaegyház lelkésze és presbytériuma ellen irányuló alaptalan vádakat, s amidőn a felelősség nélküli fenyegetést a legkomolyabban visszautasitja, tiltakozik az elszakitásnak még a gondolata ellen is, mert a bomlasztó célzatu törekvés által a borosjenői egyház fennállását létalapjában támadnák meg.

Egyházmegyénk közgyülése elismeri ugyan, hogy bizonyos technikai szempontokat figyelembe lehetne venni, amelyeknél fogva helyesebb volna Seléndet Pankotához csatolni, de viszont a főcél, vagyis a borosjenői anyaegyház megtartása céljából a seléndi hivek jobb lelkiismeretére apellál és a maga részéről is bomlasztónak és a mai időkben a legalkalmatlanabbnak tartja a seléndiek kérését. Ennélfogva azt nem teljesitheti. De hiszi és el is várja, hogy a seléndi hivek el tudnak tekinteni az elszakadási törekvéseket mozgató személyi érdekektől és a jobb jövő reményében egész erejükkel támogatni és menteni fogják magát az ügyet, vagyis a váltságbakerült borosjenői anyaegyházat, annál is inkább, mert most a pankotai egyház sem tudna az ő elfogadásukra nézve kielégitő határozatot hozni.

32. szám. A nagyszalontai egyház beterjeszti az 1933. augusztus hó 27 napján tartott lelkészválasztás iratait.

Egyházmegyénk közgyűlése a nagyszalontai lelkészválasztást, mivel az, egyházi törvényeinknek megfelelően, szabályszerint tartatott meg, jóváhagyja, Arday Aladárt a nagyszalontai lelkészi állásban megerősiti s müködésére Isten áldását kéri.

33. szám. A gyantai egyház beterjeszti az 1933. október hó 15-én tartott lelkészválasztás iratait.

Egyházmegyei közgyülésünk a gyantai lelkészválasztást, mivel az, egyházi törvényeinknek megfelelően, szabályszerüen tartatott meg, jóváhagyja, Boros Ferencet a gyantai lelkészi állásban megerősiti és müködésére Istennek áldását kéri.

34. szám. Olvastatik Jámbor Lajos és társai, tanitóképzőintézeti növendékek kérvénye, a nagyszalontai ref. internátus tőkekamat és egyébb jövedelmeiből nyerendő tanulmányi segély iránt.

Egyházmegyei közgyülésünk, mivel még a kérelmezők száma sincs lezárva s mivel a kiosztásra kerülő segély összegét sem ismeri pontosan, megbizza a közgyülés Nagyszalontán lakó alkotó tagjait és Jakab Viktor belényesi lelkészt, hogy jelen gyülés jegyzőkönyvének hitelesitése alkalmával, a kérelmezők és a kiadható összeg számba vételével, a segélyek szétosztását ejtse meg, s azokat az illető iskolához vagy internátusokhoz küldje el.

35. szám. Az „erdőhegy-kisjenői" egyház presbytériuma, esperesi felhivásra, beterjeszti a kisjenői (Chişeneu-Criş) községi előljáróság hivatalos bizonyitványát, mely szerint Kisjenő és Erdőhegy politikai községek „Chişeneu-Criş" — „Kisjenő" néven közigazgatásilag egyesittettek.

Egyházmegyénk közgyü'ése a két község politikai és közigazgatási egyesitése folytán megengedi, hogy az „Erdőhegy-kisjenői ref. egyház" nevét „Kisjenői ref. egyház"-ra változtassa. (Románul: Chişeneu-Criş, jud. Arad.) Az egyház hivatalos bélyegzőjének ebben az értelemben leendő kicserélését elrendeli s ezt a határozatot, tudomásvétel végett, az egyházkerületi közgyüléshez felterjeszti.

36. szám. Tárgyaltatik az aradi ref. egyház presbytériumának 1934. február 4 én, 3 jkvi sz. alatt hozott határozata, melyben a Csécsy Imre, volt aradi lelkész által a templom javitási és orgona épitési munkálatok dijának kifizetésére előlegezett összegből még vissza nem téritett 46.000 Leit az e célokra elkölthető alapokból kivánja rendezni.

Egyházmegyei közgyülésünk, mivel a hivatolt presbyteri határozatból megállapitható, hogy azok az alapok, melyekből a visszatérités történik, eredetileg is azt a célt szolgálták, melyre az előleg felvétetett, azt jóváhagyja s presbytériumnak az előlegnek a határozat alapján való viszafizetését engedélyezi.

37. szám. Tárgyaltatott Oláh Lajos és társai, körösjánosfalvai presbyterek felebbezése az ottani presbytérium 14-1934 jkvisz. azon határozata ellen, melyben az egyház kihelyezett tőkepénzei után a kamatlábat 8%-ban állapitja meg.

Egyházmegyei közgyülésünk utasitja a körösjánosfalvai egyház presbytériumát, hogy a kihelyezett tőkék kamatainak megállapitásánál mindenkor szigoruan alkalmazkodjék a mindenkori törvényes kamatlábhoz.

38. szám. Olvastatott Külös Margit, erdőgyaraki ref. tanitónőnek, az ottani fogyasztási szövetkezetnél, az ügyvezető igazgatói állás elfogadhatásának engedélyezése iránti kérése.

Egyházmegyénk közgyülése a kérést teljesitve, megengedi Külös Margitnak, hogy az erdőgyaraki fogyasztási szövetkezet ügyvezető igazgatói állását elfoglalja, azzal a kikötéssel azonban, hogy ez az állás, illetve az ezzel járó munka a tanitói kötelességek teljesitésének rovására nem történhetik.

39. szám. Miután az 1933 évi egzházmegyei közgyülésen megválasztott kerületi képviselők megbizatása lejárt, a következő évre egyházkerületi lelkészi képviselők gyanánt Jakab Viktor és Nagy Zoltán, lelkészi póttagok gyanánt Szakáts Dénes és Juhász András, mig világi képviselők gyanánt Fráter Emil és Miskólczy Jenő, világi póttagok gyanánt Dr. Balogh Ernő és Dr. Kapéry Béla egyhangulag mepválasztattak.

40. szám. Ezen egyházmegyei közgyülési jegyzőkönyv hitelesitésével egyházmegyénk közgyülése h. esperes elnöklete mellett Jakab Viktor főjegyző helyettest és az em. közgyülésnek Nagyszalonián lakó tagjait bizza meg.

41. szám. Miután a tárgyalásra kitüzött összes ügyek elintézést nyertek, Arday Aladár h. esperes a nagyszalontai református egyházmegye 1934, április 5-én, Nagyszalontán megtartott rendes közgyülését berekesztette.

Az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 17, 18, 23, 40, 41 számokat jegyzette Jakab Viktor, lelkészi főjegyző helyettes.

A 7, 15, 28, 29, 30, 31 számokat Nagy Zoltán belmissziói előadó.

A 9 számot Fogarassy Bálint tanácsbiró.

A 13 számot Nánássy Dániel számvevőszéki előadó.

A 14 számot Balogh László tanügyi előadó.

A 16 számot Szücs Antal lelkészértekezleti jegyző.

A 19, 20, 21, 22 számokat Szakáts Dénes tanácsbiró.

A 24, 25, 26, 27, 29 számokat Dr. Olosz Lajos világi főjegyző.

A 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 számokat Szatmáry Sándor világi aljegyző.

Hitelesitjük:

Nagyszalonta, 1934 április 25-én.

ARDAY ALADÁR
esperes helyettes. FRÁTER EMIL

JAKAB VIKTOR Dr. KAPÉRY BÉLA

RÁCZ GYULA.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

42. szám.

JEGYZŐKÖNYV

a nagyszalontai ref. egyházmegye rendes birósságának 1934 április hó 5-ik napján tartott üléséről.

Jelenvoltak Arday Aladár h. esperes és gróf Tisza Kálmán elnöklése mellett: Fegarassy Bálint, Szakáts Dénes, Jakab Viktor és Nagy Zoltán lelkészi, Mészáros Dániel, Fráter Emil, Miskolczy Jenő és Dr. Balogh Ernő világi tanácsbirák.

Jegyző Jakab Viktor, lelkészi helyettes főjegyző.

Elnök felhivja a birósságot, hogy az E. T. V. tc. 13 § a értelmében az időszaki tanácsok tagjait válassza meg.

Birósági gyülésünk két időszaki tanácsot alakit, melyek közül az első tanácsba a rendes elnökségen kivül egy évre rendes tagokul Fogarassy Bálint, Gróf Tisza Kálmán és Fráter

Emil, póttagokul Nagy Zoltán, Kun Zoltán és Dr. Sarkady Dániel tanácsbirákat,

a második tanácsba rendes tagokul Szakáts Dénes, Miskolczy Jenő, Mészáros Dániel, póttagokul pedig Jakab Viktor és Dr. Balogh Ernő tanácsbirákat választja be.

Kelt mint fent.

gróf Tisza Kálmán *Arday Aladár*
világi elnök. *egyházi elnök.*

Jakab Viktor
jegyző.

43. kgy. bir. 1934.

A nagyszalontai református egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság a Szentiványi Elek aradi lakos panaszosnak Kovács Zoltán segédlelkész ujszentesi lakos, mint panaszlott ellen a következő

végzést hozta:

Panaszos felebbezését elutasitja és az egyházmegyei bíróság az egyházmegyei birósági elnökség 1934 évi jan. hó 29-én kelt 146-1934 számu elnöki végzését, amellyel a Szentiványi Elek aradi lakos által Kovács Zoltán segédlelkész ellen beadott fegyelmi panasz ügyében a vizsgálat mellőzését rendelte el, indokainál fogva helyben hagyja a panaszost 400 lei felmerült költség megfizetésére kötelezi 15 nap teljesitési határidő és végrehajtás terhe mellett.

44. kgy. bir. 1934.

A nagyszalontai református egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság a Major László borosjenői presbyter, mint panaszlott elleni fegyelmi birósági ügyben az alólirott helyen és napon megtartott nyilvános tárgyalás után a következő képen

i t é l t:

Az egyházmegyei bíróság Major László borosjenői presbytert bünösnek mondja ki az E. T. V. tc. 34 § A. 3 pontjába ütköző fegyelmi vétségben, amit az által követett el, hogy mint egyházközségi presbyter a főtiszteletü Püspök urhoz Csép Gergely borosjenői lelkész ellen beadott panaszirat alá-irói közül többeket a panaszirat tartalmára nézve tudatosan félrevezetett ezért őt E. T. V. tc. 35. §. b.. pontja alapján feddésre itéli és az V. tc. 98. §.-ához képest kötelezi a 2000 lei összegben meg-

állapitott eljárási költségeknek 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett leendő megfizetésére.

45. kgy. bir. 1934.

A Nagyszalontai református egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság a Dohi Árpád nagyszalontai lelkész, mint panaszlott ellen Bagosi Ferenc nagyszalontai lakos panaszos feljelentése alapján folyamatba tett fegyelmi bírósági ügyben az alólirott helyen és napon megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t:

Az egyházmegyei bíróság Dohi Árpád nagyszalontai református lelkészt bünösnek mondja ki az E. T. V. tc. 34-ik §. A. 13. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben, amit az által követett el, hogy Vég Gábor és Molnár István presbyterek neveit a Bagosi Ferenc ellen beadott panasz levélre azok előzetes tudta és megbizása nélkül aláirta, nem különben az által, hogy a nagyszalontai református egyház község 1895 évi keresztelési anyakönyvébe annak lezárása után utólag 322-a sorszám alatt bevezette Ilyés Sándor madarászi születési lakos valóságnák megnem felelő keresztelési adatait és azért őt az E. T. V. tc. 35-ik §. c. pontja alapján 2000 lei pénzbüntetésre itéli és kötelezi az 1578 lei összegben megállapitott eljárási költségeknek 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett leendő megfizetésére. A bíróság panaszlotatt a többi vádpontok alól felmenti.

TARTALOMJEGYZÉK:

		JEGYZETTE:
1.	Esperes imája	JAKAB V.
2.	Kassay Béla mb. esperes elparentálása, gyülés megnyitása	"
3.	A világi képviselők igazolása	"
4.	Jelentés a megnem jelent tagokról . . .	"
5.	A tárgysorozat megállapitása	"
6.	A mult gyülésről elmaradottak igazolása . .	"
7.	Kun Zoltán lelkész aljegyzői tisztéről lemond	NAGY Z.
8.	H. esperes jelentése a jegyzői helyettesitésekről	JAKAB V.
9.	Szavazó bizottság jelentése	FOGARASSY B.
10.	Tanitók eskütétele	JAKAB V.
11.	Esperes helyettes jelentése az egyházmegye állapotáról	"
12.	Esperesi jelentés az elnökileg elintézett ügyekről	"
13.	A számvevőszék jelentés	NÁNÁSY D.
14.	Tanügyi bizottság jelentése	BALOGH L.
15.	Belmissziói és missziói bizottság jelentése .	NAGY Z.
16.	Lelkészi értekezlet jelentése	SZÜCS A.
17.	A közalapi bizottság jelentése	JAKAB V.
18.	Az em. közpénztár 1934 évi költségvetése .	"
19.	A borossebesi lelkészi dijlevél	SZAKÁTS D.
20.	Az aradi " "	"
21.	A tenkei " "	"
22.	Az aradi leikészválasztási ügyben hozott presb. határozat elleni felebbezés	"
23.	A körösjánosfalvai kántori dijlevél	JAKAB. V.
24.	Az anti egyház kölcsön ügye	Dr. OLOSZ L.
25.	A borosjenői egyház kölcsön ügye . . .	"
26.	A belényessonkolyosi földkisajátitás . . .	"
27.	Major L. felebbezése a borosjenői presbyterek határozatai ellen	"
28.	Tenkei Imre és társai felebbezése a nagyszalontai templomi villanyvilágitás ellen .	NAGY Z.

		JEGYZETTE:
59.	A pankotai erőszakos térités	NAGY Z.
30.	Az apatelki szórvány ügye	"
31.	A seléndi szórvány elcsatolási ügye	"
32.	Jelentés a nagyszalontai lelkészválasztásról .	SZATMÁRY S.
33.	" gyantai " . .	"
34.	Tanulmányi segély iránti kérések	"
35.	Erdőhegy—Kisjenő névváltoztatás iránti kérése	"
36.	Az aradi egyház kölcsön visszatéritése . .	"
37.	A körösjánosfalvai presbyterek kamatleszállitás elleni kérése	"
38.	Külüs Margit mellékfoglalkozás engedélyezése iránti kérése	"
39.	Egyházkerületi képviselők vállasztása . . .	Dr. OLOSZ L.
40.	Jegyzőkönyv hitelesitő bizottság kiküldése .	JAKAB V.
41.	A gyülés bezárása	"

BIRÓSÁGI ÜGYEK:

Időszaki tanács választása	JAKAB V
Kovács Zoltán aradi s. lelkész fegyelmi ügye	Dr. OLOSZ L.
Major László b.-jenői presbyter " "	"
Dohi Árpád szalontai lelkész " "	"